

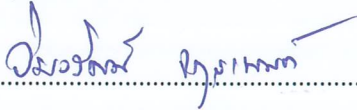
ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิก
ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

มงคล พลเยี่ยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ มงคล พลเยี่ยม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

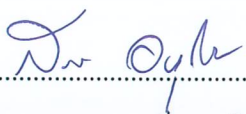

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ศิริวรรณ จรัสรวีวัฒน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.ศิริวรรณ จรัสรวีวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธีพร อนุศาสนนันท์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 8 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2560

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.สิริวรรณ จรัสวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้อง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดี เสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.พาวา พงษ์พันธ์ อาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา นางสาวยุพิน ใจตรง ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านทุ่งกรด ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อาจารย์ศศิณัฐ ชุมทรัพย์ดี อาจารย์หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา และนางนภาพร ญาณปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังค้อ หมู่ที่ 6 ตำบลบึง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น แนะนำ และตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้โอกาสในการเก็บข้อมูล และให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อผู้วิจัยในการทำวิจัย จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และคณาจารย์อันเป็นที่เคารพยิ่ง ตลอดจนทุก ๆ ท่านที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือจนกระทั่ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

มงคล พลเยี่ยม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย.....	11
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	18
ผังกราฟิก.....	36
การเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	54
เจตคติ.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	105
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการศึกษา.....	114
อภิปรายผลการศึกษา.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก	129
ภาคผนวก ข	134
ภาคผนวก ค	177
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	194

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ของสาระที่ 1 การอ่าน.....	13
2	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ของสาระที่ 2 การเขียน.....	14
3	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ของสาระที่ 3 การฟัง การดู และ การพูด.....	15
4	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ของสาระที่ 4 หลักการใช้ ภาษาไทย.....	17
5	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ ของสาระที่ 5 วรรณคดีและ วรรณกรรม.....	18
6	โครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้.....	93
7	โครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ.....	99
9	โครงสร้างของแบบวัดเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	102

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	ผังมโนทัศน์ (Concept map).....	42
3	ผังความคิด (Mind map หรือ Mind mapping).....	44
4	ผังใยแมงมุม (Web diagram หรือ Spider map).....	45
5	ผังโครงสร้างต้นไม้ (Tree structure).....	46
6	แผนภูมิเวนน์ (Venn diagram).....	47
7	ผังแบบขั้นบันได (Time ladder map).....	49
8	ผังวงจร หรือผังวัฏจักร (Cycle map).....	49
9	ผังแสดงความสัมพันธ์ (Matrix diagram).....	50
10	ผังก้างปลา (Fishbone map).....	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37)

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคมไทย เมื่อเราต้องการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความต้องการ เราก็จะใช้ภาษาสื่อความหมายไปสู่ผู้อื่น ด้วยการพูดและการเขียน รวมทั้งใช้ภาษาทำความเข้าใจเรื่องราวความคิดความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่นด้วยการฟัง การอ่าน และการดู ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่าของบรรพบุรุษ โดยการใช้ภาษาบันทึกบอกเล่าเรื่องราวสืบต่อ ๆ กันมาผ่านยุคสมัยมารุ่นแล้วรุ่นเล่า คนรุ่นหลังจึงใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งที่เป็นประโยชน์นั้นมาพัฒนาตนเองและสังคม (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549, หน้า 1-2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กล่าวเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องมีการฝึกฝน จนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง คำในภาษาไทยประกอบด้วยเสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย มีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา สภาพวัฒนธรรม การใช้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็น การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง จะต้องใช้ให้ถูกต้องและสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37)

ในสังคมปัจจุบันการอ่านถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ยิ่งเทคโนโลยีเจริญรุดหน้าไปเท่าไร การอ่านยังมีความสำคัญและจำเป็นมากเท่านั้น ซึ่งการอ่านจะต้องได้รับการปลูกฝังมาแต่เยาว์วัยจากครอบครัว โรงเรียน และสังคม การอ่านเป็นทักษะหนึ่งของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สำคัญในทุกระดับเพราะเราต้องอาศัยการอ่านในการแสวงหาความรู้เพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นควบคู่กับการฟัง การพูด และการเขียน แต่กลับพบว่า ภาวะการอ่านหนังสือของคนไทย ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำและน่าเป็นห่วง เพราะเด็กหันไปดูโทรทัศน์และเล่นเกมมากขึ้น จึงทำให้อ่านหนังสือน้อยลง และจากการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพบว่า ปัญหาที่สำคัญของผู้เรียนอีกประการคือ อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นของเรื่องได้ ไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นได้ ไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควรและยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้และศึกษาวิชาต่าง ๆ อีกด้วย (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 188)

จากข้อมูลผลการประเมิน PISA 2012 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรากฏว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยการอ่าน อยู่ในกลุ่มประเทศคะแนนต่ำ นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยการอ่าน 441 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD เกือบ 3/4 ระดับ และต่ำยิ่งขึ้นเมื่อเทียบกับประเทศในเอเชียตะวันออก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, หน้า 206)

การอ่านจับใจความ ถือเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการอ่าน เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ความสามารถในการอ่านจับใจความ จึงเป็นทักษะสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับสูงขึ้นไป ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านเพื่อเรียนรู้ เข้าใจและระลึกถึงสาระสำคัญที่อธิบายในตำราได้ กล่าวได้ว่าการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอ่านจับใจความสำคัญได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ สำหรับการสอนอ่านจับใจความครูควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน โดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นทักษะกระบวนการประกอบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายกับผู้เรียน เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2) สอดคล้องกับ แวมมูรา เหมือนนิล (2553, หน้า 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้เช่นกันว่า การอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานการแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุด สามารถสร้างความคิดและจินตนาการได้ดีกว่าสื่อใด ๆ ถ้านักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ คืออ่านไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ถูกต้องแล้ว ถึงจะมีวรรณกรรมที่ดีเกิดขึ้นมากมายเพียงใดก็ไม่มีความหมาย การอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ที่ยากกว่า เช่น การอ่านเพื่อ

วิเคราะห์วิจารณ์ที่ลึ้มเหลว การจับใจความสำคัญจึงเป็นการอ่านเน้นเนื้อเรื่อง มุ่งค้นหาความเป็นสาระของเรื่อง ซึ่งมีสาระครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเนื้อเรื่องทั้งหมด

จากการรายงานผลการทดสอบคุณภาพทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2557 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2558) ปรากฏว่านักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 44.88 ระดับจังหวัดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 46.38 และระดับสังกัดโรงเรียนสาธิตมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 55.33 ซึ่งเห็นได้ว่าในระดับประเทศ และระดับจังหวัดนั้น ผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่น่าวิตกอย่างยิ่ง สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่ามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 54.35 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระดับประเทศและจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสังกัดโรงเรียนสาธิตทั่วประเทศ เห็นได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าผลการเรียนทักษะภาษาไทยยังไม่เป็นที่พอใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร จากการวิเคราะห์ผลของข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาในเรื่องการอ่าน ขาดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจในสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน และไม่สามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลาย ๆ ปัจจัย เช่น ครูผู้สอน ยังคงใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสรุปความหรือจับใจความสำคัญได้ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ขาดความร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สาเหตุจากตัวผู้เรียน พบว่า นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือ ขาดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมา ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหารูปแบบกิจกรรม เทคนิคต่าง ๆ เข้ามาเพื่อช่วยในกระบวนการสอนอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการอ่าน หากได้รับการฝึกใช้กลวิธีการอ่านที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนสามารถที่จะอ่านจับใจความสำคัญและสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้และทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองต่อไป เห็นได้ว่า ครูจำเป็นต้องปรับปรุงเทคนิคการสอนหรือหาแนวทางแก้ไขปัญหาการอ่านจับใจความ ซึ่งต้องมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ กิจกรรมนั้นต้องสื่อความหมายได้จริงในชีวิตประจำวัน

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน ดังนั้น การสอนอ่านจับใจความครุควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องที่สามารถอ่านได้

ผังกราฟิก เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดกับเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยของเรื่อง เทคนิคผังกราฟิก (Graphic Organizer: GO) พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสเชเบล (Ausubel David) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและมีความหมาย การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนใหม่ซึ่งอาจเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่เข้าไปในโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structure) กับความรู้ที่อยู่ในสมองของผู้เรียน ทิศนา แจมมณี (2552, หน้า 232-234) ได้นำเสนอว่า โจนส์และคณะ คล้าก และจอยส์และคณะ ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกขึ้น โดยใช้แนวคิดทฤษฎี กระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ซึ่งได้กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนด้วยกันได้แก่ ความจำข้อมูล (Information storage) กระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes) และเมตาคอกนนิชัน (Metacognition) การให้ผู้เรียนมีโอกาสเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับโครงสร้างความรู้เดิม ๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาเข้ารหัสหรือสร้างตัวแทนทางความคิดที่มีความหมายต่อตนเองขึ้น จะส่งผลให้การเรียนรู้ที่นั้นคงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2542, หน้า 34) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เซน (Chen, 2004, p. 57-A) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มนักศึกษาปีที่ 1 ในประเทศไต้หวัน กลุ่มแรกใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มที่ 2 ใช้การจัดการเรียนรู้ตามปกติ ผลพบว่ากลุ่มจัดการเรียนรู้ร่วมมือทำคะแนนได้สูงกว่าอีกกลุ่ม และยังพบว่าในการแข่งขันในเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตามการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีความสามารถเรียนรู้แบบร่วมมือได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบปกติ และสุดท้ายการศึกษารังนี้ได้แนะนำว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะดียิ่งขึ้นอยู่กับวิธีสอนของครูด้วย

ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่เป็นครูสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียน
สาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ประสบปัญหาในลักษณะดังกล่าวจากการเรียนการสอน
ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิด
รวบยอด จัดระบบความคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้เกิดเป็นกรอบมโนทัศน์ได้ และยังสามารถเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น และเพื่อเป็นการเตรียม
ความพร้อมในการทดสอบคุณภาพทางการเรียนระดับชาติ (O-NET)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้
โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

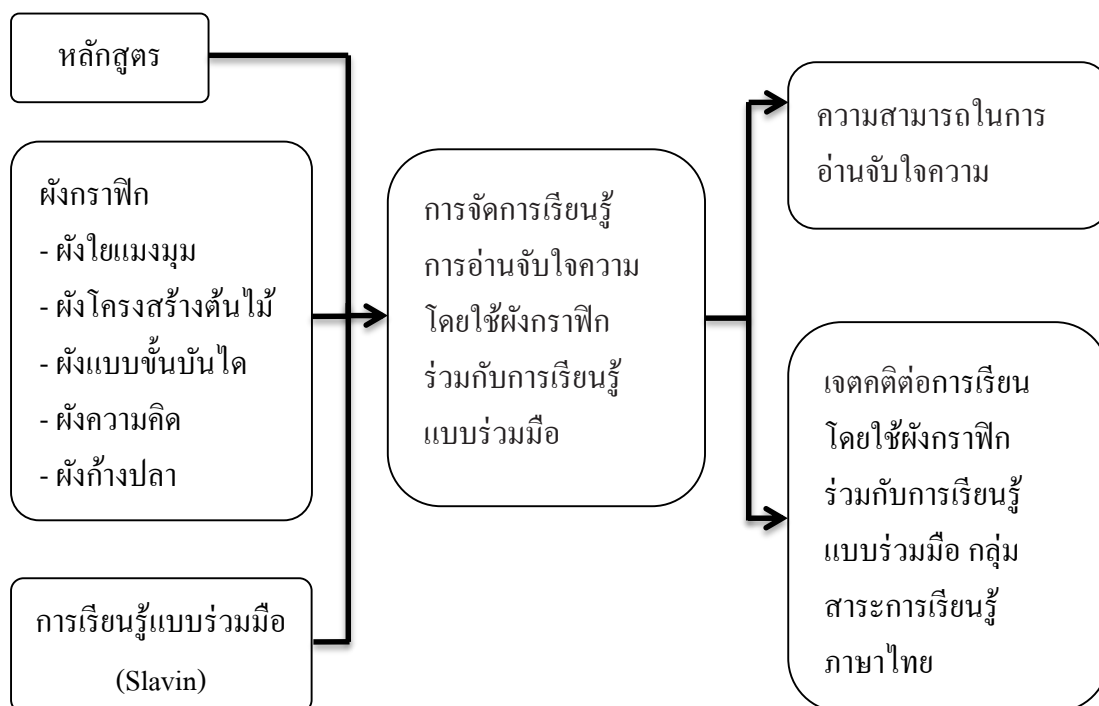
ความสามารถในการอ่านจับใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้
ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้
แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่นๆ
2. เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ซึ่งสามารถแสดงกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
- 1.2 การอ่านจับใจความจากนิทาน
- 1.3 การอ่านจับใจความจากสารคดี
- 1.4 การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น
- 1.5 การอ่านจับใจความจากข่าวหนังสือพิมพ์
- 1.6 การอ่านจับใจความจากบทความ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 ห้อง รวมทั้งสิ้น 170 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฝ่ายศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

3.2.2 เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

4. ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

5. ผังกราฟิก

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผังกราฟิกมาใช้ในการวิจัย ดังนี้

5.1 ผังใยแมงมุม (Web diagram หรือ Spider map)

5.2 ผังโครงสร้างต้นไม้ (Tree structure)

5.3 ผังแบบขั้นบันได (Time ladder map)

5.4 ผังความคิด (Mind map หรือ Mind mapping)

5.5 ผังก้างปลา (Fishbone map)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอาความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระ แยกประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าประเด็นใดเป็นประเด็นหลักหรือประเด็นรอง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถในการบอกรายละเอียด ลำดับเหตุการณ์ บอกได้ถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย แยกประเด็นต่าง ๆ ได้อย่าง มีวิจารณ์ญาณ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ใช้วัด ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิก ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง ความรู้สึก หรืออารมณ์ของผู้เรียนว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งจะแสดงออกมาทิศทางใดทิศทางหนึ่ง วัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง ชุดของข้อคำถามเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผังกราฟิก หมายถึง เครื่องมือที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถช่วยพัฒนา ผู้เรียนให้มีกระบวนการความคิดที่เป็นลำดับขั้นตอน เป็นระบบ และเป็นกลวิธีในการช่วยให้ผู้เรียน ทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ต้องรับผิดชอบงานในส่วนของตนเองและผลงานของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่ม ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ รวมทั้งยังเป็นการฝึกทักษะทางสังคมที่ดีของนักเรียนอีกด้วย

การสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของ นักเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1 ขั้นเตรียมการ

ครูชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน และจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ ไม่เกิน 5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยครูแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิก ในกลุ่ม และครูเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ขั้น 2 ขั้นสอน

ครูแนะนำเนื้อหา แหล่งข้อมูลค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ และสอนแสดงวิธีการสร้างผังกราฟิก นักเรียนฝึกการสร้างและใช้ผังกราฟิกในการทำความเข้าใจ

เนื้อหาเป็นรายบุคคล

ขั้น 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อยของตน ซึ่งแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิดร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอฟังก์กราฟิกของตนเองแลกเปลี่ยนกัน ครูคอยสังเกตการทำงานของกลุ่ม คอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา

ขั้น 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนปฏิบัติงานได้ครบถ้วนสมบูรณ์หรือยัง ผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร ซึ่งนักเรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล

ขั้น 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน หากนักเรียนยังมีปัญหาหรือข้อสงสัย ครูจะทำหน้าที่ช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ชี้แจงเหตุผลของการใช้ฟังก์กราฟิกนั้นและอธิบายวิธีการใช้และนักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของฝ่ายการศึกษานานาชาติ
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา เฉพาะที่เป็นนักเรียนชาวไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.1 สาระการเรียนรู้
 - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.3 ประโยชน์ของการอ่าน
 - 2.4 กระบวนการอ่าน
 - 2.5 ความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 2.6 การหาค่าความยากง่ายของบทอ่าน
 - 2.7 ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 2.8 วิธีการสอนอ่านจับใจความ
 - 2.9 ความสามารถในการอ่านจับใจความ
 - 2.10 การวัดและประเมินผล การอ่านจับใจความ
3. ผังกราฟิก
 - 3.1 ความหมายของผังกราฟิก
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก
 - 3.3 รูปแบบของผังกราฟิก
 - 3.4 ประโยชน์ของผังกราฟิก
4. การเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 4.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 4.2 ลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 4.3 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 4.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 4.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

- 4.6 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 4.7 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 4.8 การสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
5. เจตคติ
 - 5.1 ความหมายของเจตคติ
 - 5.2 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 5.3 ลักษณะของเจตคติ
 - 5.4 ประโยชน์ของเจตคติ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิด วิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษา ต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข้อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 31) ได้กำหนด ตัวชี้วัดและสาระ
การเรียนรู้แกนกลาง สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดังตารางที่ 1-5

ตารางที่ 1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการ อ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิต และมีนิสัยรัก การอ่าน	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็น การบรรยาย และการพรรณนา 3. อธิบายความหมายโดยนัย จากเรื่องทีอ่านอย่างหลากหลาย 4. แยกข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5. วิเคราะห์และแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน การดำเนินชีวิต 6. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติ ตาม	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมาย ของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ ประกอบด้วย - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการ์นต์ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ข้อความที่เป็นการบรรยายและพรรณนา - ข้อความที่มีความหมายโดยนัย การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม เช่น - การใช้พจนานุกรม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- การใช้วัสดุอุปกรณ์ - การอ่านฉลากยา - คู่มือและเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน - ข่าวสารทางราชการ
	7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

ตารางที่ 2 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสารเขียนเรียงความย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัด 2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม 3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน 4. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสาร เช่น - คำขวัญ - คำอวยพร - คำแนะนำ การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด ไปพัฒนางานเขียน การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศแจ้งความ แถลงการณ์ จดหมาย คำสอน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		โอวาท คำปราศรัย
	5. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ	การเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ
	6. เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา	การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
	7. กรอกแบบรายการต่าง ๆ	การกรอกแบบรายการ - ใบฝากเงินและใบถอนเงิน - หมายติ - แบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์
	8. เขียนเรื่องตามจินตนาการ	การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
	9. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน

ตารางที่ 3 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมี วิจารณญาณ และสร้างสรรค์	1. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึก จากเรื่องที่ฟังและดู 2. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู 3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล	การจับใจความ และการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ เช่น - เรื่องเล่า - บทความ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - โฆษณา - สื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟัง และดูในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	4. พูดยางานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	การรายงาน เช่น - การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน - การพูดลำดับเหตุการณ์ มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
	5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	
	6. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	การจับใจความ และการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ เช่น
	7. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู	- เรื่องเล่า - บทความ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - โฆษณา - สื่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์
	8. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล	การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูในชีวิตประจำวัน
	9. พูดยางานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	การรายงาน เช่น - การพูดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน - การพูดลำดับเหตุการณ์
	10. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	มารยาทในการฟัง การดู และการพูด
	11. พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	การจับใจความ และการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ

ตารางที่ 4 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติ ของภาษาและ หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและ พลังของภาษา ภูมิปัญญาทาง ภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ	1. ระบุชนิดและหน้าที่ของ คำในประโยค	ชนิดของคำ ได้แก่ - คำบุพบท - คำสันธาน - คำอุทาน
	2. จำแนกส่วนประกอบของ ประโยค	ประโยคและส่วนประกอบของประโยค
	3. เปรียบเทียบภาษาไทย มาตรฐานกับภาษาถิ่น	ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่น
	4. ใช้คำราชาศัพท์	คำราชาศัพท์
	5. บอกคำภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ
	6. แต่งบทร้อยกรอง	กาพย์ยานี 11
	7. ใช้สำนวนได้ถูกต้อง	สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต
	8. ระบุชนิดและหน้าที่ของ คำในประโยค	ชนิดของคำ ได้แก่ - คำบุพบท - คำสันธาน - คำอุทาน
	9. จำแนกส่วนประกอบของ ประโยค	ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

ตารางที่ 5 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดง ความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรม ไทยอย่างเห็น คุณค่าและนำมา ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือ วรรณกรรมที่อ่าน 2. ระบุความรู้และข้อคิดจาก การอ่านวรรณคดีและ วรรณกรรมที่สามารถนำไปใช้ ในชีวิตจริง 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดี และวรรณกรรม 4. ท่องจำบทอาขยานตามที่ กำหนดและบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจ	วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น - นิทานพื้นบ้าน - นิทานคติธรรม - เพลงพื้นบ้าน - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน และตามความสนใจ บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นพฤติกรรมการรับสารที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการฟัง ปัจจุบันมีผู้รู้ นักวิชาการและนักเขียนนำเสนอความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและงานสร้างสรรค์ ตีพิมพ์ในหนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ไว้มากมาย ความสามารถในการอ่านจึงสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการเป็นพลเมือง ที่มีคุณภาพ ในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้ว่า องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จะใช้ความสามารถในการรู้หนังสือของประชากร ประเทศต่าง ๆ เป็นดัชนีวัดระดับการพัฒนาของประเทศนั้น ๆ

มีผู้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของการอ่านไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ทักษิณี ศุภเมธี (2535, หน้า 87) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นการแปล สัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ ให้มีความหมายออกมา สัญลักษณ์ในภาษาไทยคือ คำ ข้อความ จึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการสอนอ่านแก่เด็กแรกเรียน นักเรียนจะต้องเข้าใจความหมายและนำไปใช้ในการฟัง พูด และเขียนได้อย่างถูกต้อง

วรรณิ โสมประยูร (2537, หน้า 121) ให้ความหมายของการอ่านดังนี้ การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้ และเข้าใจ

ความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยเปลือออกมาเป็นความหมาย ที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านความสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

สนิท ฉิมเล็ก (2540, หน้า 149) การอ่านคือ การแปลอักษรออกมาเป็นความคิด เปล่งเสียงออกมาเป็นเสียงอ่านและนำความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร

วัฒนะ บุญจับ (2541, หน้า 100) การอ่านคือการรับรู้ความหมายจากข้อความหรือถ้อยคำ ที่จัดพิมพ์หรือจารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ปรากฏหรือปรากฏในรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถแปลความหมายหรือตีความหมายได้

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) อธิบายว่า การอ่าน คือ การว่าตามตัวหนังสือ การออกเสียงตามตัวหนังสือ ดู หรือทำความเข้าใจความหมายตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณา ดูให้เข้าใจ

กองทัพ เคลือบนิชกุล (2542, หน้า 81) ให้ความหมายว่า การอ่านคือส่วนหนึ่งของ กระบวนการสื่อสาร เป็นขั้นตอนของการรับสาร โดยผู้อ่านใช้ประสาทสัมผัสทางตา รับภาพคือ ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่นใด ผ่านกระบวนการทางความคิด เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องรานั้น แล้วตีความหมายออกมาทั้งความหมายโดยตรง และความหมายแฝงอย่างถูกต้องและตรงตาม วัตถุประสงค์ของผู้เขียน

มณีรัตน์ สุโขศิริรัตน์ (2548, หน้า 18) การอ่าน คือ กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สาร ซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์ อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 5) ให้ความหมายว่า การอ่าน หมายถึงกระบวนการ ในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่าน เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนลักษณะการอ่านที่แท้จริง ได้แก่การทำความเข้าใจความหมายของ เรื่องราวที่อ่าน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการแปล ความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความรู้ความคิด ซึ่งแต่ละคนนั้นอาจจะเปลือออกมาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่าน ว่าเมื่ออ่านแล้วจะเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ ผู้เขียนต้องการจะสื่อความหมายหรือไม่ ซึ่งผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือแต่ละครั้ง และของแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความต้องการ และประเภทหนังสือที่ต้องการอ่าน มีนักการศึกษาหลายท่านได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญชะกาญจน (2525, หน้า 75) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ เพื่อให้เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจตนเอง เพื่อให้รู้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
 2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเขียนขึ้น เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือเสนอผลการค้นคว้าทดลอง ผลการวิจัยต่าง ๆ จะช่วยให้ความคิดเห็นของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น
 3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หัศคดี วรรณคดีบางเรื่อง แม้สารคดีบางชนิดก็จะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายความเครียดได้ไม่เบื่อหน่าย
 4. อ่านเพื่อความจรรโลงใจ เช่น อ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ที่มีเรื่องเกี่ยวกับประวัติของบุคคลสำคัญ ๆ ทำให้ผู้หมัดหวังในชีวิตมีกำลังใจดีขึ้นหรือสิ่งพิมพ์ที่มีเรื่องเกี่ยวกับความจริงของชีวิตและการดำเนินชีวิตในโลก จะช่วยให้ผู้อื่นพัฒนาหรือปรับปรุงตนเอง เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดี
 5. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ เช่น อ่านหนังสือที่แนะนำแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างบุคลิกภาพ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ การสร้างฐานะความรู้ วิธีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น
- บันลือ พฤกษ์วัน (2532, หน้า 2) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้
1. อ่านเพื่อความรู้ รู้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความเป็นไปได้ในโลกซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
 2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ รู้จักพิจารณาหาเหตุผลในเรื่องนั้น ๆ เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อความบันเทิง ปัญหาต่าง ๆ และสภาวะแวดล้อม มีอิทธิพลต่อจิตใจ อารมณ์และร่างกายของมนุษย์เป็นอันมาก บางครั้งทำให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่ไม่เป็นวิชาการ ได้แก่ การอ่าน นวนิยาย เรื่องสั้น จะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายความเครียดได้
 4. อ่านเพื่อความจรรโลงใจ หากพบปัญหาคับข้องใจ การอ่านหนังสือประเภทชีวประวัติ และบุคคลสำคัญ จะทำให้เราฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตไปได้ ทำให้แก้ปัญหาชีวิตของตนได้ไม่ท้อแท้ ต่ออุปสรรคนานัปการ
 5. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ มนุษย์เรามีความต้องการแตกต่างกัน การอ่าน

จะช่วยชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป การอ่านเป็นการแนะแนวทางการแก้ปัญหาได้ทุกด้าน

กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2542, หน้า 88-89) สรุปความมุ่งหมายในการอ่านได้ดังนี้

1. อ่านเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือค้นหาคำตอบ
3. อ่านเพื่อต้องการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ
4. อ่านเพื่อความบันเทิงใจ
5. การอ่านเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่งอาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. อ่านเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงแต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. อ่านเพื่อทราบข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ข่าว รายงานการประชุม ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลาย ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้ได้มุมมองที่กว้างขึ้น ช่วยให้มีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

4. อ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ หรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่าง ๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สลากยา ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่ยาวนานส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้และนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยง การอ่านสู่การวิเคราะห์และคิดวิเคราะห์ บางครั้งก็อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการอ่าน ก็เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนเองให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จรรโลงใจ และประสบการณ์ที่ดี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ประสบความสำเร็จ และตอบสนองความต้องการของตน

ประโยชน์ของการอ่าน

ศิริรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536, หน้า 6) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ ดังนี้

1. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์
2. ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

3. ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเพลิดเพลินบันเทิงใจ
4. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก
6. เป็นการส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์
7. ช่วยให้มีมนุษย์แก้ปัญหาสังคม การเมือง เศรษฐกิจและปัญหาส่วนตัว

กรมวิชาการ (2542, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ ดังนี้

1. มีความรู้เพิ่มเติม ช่วยให้รู้กว้าง ไม่แคบอยู่เฉพาะเรื่องรอบตัว
2. ช่วยพัฒนาความคิด เพราะประสบการณ์ในการอ่านจะช่วย เสริมสร้างความคิด

ในการพัฒนาสื่อ

3. ช่วยทำให้ผู้ที่สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากจะรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี
4. ช่วยให้เป็นผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ
5. ช่วยให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น
6. ช่วยให้เป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านมากจะมีความคิดลึกซึ้ง และกว้างขวาง

สามารถแสดงความรู้และความคิดที่ดีได้เสมอ

7. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 67) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน
2. เป็นทักษะที่ใช้เครื่องมือแสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ
3. เพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ
4. ผู้มีทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียน

วิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการพูดการเขียน

ได้เป็นอย่างดี

6. เพื่อให้เยาวชนมีพื้นฐานทักษะการอ่านที่ดี
7. สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ
8. เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ
9. การอ่านทำให้รู้โลกกว้างขึ้น เต็มไปด้วยความรู้ ความคิด พัฒนาตนเองเป็นนักอ่าน

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2542, หน้า 17) กล่าวว่า การอ่าน

เป็นสิ่งจำเป็นอย่างในการศึกษาวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย นักเรียน นิสิต นักศึกษา จะต้องศึกษาจากตำราเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องใช้การอ่านเป็นประจำ ผู้อ่านหนังสือ

ได้มาก ย่อมได้เปรียบผู้อ่านหนังสือได้น้อย และผู้ที่อ่านเก่ง ย่อมได้เปรียบผู้ที่อ่านหนังสือได้ไม่เก่ง เป็นธรรมดา และได้สรุปประโยชน์ของการอ่านไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเก่ง เพราะเมื่ออ่านเก่งแล้วจะเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ดี
2. ช่วยให้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารที่ให้ความรู้ ในการปรับปรุงงานของตนเองอยู่เสมอ
3. ช่วยให้ได้ความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น เพราะการได้อ่านวรรณกรรมดี ๆ ย่อมทำให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง
4. ช่วยให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมาก จะรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี
5. ช่วยทำให้เป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านหนังสือมาก จะมีความคิดลึกซึ้งและกว้างขวาง สามารถแสดงความรู้ ความคิดเห็นดี ๆ มีประโยชน์ได้ทุกที่ทุกเวลา

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปประโยชน์ของการอ่านได้ว่า การอ่านจะช่วยให้นุชนุชยมีความรอบรู้ มีแนวความคิดที่ดี เป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ และนอกจากจะสามารถช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์โดยตรงแล้ว ยังส่งผลประโยชน์ที่ดีต่อสังคม และประเทศชาติอีกด้วย

กระบวนการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนภายในสมอง ขณะที่จะเริ่มมีกิจกรรมการอ่านอยู่นั้น สมองจะระดมความคิดเพื่อเลือกสรรวิธีการที่จะทำให้การอ่านครั้งนั้นประสบความสำเร็จ อยุ่จะทุกส่วนที่เป็นองค์ประกอบของกระบวนการอ่านจะทำงานโดยอัตโนมัติและสอดคล้องตามกลไกสั่งงานของสมอง กระบวนการอ่านจะต้องมีการพัฒนาตามลำดับหรือข้ามก็ได้ ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการอ่าน ไว้ดังนี้

ประเทิน มหาจันทร์ (2530, หน้า 31) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านว่าประกอบไปด้วย 2 กระบวนการ ดังนี้

1. กระบวนการทางกาย เมื่อร่างกายตอบสนองต่อสัญลักษณ์ที่สายตามองเห็น ซึ่งประกอบด้วยทักษะแห่งการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนไหวของสายตาแล้วส่งข้อมูลที่ได้รับไปยังสมอง
2. กระบวนการทางสมอง ในขณะที่สายตาควาดไปตามเส้นของบรรทัดของตัวอักษร ผัสสะต่าง ๆ จะรับรู้และสมองจะแปลความหมายทันทีที่กระบวนการทางสมองขึ้นอยู่กับกระบวนการทางกายเป็นอันมาก เพราะการรับรู้ทางสายตาเป็นการเริ่มต้นของกระบวนการในการอ่าน

แม้นมาส ชวลิต (2544, หน้า 9-10) ได้ลำดับขั้นของกระบวนการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านออก อ่านได้ เขียนได้ (รวมฟังรู้เรื่อง) รู้จักสระ พยัญชนะ การผสมคำ
รู้ความหมายของคำ อ่านออกแล้วต้องเขียนได้ ต้องทำงานบางอย่างได้ กระบวนการคิดเกิดขึ้นได้
2. อ่านแตกฉาน อ่านเป็น อ่านโดยรู้ความหมายของคำ ความหมายของประโยค
ความหมายที่แฝงอยู่ในคำแต่ละประโยคไม่ปรากฏชัด แต่มีลักษณะบ่งบอกความหมายอย่างลึกซึ้ง
กว่าตัวอักษร เช่น น้ำขึ้นให้รีบตัก กระบวนการคิดจะพัฒนาตามไประหว่างการอ่าน
3. อ่านโดยพินิจพิเคราะห์ ใช้ความรู้จากการอ่านที่ผ่านมาอย่างหลากหลาย และจาก
ประสบการณ์และการสังเกตทั่วไป วินิจฉัยได้ว่า ข้อความที่ปรากฏในสื่อเรื่องนั้นถูกต้องตาม
ข้อเท็จจริง ตามหลักการ ตามทฤษฎี ตามหลักศีลธรรม ไม่ใช่อ่านแล้วเชื่อทุกอย่าง อ่านแล้วคิด
ติดตามในขณะที่อ่าน
4. อ่านให้ได้ประโยชน์ นำเนื้อหาที่มีสาระไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นความคิดใหม่
เป็นการประดิษฐ์ใหม่ เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะ และองค์ความรู้นำไปใช้เพื่อพัฒนาตน และสามารถ
ช่วยเหลือผู้อื่นได้

กล่าวโดยสรุป การที่ผู้อ่านมีกระบวนการอ่านที่เป็นระบบจะทำให้ประสบผลสำเร็จ
ในการอ่าน สามารถเข้าใจเรื่องราว ความคิด และยังช่วยให้ผู้อ่านมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
แยกแยะได้ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและถ่ายทอด
ให้ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

ความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บันลือ พุกขวัน (2524) ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านหนังสือของแต่ละวัยไว้ดังนี้

1. วัยอนุบาลหรือวัยก่อนเข้าเรียน 3-6 ปี ความสนใจและความต้องการของเด็กวัยนี้
สนใจในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ฟังผู้ใหญ่พูด อ่านภาพจากสมุดภาพได้ ชอบซักถาม ฟังซ้ำๆ
หนังสือที่ควรฝึกให้อ่านควรเป็น สมุดภาพ พจนานุกรมภาพ หนังสือสำหรับเด็กชาวเขา
2. เด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาปีที่ 1-2 ความสนใจและความต้องการ
ของเด็กวัยนี้ แสดงออกซึ่งความหมายและความสำเร็จ สนใจที่จะทดลอง ต้องการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรม มีความเพื่องหนังสือที่ควรฝึกให้อ่านควรเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน นิทานที่สนุก
มีจินตนาการ เป็นเทพนิยาย
3. วัยประถมศึกษาตอนปลาย ประถมศึกษาปีที่ 3-4 ความสนใจและความต้องการ
ของเด็กวัยนี้ สนใจเพื่อนมากขึ้น สนใจเรื่องราวความเป็นมา ต้องการแบบอย่างในการปฏิบัติตาม
ต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมในการแสดงออก หนังสือที่ควรให้เด็กวัยนี้อ่าน นิทานสุภาษิต
เรื่องราวที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบุคคลสำคัญ เรื่องราวที่ชวนคิด

4. วัยประถมศึกษาตอนปลาย ประถมศึกษาปีที่ 5-6 ความสนใจและความต้องการของเด็กวัยนี้ ต้องการความเป็นอิสระ สนใจเฉพาะอย่าง สนใจในการอ่านหนังสือหลายรส หนังสือที่ควรเลือกให้เด็กวัยนี้อ่าน หนังสือประเภทสารคดี การท่องเที่ยวต่าง ๆ หนังสือชีวประวัติของบุคคลสำคัญ

จินตนา ไบกาชุย (2534) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือของแต่ละวัยไว้ดังนี้

1. เด็กวัย 2-5 ขวบ หรือเด็กวัยเริ่มเรียนอนุบาลปีที่ 1-2 เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้แต่สามารถดูภาพและฟังเรื่องราวได้ ชอบฟังคำพูดที่คล้องจองกัน เช่น ตี๋ต๋ต๋ต๋ต๋ต๋ต๋ หรืออาจพูดเป็นคำ ๆ แล้วเริ่มใหม่ เด็กในวัยนี้จะชอบสัตว์และหรือชอบดูรูปหรือฟังเรื่องที่ใกล้เคียงกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเลือกหนังสือสำหรับเด็กวัยนี้จึงต้องมีภาพวาดประกอบ ภาพมีทุกหน้า ที่ขนาดใหญ่อ่านง่าย นอกจากนี้ยังชอบฟังบทกล่อมเด็ก นิทาน คำกลอน ดอกสร้อย โดยเฉพาะถ้ามีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์ที่พูดได้ อีกทั้งการผจญภัย

2. เด็กวัย 6-7 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กในวัยนี้เริ่มอ่านหนังสือได้บ้าง เริ่มมีความคิดจินตนาการมากยิ่งขึ้น ชอบเรื่องเวทมนตร์ปา อายากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เป็นธรรมชาติ สนใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเลือกหนังสือสำหรับเด็กวัยนี้ จึงควรเป็นเรื่องนิยาย ผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ นิทานคำกลอนง่าย ๆ เรื่องเกี่ยวกับการเล่นต่าง ๆ ในประเพณี เรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือแม้แต่เรื่องของเครื่องดนตรีกลไก อวกาศ

3. เด็กวัย 8-9 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เด็กอ่านหนังสือได้มากแล้วชอบอ่านนิทาน เทพนิยาย นอกจากนี้ยังสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากยิ่งขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กในวัยเดียวกัน เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายมีความสนใจในการอ่านที่แตกต่างกัน เด็กผู้ชายนั้นจะชอบเรื่อง หุ่นยนต์ เครื่องบิน รถยนต์ เป็นต้น ส่วนเด็กผู้หญิงจะสนใจในเรื่องของตุ๊กตา การเล่นขายของ เป็นต้น แต่จะมีข้อควรระวังในการเลือกซื้อหนังสือในวัยนี้ คือ ผู้อ่านมักจะเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครที่แต่งขึ้น ผู้เลือกจึงต้องในการเลือกหนังสือที่มีตัวละครที่มีบุคลิกภาพที่ดี ควรเลือกหนังสือที่มีตัวละครที่มีบุคลิกภาพที่ไม่น่าไว้วางใจเด็กให้เกิดเจตคติที่ดี มีความเมตตา กรุณา กล้าหาญเก่งกล้า ผจญภัย

4. เด็กวัย 10-11 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อ่านหนังสือได้คล่อง เป็นระยะที่มีความสนใจในการอ่านมากยิ่งขึ้นอย่างแท้จริง เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายแยกกันอ่านตามความสนใจ ชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบเรื่องความรู้วิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ เด็กในวัยนี้ยังเริ่มที่จะบูชาวีรบุรุษ วีรสตรี ดังนั้น หนังสือชีวประวัติที่เน้นชีวิตในวัยเด็ก และหนังสือภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ซึ่งเขียนในรูปแบบการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งวรรณคดีไทย จะส่งเสริม

ให้เด็กเกิดเจตคติที่ตึงยามเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537, หน้า 13) ได้วิเคราะห์การอ่านของเด็กในวัยต่าง ๆ จากการพัฒนาทางกาย ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 อายุ 1-3 ปี สนใจสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ภาษาที่ใช้ คำพูดง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ ถ้าเข้าใจมากจะซักถามมาก พัฒนาการทางการอ่าน เลียนแบบภาษาที่ได้ยิน ฟังคำประพันธ์ง่าย ๆ นิทาน เลียนแบบนิสัยการอ่านจากผู้ใหญ่ หนังสือที่ชอบมีรูปภาพเรื่องใกล้ ๆ ตัว

ขั้นที่ 2 อายุ 3-5 ปี สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมที่ออกกำลังกาย พัฒนาการทางภาษา พูดประโยคสั้น ๆ ชอบถาม อะไร ทำไม พัฒนาการอ่านเรื่องจินตนาการ เรื่องที่อธิบายเพื่อตอบคำถามทำไม อย่างไร หนังสือที่ชอบ นิทาน เรื่องใกล้ตัว

ขั้นที่ 3 อายุ 6-8 ปี สนใจสิ่งรอบตัว ชอบช่วยผู้อื่น พัฒนาการทางภาษา ชอบสนทนา ชอบซักถามเพื่อนเพื่อให้รู้สิ่งใหม่ ๆ พัฒนาการทางการอ่านเรื่องผจญภัย เริ่มอ่านอย่างมีอิสระ เช่น ฉันทออยากเป็นควาบอย อยากลอยเหมือนว่าว

ขั้นที่ 4 อายุ 9-11 ปี สนใจคนมีชื่อเสียง ชอบการผจญภัย ลึกลับ ตื่นเต้น พัฒนาการทางภาษา ใช้ภาษาแสดง มีคำพูดแปลก ๆ พัฒนาการอ่าน ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ ประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียง หนังสือที่ชอบอ่านเช่น พระยาพิชัยดาบหัก หอคอยที่น้ำกล้ว การทำงานที่ดี นิทานลึกลับ การ์ตูน เป็นต้น

ขั้นที่ 5 อายุ 12-13 ปี ความสนใจ สนใจอาชีพ มีอุดมคติ ต้องการความมั่นคงในชีวิต พัฒนาการทางภาษา มีความสามารถในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นเรื่องนามธรรม พัฒนาการทางการอ่าน อ่านหนังสือกีฬา ศาสนา หนังสืออุดมคติ มีรสนิยมอ่านดีขึ้น ลักษณะหนังสือที่อ่าน ถูคนาวอันยาวนาน ชีวิตและความเจริญเติบโตของมนุษย์ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

ขั้นที่ 6 อายุ 14-16 ปี สนใจเรื่องต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น และความสนใจของเพศจะต่างกัน พัฒนาการทางภาษา ชอบให้เหตุผล สามารถอภิปรายร่วมกับผู้ใหญ่ได้ พัฒนาการทางการอ่าน เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องความรัก เด็กชายชอบเรื่องกีฬาและวิทยาศาสตร์ หนังสือที่วัยนี้ชอบอ่านคือ วันอันยาวนาน วารสารกีฬา วิทยาศาสตร์ การ์ตูนวิทยาศาสตร์ การ์ตูนรักเบาสมอง เป็นต้น

พรจันทร์ จันทวิมล (2540, หน้า 11-12) กล่าวถึง ความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็ก อายุ 9-11 ปี ว่าเด็กวัยนี้เป็นเด็กที่มีความสำคัญอย่างยิ่งवादอีกวัยหนึ่งที่จำเป็นต้องเข้าใจ ความสนใจของเด็กวัยนี้จะพุ่งประเด็นไปที่เรื่องราวของเหตุผล แม้จะเป็นสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นก็ต้องอยู่ภายใต้กฎของเหตุและผลหรือความเป็นจริง เรื่องราวทางวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องของเด็กในวัยนี้สนใจเป็นพิเศษ ยิ่งเป็นเรื่องราวที่ตื่นเต้นระทึกใจระคนกับเหตุผลที่ชวนให้ลงนสนเท่ห์ด้วยแล้ว ยิ่งเป็นสิ่งที่เด็กในวัยนี้ให้ความสนใจมากขึ้น

นลินี บำเรอราช (2545, หน้า 115-116) กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของนักเรียน
ดังนี้

เด็กอายุ 2-4 ขวบ ยังอ่านหนังสือไม่ออก เด็กอายุช่วงนี้ชอบรูปภาพและฟังเรื่องราวได้
ชอบดูรูป/ ภาพสีสด ๆ ชอบหนังสือภาพ และฟังเรื่องที่ใกล้ตัว

เด็กอายุ 3-5 ขวบ ชอบหนังสือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ หนังสือที่ใช้ถ้อยคำคล้องจองกัน
ชอบเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในวันเดียวกัน

เด็กอายุ 6-7 ปี อ่านหนังสือได้บ้าง บางคนอ่านได้คล่อง เด็กวัยนี้มีความคิดคำนึงมาก
มีจินตนาการมาก ชอบหนังสือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเวทมนตร์ นางฟ้าต่าง ๆ นิยายต่าง ๆ เรื่องลึกลับ
หนังสือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของคน สัตว์ ต้นไม้ เพราะเด็กวัยนี้กำลังสนใจเกี่ยวกับชีวิต
และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นอกจากนั้นยังชอบหนังสือนิยายผจญภัย และเรื่องขำขัน

เด็กอายุ 8-9-10 ปี อ่านหนังสือได้มากขึ้น อยากรู้อยากเห็นมากขึ้น สนใจชีวิตจริงมากขึ้น
ดังนั้น เด็กจึงชอบหนังสือสารคดีสั้น ๆ ที่ให้ความรู้ ขณะเดียวกันก็ยังชอบหนังสือนิทาน นิยาย
เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องสนุก เกี่ยวกับนางฟ้า เวทมนตร์ และเรื่องสวย ๆ งาม ๆ เรื่องเกี่ยวกับเด็ก
การแต่งตัว การจัดบ้าน ส่วนเด็กชายชอบเรื่องผจญภัย เรื่อง โลก โผน ตื่นเต้น นวนิยายวิทยาศาสตร์
การเดินทางในอวกาศ เรื่องเครื่องยนตร์กลไก และเรื่องกีฬา

เด็กอายุ 11-12 ปี อ่านหนังสือได้คล่อง สนใจการอ่านชอบเรื่องการค้นคว้าการประดิษฐ์
ชีวิตสัตว์ เด็กผู้หญิงชอบเรื่อง ชีวิตภายในบ้าน เด็กชายชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก เรื่องลึกลับรวมทั้ง
เรื่องกีฬาด้วย

เด็กอายุ 13-14 ปี เป็นวัยรุ่นเต็มที เริ่มสนใจเรื่องที่เป็นตามหลักวิชาการต่าง ๆ เด็กผู้หญิง
ชอบหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ เรื่องรักใคร่สะเทือนอารมณ์ เด็กชายอ่านเรื่องทางประวัติศาสตร์
การเดินทาง การดำเนินชีวิต และเรื่องกีฬา

เด็กอายุ 15 ปี อ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียน จะไม่ทุ่มเทไปทางด้านใด
ด้านหนึ่ง เด็กชายชอบเรื่องการทดลอง งานอดิเรก การทดลอง และชีวประวัติ เด็กหญิงชอบอ่าน
นวนิยาย

เด็กอายุ 16-17 ปี สนใจอ่านเรื่องชีวิตอย่างผู้ใหญ่ สนใจโลกมากขึ้น เด็กวัยนี้จะอ่าน
หนังสืออย่างกว้างขวาง แต่กระนั้นก็ตามความสนใจเฉพาะตัว หรือความสนใจอ่านตามเพศชาย
เพศหญิงก็ยังแตกต่างกันอยู่

ครรชิต มนูญผล (2547, หน้า 10) กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของเด็กช่วงอายุ 9-11 ปี
ว่าเป็นวัยฉายแสงแห่งการอ่าน เพราะเด็กวัยนี้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมมากขึ้น
รู้จักวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีลักษณะของความเป็นตัวของตัวเอง เริ่มฉายแสงออกมา

อย่างชัดเจน เด็กผู้ชายเริ่มสนใจอ่านเรื่องราวลึกลับ ผจญภัย การประดิษฐ์คิดค้นต่าง ๆ งานช่าง
ทุกชนิด ส่วนเด็กผู้หญิงชอบอ่านหนังสือประเภท นวนิยาย การบ้านการเรือน รูปแบบการดำเนิน
ชีวิตและเรื่องรักสวยรักงาม เด็กหลายคนที่ได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่อง จะเริ่มมีนิสัยรักการอ่านและ
จะอ่านทุกอย่างที่ขวางหน้า อ่านอย่างเอาใจจ้องและจะมีความสุขกับการอ่าน

จะเห็นได้ว่า ความสนใจในการอ่านของบุคคลนั้นมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย
ฉะนั้น จำเป็นจะต้องเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับวัย เพื่อจะทำให้ผู้อ่านในแต่ละวัยมีความรู้สึกที่ดี
ต่อการอ่านและมีความรักในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นวัยที่ถือว่าอ่าน
หนังสือได้คล่อง เป็นระยะวัยที่มีความสนใจในการอ่านมากยิ่งขึ้นอย่างแท้จริง เด็กผู้หญิงและ
เด็กผู้ชายแยกกันอ่านตามความสนใจ ชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์
การค้นคว้าการประดิษฐ์ ชีวิตสัตว์ เด็กผู้หญิงชอบเรื่อง ชีวิตภายในบ้าน เด็กชายชอบเรื่องเครื่องยนต์
กลไก เรื่องลึกลับรวมทั้งเรื่องกีฬาด้วย นอกจากนี้ เด็กในวัยนี้ยังเริ่มที่จะบูชาวีรบุรุษ วีรสตรี ดังนั้น
หนังสือชีวประวัติที่เน้นชีวิตในวัยเด็ก และหนังสือภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ซึ่งเขียนในรูปแบบ
การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดเจตคติที่คั่งมยามเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

การหาความยากง่ายของบทอ่าน

ความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับความยากง่ายของเอกสารที่ใช้อ่าน ฉะนั้น
ครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ว่า สารที่ใช้อ่านนั้นมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้อ่านหรือไม่
นักการศึกษาหลายชาติได้นำเอาสูตรของฟราย (Fry, 1977) มาปรับใช้เพื่อที่จะหา
ความยากง่ายของหนังสือเรียนภาษาของตน หากพิจารณาหนังสือเรียนของไทย ได้มีนักการศึกษา
วิเคราะห์หาความถี่ของการใช้คำในแต่ละระดับชั้น การหาความยากง่ายโดยการนับจำนวนประโยค
และจำนวนพยางค์ใน 100 คำ ตามสูตรของฟราย ยังไม่มีผู้ใดปรับปรุงมาใช้ในประเทศไทย ต่อมาได้
มีการศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียงคำในภาษาไทย ได้ให้ข้อคิดว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ไม่ได้เน้นเสียง
เหมือนในภาษาอังกฤษ แต่คำในภาษาไทยมีเสียงขึ้นลงตามเสียงของวรรณยุกต์ทั้งห้าเสียง ลักษณะ
คำไทยส่วนมากจะมีพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ คำไทยที่มีหลายพยางค์มักเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น

ส่วนการนับประโยคในภาษาไทยมีวิธีการนับเช่นเดียวกับประโยคภาษาอังกฤษ
ผู้นับแสดงเครื่องหมายที่แสดงว่าจบประโยคไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการนับประโยค
ผู้นับจะต้องศึกษาและสังเกตลักษณะประโยคจากหนังสือหลักภาษาไทย ประโยคบางประโยค
ซับซ้อนเพราะส่วนขยายมาก บางประโยคมีส่วนขยายน้อยหรือไม่มีเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์
ของผู้เขียนที่ต้องการเขียนให้ผู้อ่าน ถ้าเขียนให้เด็กที่เรียนในระดับประถมศึกษาอ่าน รูปประโยค
จะไม่ซับซ้อน แต่ถ้าเขียนให้เด็กระดับชั้นสูง รูปประโยคก็จะซับซ้อนเช่นกัน

การนับพยางค์คำไทย ก็เหมือนกับการนับพยางค์คำภาษาอังกฤษ เพื่อให้เหมาะสมกับภาษาไทย ความแตกต่างของจำนวนพยางค์ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษของคำที่มีความหมายเดียวกัน เป็นปัญหาที่ไม่สามารถนำกราฟของฟรายมาใช้ได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับพยางค์ก่อน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของจำนวนพยางค์ไทย อังกฤษ โดยแปลเรื่องจากหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ และเอกสารภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยแปลคำต่อคำเพื่อรักษาเนื้อเรื่องและจำนวนพยางค์ของคำให้มีความหมายตรงกัน จากนั้นจึงหาความยากง่ายโดยใช้หลักของฟราย ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลปรากฏว่าจำนวนประโยคไม่มีความแตกต่างกัน แต่แตกต่างกันในค่าเฉลี่ยของพยางค์ ซึ่งพยางค์ภาษาไทยมีค่าน้อยกว่าพยางค์ในภาษาอังกฤษอยู่ 5 จึงสรุปได้ว่า การใช้กราฟของฟรายกับหนังสือเรียนภาษาไทย เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของพยางค์แล้วต้องนำค่าคงที่ 5 ไปบวกกับค่าเฉลี่ยของพยางค์ที่หาได้เสียก่อน แล้วจึงนำค่าเฉลี่ยของประโยคและของพยางค์ไปหาจุดตัดบนกราฟของฟรายเพื่อดูระดับความยากง่ายของหนังสือเรียนว่าตรงกับระดับชั้นใด โดยการนำหลักของฟราย คือ สุ่มข้อความตอนละร้อยคำ แล้วหาค่าเฉลี่ยของประโยค ค่าเฉลี่ยของพยางค์แล้วบวก 5 ที่ค่าเฉลี่ยของพยางค์ก่อนที่จะนำไปหาจุดตัดบนกราฟ

ความหมายของการอ่านจับใจความ

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 อ้างใน ดวงคิด วงศ์ภักดิ์, 2538, หน้า 13) ได้กล่าวเกี่ยวกับการอ่านจับใจความของเรื่องที่อ่าน มีความจำเป็นสำหรับการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ และความสามารถดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความสามารถหลายด้าน เช่น การเข้าใจ ความคิดรวบยอด และความเข้าใจคำศัพท์อย่างกว้างขวาง การมีภูมิหลังภาษาที่กว้างขวางและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 45) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า “การอ่านจับใจความคือ การอ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญได้ สามารถสรุปได้ ได้รับความรู้จากสิ่งที่อ่านและสามารถตอบคำถามได้ อีกทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้”

ศศิธร รัชฎ์ภิชฌานนท์ (2542, หน้า 236) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่าเป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อหรือจดจำไว้ในสมองหรือด้วยการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือ นั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับอาจมีหลายลักษณะตามแต่จะต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นแนวคิดหรือทรรศนะของผู้เขียน หรือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

ไพโรธ เลิศพิริยภมล (2543, หน้า 65) ให้ความหมายของการจับใจความสำคัญไว้ว่า ใจความสำคัญ หมายถึง ความคิดหลักหรือประเด็นหลักที่ปรากฏให้เห็นเมื่อใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร

กันทั้งที่เป็นคำนามและข้อเขียน ใจความสำคัญจะปรากฏเมื่อคนสื่อสารกันด้วยถ้อยคำที่เรียบเรียง เป็นประโยค เป็นตอนหรือย่อหน้า และเป็นเรื่องราว

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 8) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการอ่านที่ผู้อ่านสามารถจับใจความเรื่องที้อ่านได้ถูกต้อง จะต้องมีการฝึกฝนทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจ ความหมายแล้วใช้ความคิดเห็นของตนช่วยตัดสินใจเลือกใจความสำคัญ

สุปราณี พัททอง (2545, หน้า 65) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นความคิดสำคัญอันเป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่องที้อ่านที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็น หรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

กรมวิชาการ (2546, หน้า 188) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่า เป็นการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วน ขยายใจความสำคัญของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่อง คือข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง คำว่าใจความสำคัญนี้ผู้รู้ได้เรียกไว้หลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่องหรือความคิด หลักของเรื่อง

จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ และบาหยัน อิมสำราญ (2548, หน้า 42) กล่าวว่า การอ่าน จับใจความสำคัญ หมายถึงการจับประเด็นสำคัญหลักและสาระสำคัญของเรื่องที้อ่านว่า ผู้เขียน ต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดอะไรสำคัญ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549, หน้า 120) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การแปลความหมายของอักษรออกมาเป็นความคิด ซึ่งไม่ได้พูดออกมาเป็นเสียงและนำความคิดนั้น ไปใช้ประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระ แยกประเด็นสำคัญ ของเรื่องที้อ่านว่าประเด็นใดเป็นประเด็นหลัก หรือประเด็นรอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

วิธีการสอนอ่านจับใจความ

การที่ผู้อ่านบทความหรือข้อความต่าง ๆ แล้วได้รับทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียน และทราบว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร เมื่อไร ได้แล้วนั้นก็หมายความว่า ผู้อ่านสามารถ จับใจความสำคัญของเรื่องได้ การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเรียนเรื่องอะไร เรียนระดับไหน เพศหรือวัยและอาชีพอะไร เพราะถ้าหากอ่านแล้วผู้อ่าน

ไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ ผู้อ่านก็ไม่เข้าใจหรือรับรู้เรื่องราวตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน และบางครั้งผู้อ่านก็ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านนั้นก็ถือว่าการอ่านที่ไม่มีประสิทธิภาพ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2533 อ้างถึงใน ศศิธร อินคุ่น, 2535, หน้า 21)

ได้เสนอแนะหลักเกี่ยวกับการอ่านที่ผู้เรียนควรจะได้รับฝึกฝนเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านดังนี้

1. อ่านเรื่องราวโดยตลอดก่อน เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใด ตอนไหน เป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. ตอนใดที่สำคัญให้อ่านโดยละเอียด แล้วทำความเข้าใจให้ชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ต่อเนื่อง
3. ตอนใดที่อ่านไม่เข้าใจควรอ่านซ้ำ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอน
4. ตอบคำถามสั้น ๆ ในเรื่องให้ได้ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน แล้วทำบันทึกย่อเรื่องที่อ่านเพื่อป้องกันการลืม
5. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องให้ได้
6. ควรฝึกฝนการอ่านสม่ำเสมอ เพื่อเข้าใจคำศัพท์กว้างขวางและมีพื้นฐานความรู้เป็นแนวทางในการอ่านต่อไปจะทำให้สามารถอ่านได้เร็วขึ้น

ทัศนีย์ ศุภเมธิ (2535, หน้า 88) กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญว่า เป็นการอ่านในใจโดยมุ่งแต่เนื้อเรื่อง ไม่ต้องพะวงกับการอ่านออกเสียง โดยครูแนะให้ตั้งคำถามด้วยตนเองจากเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไร ฯลฯ และการสอน ครูควรแนะแนวทางในการอ่านหรือบอกจุดมุ่งหมายในการอ่านเสียก่อน จะช่วยให้การอ่านเพื่อจับใจความได้ผลดี เช่น

1. อธิบายคำบางคำที่มีความหมายพิเศษ หรือคำที่ควรทราบก่อน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเข้าใจความหมายที่อ่านเพื่อจับใจความ
2. ให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านหรืออาจมีการตั้งคำถาม เพื่อให้ค้นหาคำตอบจะช่วยให้เด็กเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น
3. มีการสนทนาเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่องที่จะอ่านก่อน หรือสนทนาเกี่ยวกับภาพหรือประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่จะอ่าน
4. กำหนดเนื้อหาและเวลาที่ให้อ่านได้เหมาะสมกับระดับของวัยและความสามารถ
5. ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการอ่าน เช่น ให้คำตอบคำถามหรือให้เขียนสรุปเรื่องราวเพื่อทดสอบความเข้าใจ หรืออาจให้อ่านออกเสียงซ้ำในเนื้อหานั้นอีกก็ได้

แววมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 17) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนอ่านจับใจความได้หรือไม่ ควรมีทักษะต่อไปนี้

1. การจำลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านและสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
5. การรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้ว
6. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
7. การให้ตัวอย่างประกอบ
8. การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้
9. การกล่าวสรุปได้

การอ่านแบบจับใจความ ผู้อ่านต้องพยายามหาใจความสำคัญ โดยตั้งข้อสังเกตว่า ใจความสำคัญเป็นได้ทั้งส่วนเริ่มเรื่องและส่วนสรุปเรื่อง ซึ่งบางทีมักอยู่ในตอนท้ายของย่อหน้า วิธีง่าย ๆ ที่ควรนำไปใช้ในการอ่านจับใจความ คือ การคิดหาคำตอบว่า ใคร หรือ อะไร ทำอะไร ซึ่งคำตอบที่ได้จะเป็นประเด็นสำคัญของเรื่องทั้งหมด

ความสามารถในการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความนั้นต้องอาศัยทักษะพื้นฐานหลายประการ เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีผู้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านจับใจความ ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1990, p. 1) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านจับใจความไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง (Literal or factual comprehension) ผู้อ่านสามารถบอกใจความสำคัญ รายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญ เรียงลำดับเหตุการณ์และปฏิบัติตามคำแนะนำได้
2. ความสามารถตีความหรือสรุปความคิดเห็น (Interpretation or inferential Comperhension) สามารถตอบคำถาม โดยการใช้การตีความ อ้างอิงหรือสรุปความ เข้าใจอารมณ์ และจุดประสงค์ของผู้เขียน ย่อความจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจความที่เป็นเหตุเป็นผล สรุปใจความสำคัญได้
3. ความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical reading) เป็นความสามารถประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านด้วยเกณฑ์ที่ผู้อ่านกำหนดขึ้น ได้แก่ ความสามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็น ประเมินสิ่งที่อ่าน เปรียบเทียบสิ่งที่อ่าน แปลความภาษาบอกถึงความโน้มเอียงของผู้เขียนได้

4. ความสามารถอ่านอย่างสร้างสรรค์หรือการนำไปใช้ (Creative reading)

เป็นความสามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

รูดเดล และรูดเดล (Ruddell & Ruddell, 1995 อ้างถึงใน กล้า พิมพ์วิงษ์, 2543, หน้า 10) ได้เสนอลำดับขั้นการคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการอ่านจับใจความและลักษณะคำถามที่ใช้ถามเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดดังนี้

1. ระดับข้อเท็จจริง (Factual level)

การคิดระดับนี้ ประกอบด้วย การจำ และการระลึกข้อมูลจากข้อความที่อ่านในเรื่องโดยตรง และไม่ต้องการกระบวนการคิดขั้นสูง คำถามที่ถามเป็นการให้บอกเรื่องราวรายละเอียดของเรื่อง (Identifying details)

2. ระดับการแปลความ (Interpretive level)

การคิดระดับนี้ ประกอบด้วย การลงความเห็น (Inference) การจัดกระทำกับข้อมูลที่อ่าน เรื่องที่อ่านจะมีข้อมูลที่บอกเป็นนัย กระบวนการนี้อาจถือได้ว่าเป็นการอ่านเรื่องราวมากกว่าที่มีให้

3. ระดับการประยุกต์ (Application level)

การคิดระดับนี้ ประกอบด้วย การผสมผสานข้อมูลจากเรื่องที่อ่านกับความรู้และประสบการณ์เดิมที่บุคคลมีอยู่เพื่อพัฒนาความหมายจากการอ่านให้เป็นของตนเอง โดยจำเป็นต้องอาศัยการอ่านที่ไกลไปจากข้อความในเรื่อง (Reading beyond the lines)

4. ระดับการประมวลเรื่องราว (Transactive level)

การคิดระดับนี้ เป็นระดับการคิดที่ก่อให้เกิดการใช้ข้อมูลจากเรื่องที่อ่านความรู้และประสบการณ์เดิมของบุคคล และการให้คุณค่าเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะได้รับการกระตุ้นเพื่อให้บอกลักษณะของสิ่งที่มีในเรื่องที่อ่าน การคิดระดับนี้ถือได้ว่าเป็นการอ่านที่สอดคล้องไปกับตัวละครของเรื่อง การที่จะเข้าถึงการคิดระดับนี้ก็ต่อเมื่อ ผู้อ่านแปลงเรื่องราวที่อ่านเป็นวิถีทางของตนซึ่งเป็นการตอบสนองจากภายในต่อเรื่องที่อ่าน คำถามที่ใช้ถามจะเป็นการให้คุณค่าเรื่องที่อ่าน (Valuing) ในการอ่านจับใจความ ผู้อ่านนอกจากจะใช้เวลาคิดในระดับต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วยังต้องมีการผสมผสานความคิดเข้ากับทักษะการอ่านจับใจความที่เฉพาะเจาะจง ดังนี้

1. การอ่านบอกรายละเอียด (Identifying detail) ทักษะนี้ผู้อ่านจะต้องระลึกถึงข้อมูลเฉพาะจากเรื่องที่อ่านให้ได้ ประกอบด้วย การจำ หรือการอ่านแบบกวาดสายตา (Visual scanning) เพื่อหาข้อมูลในการตอบคำถาม และคำสั่งส่วนมาก จะทำให้เกิดการคิดระดับข้อเท็จจริงมากกว่าคำถามที่ให้เกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องและใช้การคิดในระดับสูง

2. การลำดับเหตุการณ์ (Sequence of events) ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับการเรียงลำดับแนวคิดหรือเรื่องราวที่เกิดในเรื่องลักษณะนี้ต้องใช้การคิดระดับข้อเท็จจริง และระดับแปลความ

เพื่อสรุปเรื่องราว

3. การบอกถึงเหตุและผล (Cause and effects) ทักษะนี้ต้องมีการอธิบายถึงสาเหตุของเหตุการณ์ในเรื่องและผลที่ตามมา ถ้าข้อมูลของสาเหตุที่ปรากฏโดยตรงในเรื่องการคิดในระดับข้อเท็จจริงจะถูกนำมาใช้ในการระลึกข้อมูลเพื่อตอบคำถาม ถ้าถามด้วยคำว่า อะไร ทำไม และอย่างไร จะต้องใช้การคิดในระดับสูงทุกระดับ

4. การจับใจความสำคัญ (Main idea) ทักษะนี้จะเน้นที่แนวคิดหลักของเรื่องและต้องการการสังเคราะห์และแปลความจากข้อมูลในเรื่อง นักเรียนอาจจะระลึกความรู้ได้ง่ายในการตอบสนองโดยใช้การคิดระดับข้อเท็จจริงถ้าเป็นการคิดชั้นแปลความจะต้องการคำถามที่ให้นักเรียนผสมผสานระหว่างเนื้อหาในเรื่อง และสังเคราะห์เนื้อหาที่สัมพันธ์กับความคิดหลักของเรื่อง โดยส่วนมากคำถามเพื่อจับใจความสำคัญจะพัฒนาการคิดระดับแปลความ การประยุกต์ และการประมวลเรื่องราว

5. การทำนายผล (Predicting outcomes) การทำนายผลต้องการการคิดที่ผสมผสานระหว่างรายละเอียดของเรื่องทีอ่าน ลักษณะเฉพาะของตัวละคร นัยของโครงเรื่อง เพื่อพัฒนาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นทันทีทันใด หรือเหตุการณ์ต่อ ๆ ไป ทักษะการจับใจความนี้สามารถใช้พัฒนาการคิดระดับแปลความ การประยุกต์และการประมวลเรื่องราว

6. การให้คุณค่า (Valuing) ประกอบด้วย การใช้ทัศนคติของบุคคลกับการให้คุณค่าในการแปลความ แรงจูงใจ หรือลักษณะของตัวละคร หรือแม้กระทั่งแรงจูงใจของผู้เขียน ทักษะนี้ผู้อ่านต้องใช้ทักษะการอ่านจับใจความอื่น ๆ ตั้งแต่ทักษะการบอกรายละเอียดจนถึงการทำนายผล คำถามแบบการให้คุณค่านี้สามารถนำมาใช้พัฒนาการคิดระดับแปลความ การประยุกต์และการประมวลเรื่องราว

7. การแก้ปัญหา (Problem solving) ทักษะนี้ประกอบด้วย การจัดกระทำและแปลงข้อมูลเป็นทักษะที่ซับซ้อนและต้องนำทักษะการจับใจความอื่น ๆ มาใช้ ตั้งแต่ทักษะการบอกรายละเอียด ทักษะการเรียงลำดับแนวคิด การให้คุณค่าและการทำนายผล ทักษะการแก้ปัญหานี้นักเรียนจะต้องบอกถึงปัญหาที่แท้จริง มีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับตั้งสมมติฐาน และค้นหาวิธีแก้ปัญหาแล้วนำมาอธิบายและหาข้อสรุป ทักษะการอ่านจับใจความนี้สามารถสร้างการคิดระดับแปลความ การประยุกต์และการประมวลเรื่องราวได้

สรุปความสามารถในการอ่านจับใจความ คือ ความสามารถในการบอกรายละเอียดลำดับเหตุการณ์ บอกได้ถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย แยกประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความ

การวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความสำคัญ ได้มีนักวิชาการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้ ฮิวส์ (Hughes, 1989, pp. 116-117 อ้างถึงใน พิสมัย กองธรรม, 2552, หน้า 60) ได้แนะนำสิ่งที่ควรวัดในการประเมินความสามารถในการอ่านไว้ดังนี้

1. ข้อมูลสำคัญในข้อความ
2. รายละเอียดสนับสนุนข้อมูลสำคัญ
3. ความสัมพันธ์ของข้อความ โดยพิจารณาจากคำสรรพนามที่ใช้ในบทอ่าน
4. ความหมายของคำศัพท์โดยใช้การเดาจากบริบท
5. การตีความบทอ่านตั้งแต่เริ่มต้นเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการสรุปเรื่อง

นอกจากนี้ยังมีการประเมินการอ่านอีกแบบหนึ่ง ซึ่งแนะนำให้ใช้ข้อความเพื่อวัดระดับความสามารถในการอ่านอย่างชัดเจน มีนักการศึกษาได้แบ่งข้อคำถามไว้ ดังนี้

แนททัล (Nattal, 1996, pp 187-189 อ้างถึงใน พิสมัย กองธรรม, 2552, หน้า 61)

ได้แบ่งข้อคำถามในการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. คำถามเพื่อวัดระดับความเข้าใจระดับตัวอักษร (Questions of literal comprehension)

คือ คำถามที่มีคำตอบชัดเจนในบทอ่าน

2. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับตีความ (Questions involving reorganization or reinterpretation) คือคำถามที่ต้องการให้นักเรียนตีความข้อมูลในบทอ่านอีกครั้ง คำตอบที่ได้สำหรับคำถามประเภทนี้จะได้จากส่วนต่าง ๆ ของบทอ่านรวมกัน ทำให้นักเรียนต้องพิจารณาบทเรียนทั้งหมด ไม่ใช่เพียงการหาคำตอบจากประโยคใดประโยคหนึ่ง

3. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับอ้างอิง (Questions of inference) คือ คำถามที่คำตอบไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง นักเรียนต้องรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายในบทอ่านเพื่อเป็นคำตอบและต้องเข้าใจบทอ่านมากพอที่จะตอบคำถามได้

4. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับประเมินค่า (Questions of evaluation) คือ คำถามที่ให้นักเรียนตัดสินใจบทอ่าน ว่าผู้เขียนพยายามจะสื่อสารอะไร และทำได้เพียงใด

5. คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับการตอบสนองส่วนบุคคล (Questions of personal response) คือ คำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้อ่าน ไม่ใช่ต่อผู้เขียน ดังคำถามประเภทที่ 4 การที่จะตอบคำถามประเภทนี้ จะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านเป็นอย่างดี และต้องสามารถอธิบายได้ว่าทำไมจึงรู้สึกดังที่ได้ตอบไป

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542, หน้า 83-84) ได้กล่าวว่า ทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับลำดับขั้นของการคิด นักจิตวิทยาการอ่านได้นำหลักของ B.S. Bloom มาประยุกต์ใช้ใน

การประเมินค่า ผู้ที่มีทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องมีพฤติกรรมการอ่านทั้งหกขั้นนี้จึงจะถือว่าเป็นผู้บรรลุเป้าหมายของการอ่าน

สรุปได้ว่า การวัดประเมินผลการอ่านจับใจความ สามารถวัดจากการอ่านเรื่องราวสั้น ๆ แล้วเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง บอกข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างและตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความสำคัญ ด้วยชุดของข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ และข้อสอบหลังเรียนจำนวน 30 ข้อ

ผังกราฟิก (Graphic organizers)

ความหมายของผังกราฟิก

ผังกราฟิก เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดกับเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยของเรื่อง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของผังกราฟิกไว้ดังนี้

สุปรียา ตันสกุล (2540, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า ผังกราฟิกเป็นสิ่งที่แสดงออกขององค์ประกอบสำคัญของเนื้อหา เป็นรูปแบบความคิดที่ผู้สอนและผู้เรียนสร้างขึ้นเพื่อแสดงความคิดออกมาเป็นรูปธรรม

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542, หน้า 97) ได้ให้ทัศนะว่า ผังกราฟิกเป็นแบบของการสื่อสารที่ใช้เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เข้าใจง่าย กะทัดรัด ชัดเจน ผังกราฟิกได้มาจากการรวบรวมข้อมูลหรือสาระจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาทำการจัดกระทำข้อมูลซึ่งการจัดกระทำข้อมูลนั้นต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การเรียงลำดับ การใช้ตัวเลข หรือการสรุป แล้วจึงเลือกผังกราฟิกเพื่อนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้วตามลักษณะเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 126) ให้ความหมายว่า ผังกราฟิก คือแบบของการสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน ผังกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบ หรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาทำการจัดกระทำข้อมูล ในการจัดกระทำข้อมูลต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภทการเรียงลำดับ การใช้ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และการสรุป

เป็นต้น จากนั้นจึงมีการเลือกแบบผังกราฟิก เพื่อนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้วตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ

ทิสนา แคมมณี (2547, หน้า 388) กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นแผนผังความคิด ซึ่งประกอบด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญ ๆ ที่เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้น ๆ ช่วยให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้นและจดจำได้นาน

คลาร์ก (Clarke, 1991, pp. 37-38) กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นแบบของความคิดที่ผู้สอนหรือผู้เรียน หรือทั้งผู้สอนและผู้เรียน สร้างขึ้นเพื่อแสดงความคิดความเข้าใจออกมาเป็นรูปธรรมว่าผู้เรียนกำลังคิดอะไรจากการอ่านเนื้อหาวิชา

ดาจ และเมลิสสา (Doug & Melissa, 2008, p. 1) กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับใช้ในการเรียนรู้ เพราะสามารถประยุกต์ใช้ได้โดยไม่สิ้นสุด รูปแบบต่างๆของผังกราฟิก แสดงให้เห็นการจัดลำดับกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผังกราฟิก เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการความคิดที่เป็นลำดับขั้นตอนเป็นระบบ และเป็นกลวิธีในการช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก

เทคนิคผังกราฟิก (Graphic Organizer: GO) พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล (Ausubel David) ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและมีความหมาย การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยงสิ่งที่ยังใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่เข้าไปในโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structure) กับความรู้ที่อยู่ในสมองของผู้เรียน

ทิสนา แคมมณี (2552, หน้า 232-234) ได้นำเสนอว่า โจนส์ และคณะ คล้ากและจอยส์ และคณะ ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกขึ้นโดยใช้แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ซึ่งได้กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนด้วยกันได้แก่ ความจำข้อมูล (Information storage) กระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes) และเมตาคอกนิชัน (Metacognition) ความจำข้อมูลประกอบด้วย ความจำจากการรู้ตักสัมผัส (Sensory memory) ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้เพียงประมาณ 1 วินาทีเท่านั้น ความจำระยะสั้น (Short-term memory) หรือความจำปฏิบัติการ (Working memory) ซึ่งเป็นความจำที่เกิดขึ้นหลังจากการตีความสิ่งเร้าที่รับรู้มาแล้ว ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้ได้ชั่วคราวประมาณ 20 วินาที และทำหน้าที่ในความคิด (Mental operation) ส่วนความจำระยะยาว

(Long-term memory) เป็นความจำที่มีความคงทน มีขนาดความจุไม่จำกัดสามารถคงอยู่เป็นเวลานาน เมื่อต้องการใช้จะสามารถเรียกคืนได้ สิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวมี 2 ลักษณะ คือ ความจำเหตุการณ์ (Episodic memory) และความจำความหมาย (Semantic memory) เกี่ยวกับข้อเท็จจริง โน้ตสนั กฏ หลักการต่าง ๆ องค์ประกอบด้านความจำข้อมูลนี้ จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นกับกระบวนการทางปัญญาของบุคคลนั้น ซึ่งประกอบด้วย

1. การใส่ใจ (Attention) หากบุคคลมีความเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับมาทางการสัมผัส (Sensory Memory) ข้อมูลนั้นก็จะถูกนำเข้าไปสู่ความจำระยะสั้น (Short-term memory) ต่อไป หากไม่ได้รับการใส่ใจ ข้อมูลนั้นก็จะเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว

2. การรับรู้ (Perception) เมื่อบุคคลใส่ใจในข้อมูลใดที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส บุคคลก็จะรับรู้ข้อมูลนั้น และนำข้อมูลนี้เข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ข้อมูลที่รับรู้จะเป็นความจริงตามการรับรู้ (Perceived reality) ของบุคคลนั้น ซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงเชิงปรนัย (Objective reality) เนื่องจากเป็นความจริงที่ผ่านการตีความจากบุคคลนั้นมาแล้ว

3. การทำซ้ำ (Rehearsal) หากบุคคลมีกระบวนการรักษาข้อมูล โดยการทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ข้อมูลนั้นก็ยังคงถูกเก็บรักษาไว้ในความทรงจำปฏิบัติการ

4. การเข้ารหัส (Encoding) หากบุคคลมีกระบวนการสร้างตัวแทนทางความคิด (Mental representation) เกี่ยวกับข้อมูลนั้น โดยมีการนำข้อมูลนั้นเข้าสู่ความจำระยะยาวและเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่มีอยู่แล้วในความจำระยะยาว การเรียนรู้ที่มีความหมายก็จะเกิดขึ้น

5. การเรียกคืน (Retrieval) การเรียกคืนข้อมูลที่จำไว้ในความทรงจำระยะยาว เพื่อนำออกมาใช้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้ารหัส หากการเข้ารหัสทำให้เกิดการจำได้ดี มีประสิทธิภาพ การเรียกคืนก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

ด้วยกระบวนการดังกล่าว การเรียนรู้จึงเป็นการสร้างความรู้ของบุคคล ซึ่งต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การเลือกรับข้อมูลที่สัมพันธ์กัน (Selecting relevant information) และ 2) การจัดระเบียบข้อมูลเข้าสู่โครงสร้าง (Coherent structure) รวมทั้ง 3) การบูรณาการข้อมูลเดิม (Integrating) และ 4) การเข้ารหัส (Encoding) ข้อมูลการเรียนรู้ เพื่อให้คงอยู่ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกคืนมาได้โดยง่าย (Mayer, 1984, pp. 30-33 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2552, หน้า 234) ด้วยเหตุนี้ การให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ใหม่กับโครงสร้างความรู้เดิม ๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาเข้ารหัสหรือสร้างตัวแทนทางความคิดที่มีความหมายต่อตนเองขึ้น จะส่งผลให้การเรียนรู้นั้นคงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้ (ทิศนา แคมมณี, 2545, หน้า 232-234)

การใช้ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ 4 ประการด้วยกันคือ (ทิสนา แคมมณี, 2552, หน้า 388)

1. การแยกแยะข้อมูลเพื่อให้เห็นองค์ประกอบหลักที่เชื่อมโยงกันอย่างชัดเจนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โน้ตค้นได้ง่าย
2. หากสมองมีการจัดโครงสร้างความรู้ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ จะช่วยเรียกความรู้เดิมที่อยู่ในโครงสร้างทางปัญญาออกมาใช้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น
3. ผังกราฟิกที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบหลักของเรื่อง มีลักษณะเป็นภาพซึ่งง่ายต่อการที่สมองจะจดจำมากกว่าข้อความที่ติดต่อกันยืดยาว
4. การใช้ผังกราฟิก ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งภาพและข้อความ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างตื่นตัว (Active learning) เนื่องจากผู้เรียนจะต้องมีทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน คิด จึงจะสามารถจัดทำผังกราฟิกออกมาได้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้ผังกราฟิก

ทิสนา แคมมณี (2552, หน้า 234) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกของโจนส์และคณะ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่สำคัญ ๆ 5 ขั้นตอนด้วยกันดังนี้
 - 1.1 ผู้สอนเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
 - 1.2 ผู้สอนแสดงวิธีการสร้างกราฟิก
 - 1.3 ผู้สอนชี้แจงเหตุผลของการใช้ผังกราฟิกนั้นและอธิบายวิธีการใช้
 - 1.4 ผู้เรียนฝึกการสร้างและใช้ผังกราฟิกในการทำความเข้าใจเนื้อหาเป็นรายบุคคล
 - 1.5 ผู้เรียนเข้ากลุ่มและนำเสนอผังกราฟิกของตนเองแลกเปลี่ยนกัน
2. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกของคล้าก ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่สำคัญ ๆ ดังนี้
 - 2.1 ขั้นก่อนสอน
 - 2.1.1 ผู้สอนพิจารณาลักษณะของเนื้อหาที่จะสอนสาระนั้นและวัตถุประสงค์ของการสอนเนื้อหาสาระนั้น
 - 2.1.2 ผู้สอนพิจารณาและคิดหาผังกราฟิกหรือวิธีหรือระบบในการจัดระเบียบเนื้อหาสาระนั้น ๆ
 - 2.1.3 ผู้สอนเลือกผังกราฟิก หรือวิธีการจัดระเบียบเนื้อหาที่เหมาะสมที่สุด

2.1.4 ผู้สอนคาดคะเนปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในการใช้ผังกราฟิกนั้น

2.2 ชั้นสอน

2.2.1 ผู้สอนเสนอผังกราฟิกที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาสาระแก่ผู้เรียน

2.2.2 ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระและนำเนื้อหาสาระใส่ลงในผังกราฟิกตามความเข้าใจตนเอง

2.2.3 ผู้สอนซักถาม แกะไขความเข้าใจของผู้เรียน หรือขยายความเพิ่มเติม

2.2.4 ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเพิ่มเติม โดยนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแล้วให้ผู้เรียนใช้ผังกราฟิกเป็นกรอบในการคิดแก้ปัญหา

2.2.5 ผู้สอนป้อนข้อมูลกลับแก่ผู้เรียน

3. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกของจอยส์และคณะ ได้นำรูปแบบการเรียนการสอนของคล้าก มาปรับใช้โดยเพิ่มเติมขั้นตอนเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียน

3.2 ผู้สอนนำเสนอผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์ของเนื้อหา

3.3 ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมเพื่อเตรียมสร้างความสัมพันธ์กับความรู้นี้ใหม่

3.4 ผู้สอนเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

3.5 ผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่เรียนกับผังกราฟิก และให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระใส่ในผังกราฟิกตามความเข้าใจ

3.6 ผู้สอนให้ความรู้เชิงกระบวนการ โดยชี้แจงเหตุผลในการใช้ผังกราฟิกและวิธีใช้ผังกราฟิก

3.7 ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการใช้ผังกราฟิกกับเนื้อหา

3.8 ผู้สอนซักถาม ปรับความเข้าใจและขยายความจนผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระจ่าง

4. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกของสุปรียา ต้นสกุล

สุปรียา ต้นสกุล (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบการจัดข้อมูลด้วยแผนภาพ (Graphic organizers) ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและความสามารถทางการแก้ปัญหาสูงกว่านักศึกษาควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 7 ขั้นตอนดังนี้

1. การทบทวนความรู้เดิม
2. การชี้แจงวัตถุประสงค์ ลักษณะของบทเรียน ความรู้ที่คาดหวังให้เกิดแก่ผู้เรียน
3. การกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้เดิม เพื่อเตรียมสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนและการจัดเนื้อหาสาระด้วยแผนภาพ
4. การนำเสนอตัวอย่างการจัดเนื้อหาสาระด้วยแผนภาพที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาความรู้ที่คาดหวัง
5. ผู้เรียนรายบุคคลทำความเข้าใจเนื้อหา และฝึกใช้แผนภาพ
6. การนำเสนอปัญหาให้ผู้เรียนใช้แผนภาพเป็นกรอบในการแก้ปัญหา
7. การทำความเข้าใจให้กระจ่างชัด

จากการศึกษาข้อมูล กล่าวได้ว่าเทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกมีมากมายหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้ใช้ เพื่อที่จะให้ตรงกับลักษณะความต้องการของผู้ใช้

รูปแบบของผังกราฟิก

ผังกราฟิกที่นิยมใช้กัน โดยทั่วไปมีจำนวนมาก และจะมีจำนวนมากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากมีการค้นพบกราฟิกใหม่ ๆ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิกที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำไปใช้งานลักษณะต่าง ๆ กันได้ดังนี้

ดาจ และเมลิสสา (Doug & Melissa, 2004) ได้เสนอรูปแบบผังกราฟิกที่มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์ในการใช้งานดังนี้

1. ผังกราฟิกที่ใช้กับข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผล
 - 1.1 ผังก้างปลา (Fish bone)
 - 1.2 ผังใยแมงมุม (Spider map)
2. ผังกราฟิกที่ใช้กับข้อมูลที่เรียงลำดับเหตุการณ์หรือขั้นตอน
 - 2.1 ผังเรียงลำดับ (Chain)
 - 2.2 ผังวัฏจักร (Cyclical map)
 - 2.3 ผังขั้นบันได (Continuum scale)
 - 2.4 ผังปัญหาและการแก้ปัญหา (Problem/ solution)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 73-80) ได้จัดรูปแบบของผังกราฟิก เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการจัดกลุ่ม รูปแบบนี้จะยึดความคิดรวบยอดเป็นสำคัญและจัดกลุ่มตามลำดับความคิดรวบยอดย่อยเป็นแผนภาพโครงเรื่อง มักเขียนเป็นแผนภาพกิ่ง วงกลม เปรียบเทียบแผนภาพแสดงเหตุผล แผนภาพก้างปลาแสดงเหตุผล แผนภาพแสดงการแก้ปัญหา

2. รูปแบบความคิดรวบยอด รูปแบบนี้将有ความคิดหลัก และมีข้อเท็จจริงที่จัดแบ่งเป็นระดับชั้นมาสนับสนุนความคิดหลัก เช่น การกล่าวถึงลักษณะการบรรยาย การรวบรวมปัญหา การแก้ปัญหา การเปรียบเทียบ เป็นรูปแบบของความคิดรวบยอด แผนผังการจัดความคิด ตารางเปรียบเทียบ

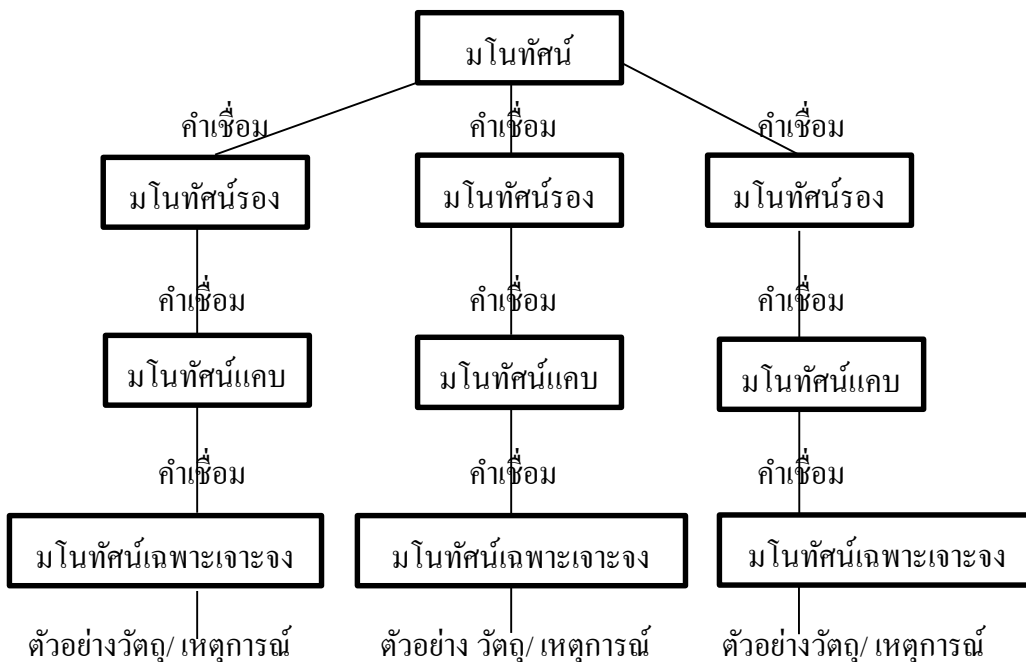
3. รูปแบบการจัดลำดับ รูปแบบการจัดลำดับจะเป็นการจัดลำดับเหตุการณ์การจัดลำดับตามกาลเวลา การจัดลำดับการกระทำก่อนหลังหรือการจัดลำดับตามกระบวนการที่มีการเริ่มต้นและการสิ้นสุด เช่น แผนภาพเส้นตรงแสดงเหตุการณ์ แผนภาพเส้นโค้งแสดงเหตุการณ์ แผนภาพเรียงลำดับ แผนภาพเรื่อง

4. รูปแบบวงกลม รูปแบบนี้เป็นชุดของเหตุการณ์ภายใต้กระบวนการไม่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด แต่เป็นเหตุการณ์ที่เป็นลำดับต่อเนื่องกัน เช่น แผนภาพวงกลม

สุวิทย์ มูลคำ (2551, หน้า 17-44) ได้นำเสนอรูปแบบ กรอบมโนทัศน์ ผังมโนทัศน์ ผังมโนคติ หรือผังกราฟิก ซึ่งประกอบไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญ ๆ ซึ่งเชื่อมกันในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะทำให้เห็น โครงสร้าง ของความรู้ หรือเนื้อหาสาระนั้น ๆ การนำรูปแบบกรอบมโนทัศน์ แต่ละรูปแบบมาใช้นั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล องค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูลที่มีความเหมาะสมกับ โครงสร้างของกรอบมโนทัศน์ มีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. ผังมโนทัศน์ (Concept map)

เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ (Concept map) ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาขึ้นโดย Joseph D. Novak มีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 2 ผังมโนทัศน์ (Concept map)

ขั้นตอนการสร้าง

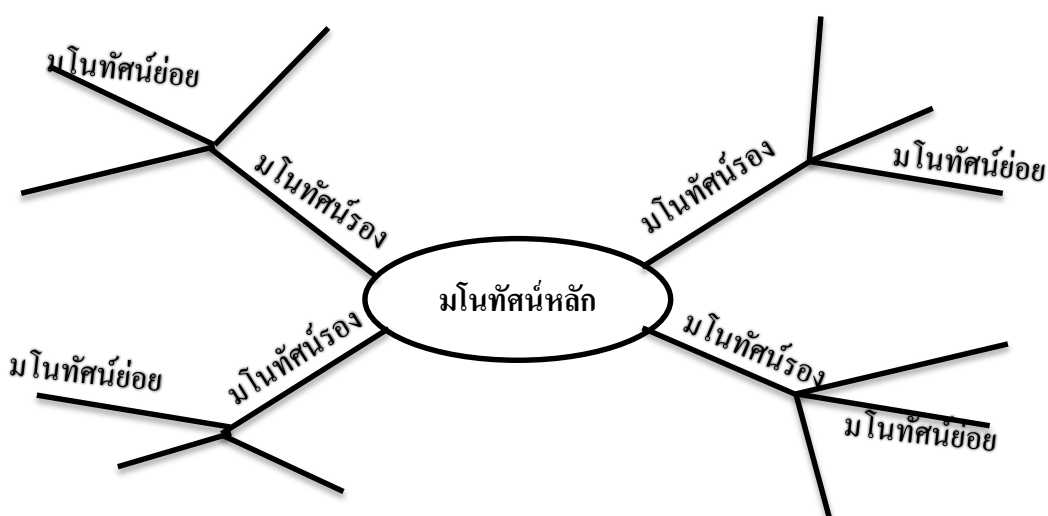
1. เริ่มเขียนหรือวาดมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่อง ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษซึ่งควรใช้กระดาษชนิดไม่มีเส้น และวางกระดาษแนวนอน (ภาพที่วาดควรเป็นภาพสี่)
2. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่อง กระจายออกไปรอบ ๆ มโนทัศน์หลัก
3. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไปเรื่อย ๆ โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นแต่ละเส้น ซึ่งเปรียบเสมือนรากไม้ที่แตกออกจากลำต้น
4. ใช้ภาพหรือสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายที่เป็นตัวแทนของความคิดให้มากที่สุด
5. เขียนหรือพิมพ์คำด้วยตัวบรรจงขนาดใหญ่ คำที่นำมาเขียนควรเป็นคำสำคัญ
6. เขียนคำเหนือเส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ (กรณีที่เขียนเป็นภาพสี่เส้นของมโนทัศน์รองและย่อย แต่ละมโนทัศน์ควรเป็นสี่เดียวกันตลอด)
7. ระบายสีให้ทั่ว
8. ขณะเขียนควรปล่อยการคิดให้มีอิสระที่สุด

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลัก มโนทัศน์รอง มโนทัศน์ย่อย มโนทัศน์ใช้สรุปหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรืองาน ใช้จัดระบบความคิดหรือความจำ และนำเสนอข้อมูล

2. ผังความคิด (Mind map หรือ Mind mapping)

ผังความคิดรูปแบบนี้ใช้แสดงเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อย พัฒนาขึ้นโดย โทนี บูซาน (Tony Buzan)

ภาพที่ 3 ผังความคิด (Mind map หรือ Mind mapping)

ขั้นตอนการสร้าง Mind mapping

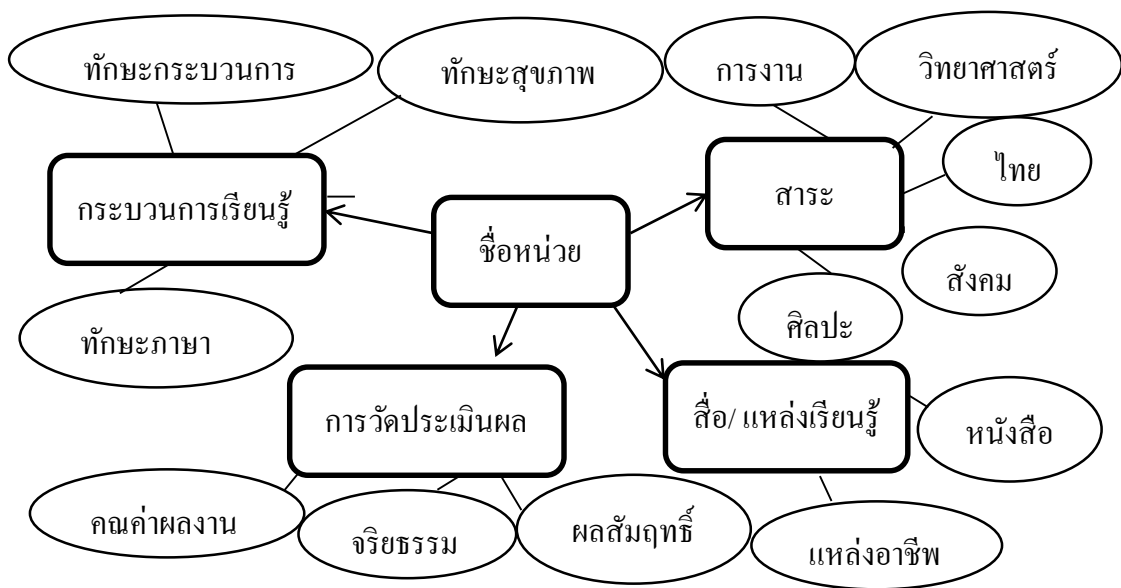
1. เริ่มเขียนหรือวาดมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่อง ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษซึ่งควรใช้กระดาษชนิดไม่มีเส้น และวางกระดาษแนวนอน (ภาพที่วาดควรเป็นภาพสี)
2. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่องกระจายออกไปรอบ ๆ มโนทัศน์หลัก
3. เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไปเรื่อย ๆ โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นแต่ละเส้น เส้นที่ใช้อาจเป็นเส้นตรงหรือเส้นโค้งก็ได้ เขียนหรือพิมพ์คำด้วยตัวบรรจงขนาดใหญ่ คำที่นำมาเขียนควรเป็นคำสำคัญ
4. เขียนคำเหนือเส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ
5. ระบายสีให้ทั่ว

6. ขณะเขียนควรปล่อยการคิดให้มีอิสระที่สุด

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลัก มโนทัศน์รอง มโนทัศน์ย่อย มโนทัศน์เฉพาะเจาะจง และตัวอย่างตามลำดับ ใช้สรุปหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรืองานต่าง ๆ ใช้จัดระบบความคิดหรือความจำนำเสนอข้อมูล

3. ผังใยแมงมุม (Web diagram หรือ Spider map) ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงในการแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล

ภาพที่ 4 ผังใยแมงมุม (Web diagram หรือ Spider map)

ขั้นตอนการสร้าง

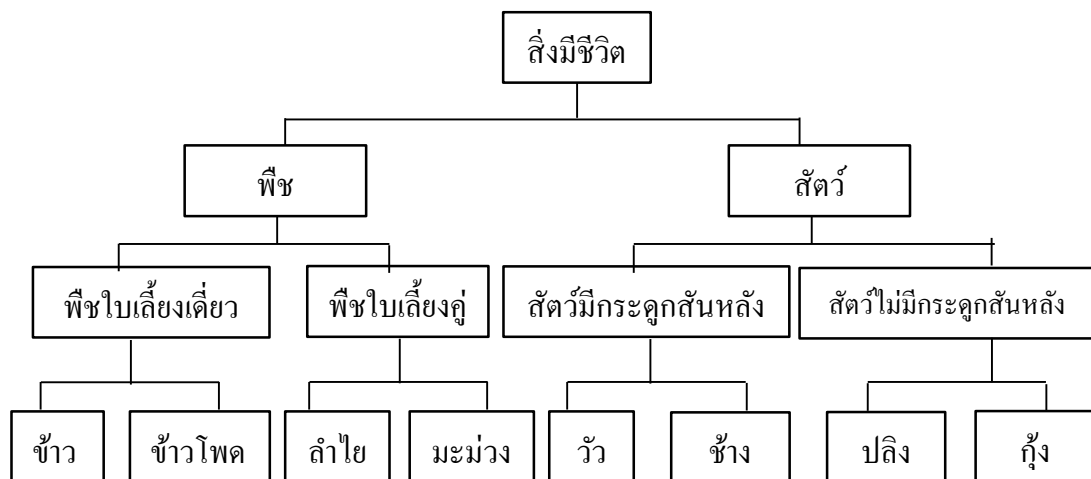
1. เขียนมโนทัศน์หลักหรือหัวข้อเรื่องใหญ่ไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ
2. เชื่อมมโนทัศน์ที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นลำดับขึ้นจากใหญ่ไปหาย่อย
3. เชื่อมโยงมโนทัศน์ต่าง ๆ โดยใช้เส้น

การนำไปใช้

ใช้แสดงการแยกแยะองค์ประกอบ หรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของข้อมูลจัดระบบจัดลำดับข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง องค์ประกอบย่อยตามลำดับ หรือใช้สรุปประเด็นหรือรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ผังโครงสร้างต้นไม้ (Tree structure)

รูปแบบนี้แสดงความสัมพันธ์ของเรื่องที่มีความสำคัญลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ หรือบางท่านอาจเรียกผังแสดงความสัมพันธ์แบบกิ่งไม้ (Branching map) มีรูปร่างคล้ายแผนภูมิบริหารองค์กร นำเสนอโดยการเขียนชื่อเรื่องไว้ข้างบน หรือตรงกลางแล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับตัวอย่าง เช่น

ภาพที่ 5 ผังโครงสร้างต้นไม้ (Tree structure)

ขั้นตอนการสร้าง Tree structure

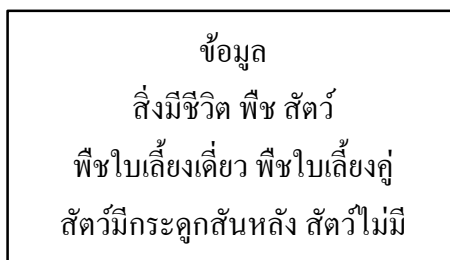
1. เขียนมโนทัศน์หลักหรือหัวเรื่องใหญ่ไว้ตรงกลาง
2. เขียนมโนทัศน์ที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นลำดับชั้น
3. เชื่อมโนทัศน์ต่าง ๆ โดยใช้เส้น

การนำไปใช้

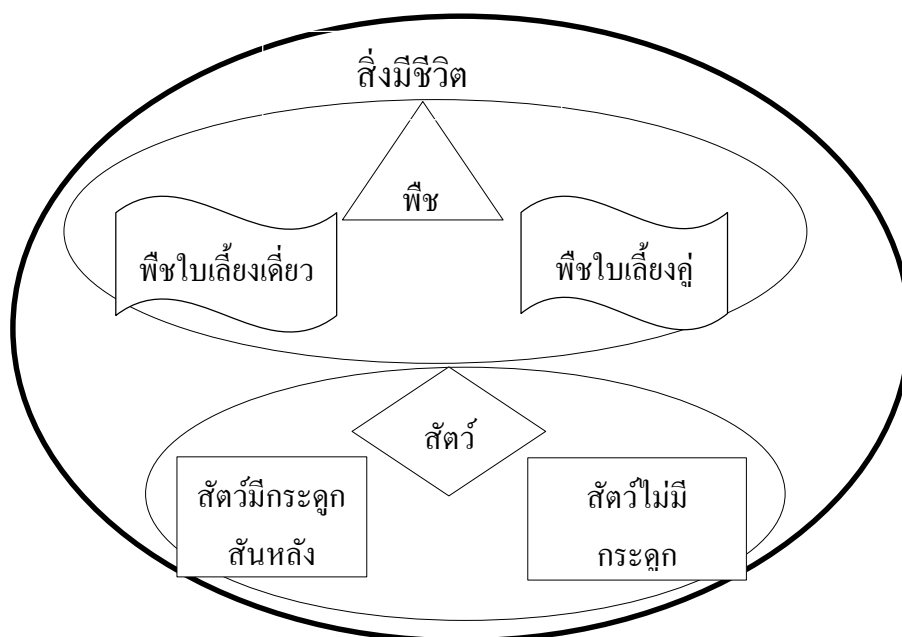
ใช้สรุปความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง และองค์ประกอบย่อยของแต่ละเรื่อง ใช้นำเสนอโครงสร้างของเรื่อง โดยเรียงลำดับ ความสัมพันธ์ของข้อมูลบางระบบอย่างเป็นระบบใช้เปรียบเทียบข้อมูลหรือจำแนกประเภทข้อมูลสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละเรื่อง

5. แผนภูมิเวนน์ (Venn diagram)

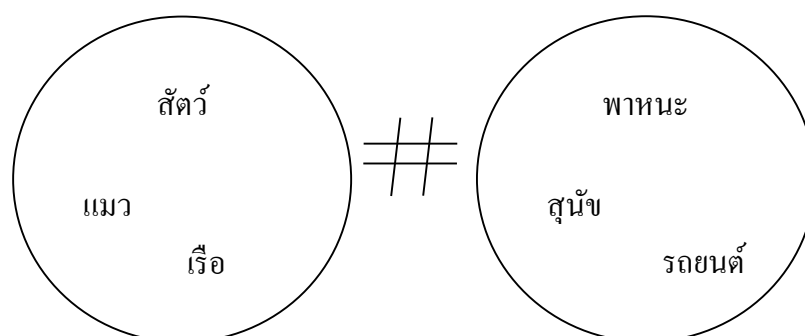
ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงข้อมูลเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของในลักษณะต่าง ๆ เป็นวงกลม 2 วง หรือมากกว่า ที่มีส่วนซ้อนกันอยู่ เป็นผังที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอสิ่งสองสิ่งหรือมากกว่า ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้อง เช่น การแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันหรือเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน

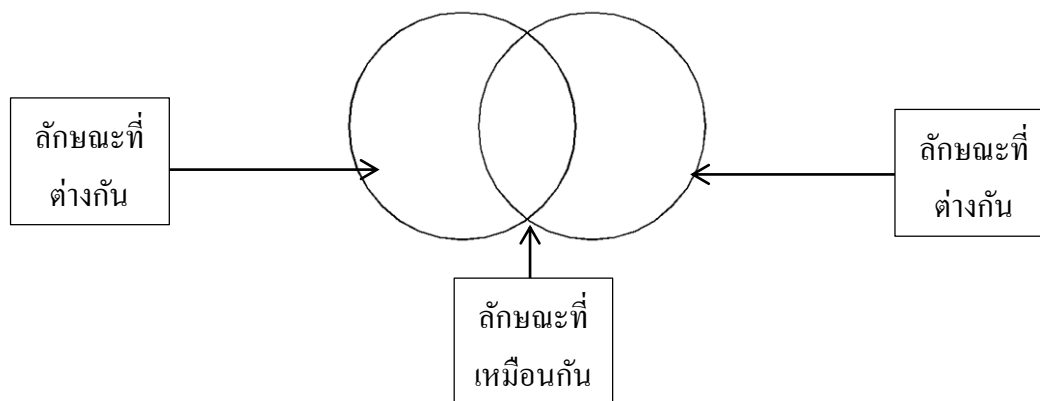
นำข้อมูลจัดเป็นผังความคิดแบบ Venn diagram ได้ดังนี้

จัดเป็นแผนผังความคิดแบบ Venn diagram ได้ดังนี้

การแสดงลักษณะข้อมูลที่เหมือนกันและต่างกัน บางท่านอาจเรียกว่า Overlapping circles map

ภาพที่ 6 แผนภูมิเวนน์ (Venn diagram)

ขั้นตอนการสร้าง Venn diagram

1. พิจารณาข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้อง ความเหมือนหรือความต่างกันอย่างไร
2. แบ่งกลุ่มข้อมูลเป็น 2 หรือ 3 กลุ่ม
3. ระบุสิ่งที่เหมือนกันของข้อมูลไว้ในส่วนของวงกลมตรงกลางที่ทับซ้อนกัน
4. ระบุสิ่งที่ต่างกันของข้อมูลไว้ในส่วนของวงกลมด้านข้าง

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆของข้อมูล ใช้แสดงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องหรือความไม่สัมพันธ์กันของข้อมูล ใช้แสดงการเปรียบเทียบกันของข้อมูล ใช้แสดงถึงความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของข้อมูล ใช้แสดงข้อมูลที่มีลักษณะความเหมือนกันและต่างกัน

6. ผังแบบขั้นบันได (Time ladder map)

ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีลักษณะแสดงลำดับ เวลา กระบวนการหรือขั้นตอนเป็นลำดับอย่างง่าย ๆ หรืออาจเรียกว่าผังลำดับขั้นตอน (A sequential map)

ผังแสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 7 ผังแบบขั้นบันได (Time ladder map)

ขั้นตอนการสร้าง

1. พิจารณาเรื่องที่จะทำว่าขั้นตอนแรกต้องทำอะไร แล้วจึงเขียนคำสำคัญแสดงไว้
2. พิจารณาต่อเนื่องจากขั้นตอนต่อไปจะทำอะไร แล้วจึงเขียนคำสำคัญลงไปทำเช่นนี้

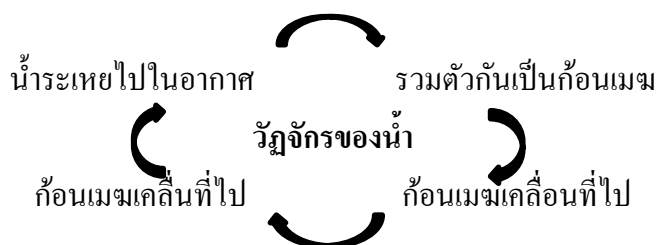
เรื่อยไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ

การนำไปใช้

เหมาะสำหรับใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีลำดับขั้น หรือกระบวนการเป็นลำดับไว้ชัดเจน เช่น นิทาน เรื่องสั้น ตำนาน เป็นต้น

7. ผังวงจร หรือผังวัฏจักร (Cycle map)

แผนผังรูปแบบนี้ใช้แสดงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเหตุการณ์กับระยะเวลาที่มีการเรียงลำดับการเคลื่อนไหวข้อมูล ลักษณะเป็นวงจร ที่ไม่ได้แสดงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่แน่นอน

ภาพที่ 8 ผังวงจร หรือผังวัฏจักร (Cycle map)

ขั้นตอนการสร้าง Cycle map

1. ระบุหัวข้อเรื่อง
2. เขียนขั้นตอนของปรากฏการณ์ตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงสุดท้าย
3. นำข้อมูลมาเรียงลำดับเป็นวงจรหรือวัฏจักร
4. ใช้เส้นและหัวลูกศรเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายของลำดับการเกิด

ปรากฏการณ์

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีลักษณะเรียงลำดับเป็นวงจรหรือวัฏจักรหรือระบบ โดยจะใช้ลูกศรเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย

8. ผังแสดงความสัมพันธ์ (Matrix diagram)

ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงข้อมูลที่เน้นถึงชนิดและความสัมพันธ์ที่สำคัญที่กำหนดไว้ เป็นแนวตั้ง และแนวนอน ซึ่งได้แก่ การเปรียบเทียบความคล้ายคลึง หรือความแตกต่าง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลหรือลำดับเวลา โดยทั่วไปข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดจะถูกบรรจุอยู่ในตารางช่องสี่เหลี่ยมทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ได้ชัดเจน

ตารางเรียน

เวลา \ วัน	09.00-10.00	10.00-11.00	11.00-12.00	12.00-13.00	13.00-14.00	14.00-15.00
วันจันทร์						
วันอังคาร						
วันพุธ						
วันพฤหัสบดี						
วันศุกร์						

ภาพที่ 9 ผังแสดงความสัมพันธ์ (Matrix diagram)

ขั้นตอนการสร้าง Matrix diagram

1. ศึกษาองค์ประกอบของข้อมูลทั้งหมดของเรื่อง หรือเหตุการณ์
2. จัดแยกข้อมูลออกเป็นกลุ่มแล้วแสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับข้อมูลแต่ละกลุ่ม

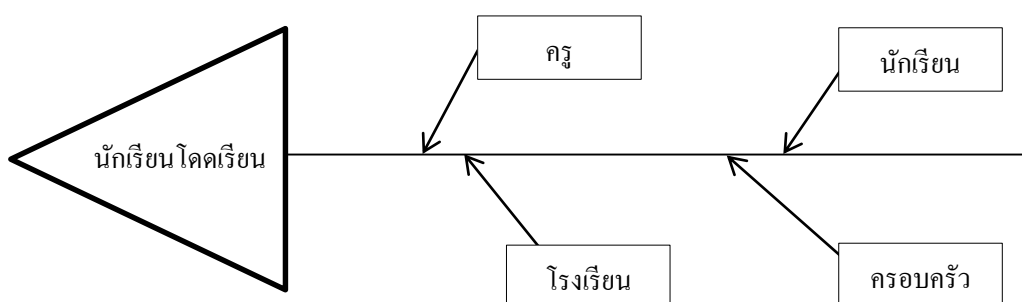
โดยใช้ตาราง

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลในลักษณะความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ ความคล้ายคลึง หรือความแตกต่างของข้อมูล หรือความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันและในการวางแผนการปฏิบัติงาน เช่นตารางการฝึกอบรม

10. ผังก้างปลา (Fishbone map)

เป็นผังที่นำเสนอข้อมูลที่มีประเด็นปัญหาหลักแล้วเสนอสาเหตุหรือผลต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบเกี่ยวข้องกัน โดยนำเสนอเป็นผัง

ภาพที่ 10 ผังก้างปลา (Fishbone map)

ขั้นตอนการสร้าง Fishbone map

1. ระบุปัญหาที่ตำแหน่งหัวปลา
2. เขียนสาเหตุหลักหรือสาเหตุย่อยเป็นก้างปลาใหญ่
3. เขียนสาเหตุย่อยจากแต่ละสาเหตุหลักเป็นก้างปลาเล็กๆ
4. คำที่นำมาเขียนควรเป็นคำสำคัญ (Key word)

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เสนอ เป็นเหตุเป็นผลต่าง ๆ ในแต่ละด้าน เช่น ใช้สำหรับแก้ปัญหา โดยวิเคราะห์หาสาเหตุ และผลหรือวิธีการแก้ปัญหา

จากประเภทของผังกราฟิกดังกล่าวข้างต้นสามารถเลือกชนิดของผังกราฟิกให้เหมาะสมกับสาระที่นำมาเขียนสรุปความได้ดังนี้

1. แผนผังรูปขั้นบันได Time ladder map หรือแผนผังจัดอันดับสำหรับข้อความที่แสดงลำดับเวลาการจัดอันดับของปัจจัยของเรื่องที่ต้องการศึกษา ซึ่งครูสามารถใช้รูปแบบขั้นบันไดจัดอันดับกับการจัดกิจกรรมได้ทุกวิชาที่ต้องการ ให้มีการจัดอันดับความสำคัญของความคิดเห็น เหตุการณ์กระบวนการ ตลอดจนใช้ในกิจกรรมที่ต้องการแสดงให้เห็นขั้นตอนของกระบวนการ

หรือเหตุการณ์ ใช้สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับนิทาน เรื่องสั้น สารคดี บทหรือโครง

2. แผนผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบจำแนกประเภท Classification map
แผนผังนี้เหมาะสำหรับงานเขียนประเภทพรรณนาโวหาร จะแสดงความสัมพันธ์ หัวเรื่อง ตัวอย่าง
คุณสมบัติ คุณลักษณะ ใช้สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ประเภทของแผนผังความคิด

3. แผนผังก้างปลา (Fish bone) ช่วยให้ผู้ใช้สามารถแยกแยะ หรือคิดหาสาเหตุของผล
หรือปัญหาที่นำมาศึกษา ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ในวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และวรรณคดี
ในส่วนที่มีเนื้อหาเป็นเหตุเป็นผลกัน ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกลอนบทละคร

4. แผนผังความคิดแบบใยแมงมุม (Web diagram หรือ Spider map) เป็นเนื้อหาที่ใช้
จัดระบบ จัดลำดับข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง องค์ประกอบ
ย่อยตามลำดับ และใช้สรุปประเด็นหรือรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนแผนผังความคิดประเภท
อื่นๆ เช่น แผนผังความคิดแบบวงจร เป็นการคิดแบบวงกลมเป็นการเสนอขั้นตอนแบบวงกลมเพื่อ
เสนอขั้นตอนเป็นวงกลม แผนผังความคิดแบบเปรียบเทียบเรียงลำดับสำหรับวางแผนก่อนหลัง
แผนผังความคิดแบบเวนน สำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งของ จะเห็นได้ว่าลักษณะของ
แผนผังความคิดดังกล่าวมาเหมาะกับการใช้เพื่อเสนอความคิดอย่างไร ขอบเขตการวางแผน หรือ
ลำดับความสำคัญมากกว่าที่จะเขียนเพื่อสรุปความจากเรื่องที่อ่าน ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงไม่นำมาใช้ในการ
ทดลองในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ประโยชน์ของผังกราฟิก

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของผังกราฟิกไว้ดังนี้

เคแกน ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิกว่ามีประโยชน์ดังนี้ (Kagan, 1998 อ้างถึงใน
ศิริลักษณ์ แก้วสมบุญ, 2543, หน้า 36)

1. ทำให้มองเห็นกระบวนการคิดของผู้เรียนได้
2. ทำให้ผู้เรียนสามารถขยายทักษะการคิดเพิ่มขึ้น
3. เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างตื่นตัวเพราะผู้เรียนได้ทำผังกราฟิกที่มีลักษณะ

เป็นทั้งภาพและข้อความ และช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

4. ครูผู้สอนสามารถใช้ผังกราฟิกเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการสอนรวมถึงใช้
นำเสนอความรู้ให้กับผู้เรียนได้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 80) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประโยชน์ของ
ผังกราฟิกไว้ดังนี้

1. ช่วยบูรณาการความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
2. ช่วยพัฒนาความคิดรวบยอดให้ชัดเจนขึ้น

3. ช่วยเน้นองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง
4. ช่วยพัฒนาการอ่าน การเขียนและการคิด
5. ช่วยวางแผนในการเขียนและการปรับปรุงการเขียน
6. ช่วยในการอธิบาย
7. ช่วยวางแผนการสอนของครู โดยการสอนแบบบูรณาการเนื้อหา
8. เป็นเครื่องมือการประเมินผล

วัฒนาพร ระวังบุทช์ (2544, หน้า 96-97) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประโยชน์ของผังกราฟิกไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ผู้เรียนจำข้อมูลได้ และเป็นความจำแบบถาวร
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาหลายด้าน (Multiple Intelligence) ดังนี้
 - 4.1 ด้านภาษา (Verbal intelligence)
 - 4.2 ด้านความคิดและการคำนวณ (Logical/ Mathematical intelligence)
 - 4.3 ด้านมิติสัมพันธ์ (Visual/ Spatial intelligence)

จากประโยชน์ของผังกราฟิกที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนแสดงความคิดที่เป็นนามธรรมออกมาเป็นรูปธรรมได้ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ครูผู้สอนสามารถเข้าใจและตรวจสอบความคิดของผู้เรียนได้ด้วย ทำให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาหรือข้อมูลได้ชัดเจน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลของผังกราฟิก เห็นได้ว่า ผังกราฟิกสามารถช่วยให้นักเรียนแสดงกระบวนการที่เป็นระบบและยังสามารถนำเสนอความคิดที่เป็นนามธรรมออกมาเป็นรูปธรรมอีกด้วย ทำให้ครูสามารถเข้าใจและตรวจสอบความคิดของนักเรียนได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ และสามารถที่จะเชื่อมโยงเนื้อหาข้อมูลได้ชัดเจนและเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการใช้รูปแบบของผังกราฟิกให้เหมาะสมกับเนื้อหา สาระการเรียนรู้ความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)

ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)

การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือหรือร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative learning) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อาร์ชท และนิวแมน (Artzt & Newman, 1990, pp. 448-449) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีที่ผู้เรียนทำการแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายสมาชิกทุกคนจึงช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหา ครูไม่ใช่เป็นแหล่งความรู้ที่คอยป้อนแก่นักเรียน แต่จะมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือจัดหาและชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียนตัวนักเรียนเองจะเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1990, pp. 6-7) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่จัดขึ้นโดยการคละกันระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันนักเรียนทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันเพื่อให้กลุ่มของตนประสบผลสำเร็จในการเรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 34) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 6) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีสอนแบบหนึ่ง โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานพร้อมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็กโดยทุกคนมีความรับผิดชอบงานของตนเอง และงานส่วนรวมร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กันและกันมีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือ

สลาวิน (Slavin, 1987, pp. 7-13 อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2544, หน้า 192) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอน และช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน คือ เป้าหมายของกลุ่ม

ไสว พักขาว (2544, หน้า 193) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า เป็นการจัดการเรียน การสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัว และส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

จากที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ต้องรับผิดชอบ งานในส่วนของตนเองและผลงานของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ รวมทั้งยัง เป็นการฝึกทักษะทางสังคมที่ดีของนักเรียนอีกด้วย

ลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

มีนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศกล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1990, pp. 10-15) กล่าวถึงลักษณะสำคัญ ของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความรู้สึกร่วมกันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน

(Positive interdependence) วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกันจะต้องจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้มีการพึ่งพากันในด้านการได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน เช่น รางวัลหรือคะแนน และพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ ตามเป้าหมายโดยมีการกำหนดบทบาทของแต่ละคนที่เท่าเทียมกันและสัมพันธ์ต่อกันจึงจะทำให้ งานสำเร็จ และการแบ่งงานให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มให้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน ถ้าขาดสมาชิก คนใดจะทำให้งานดำเนินต่อไปไม่ได้

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างนักเรียน (Face-to-face promotive interaction)

คือ นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะมีการอภิปราย อธิบาย ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการเรียนรู้และการเรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับ การทำงานของตน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือ สนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมและให้กำลังใจ กันและกันในการทำงาน และการเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual accountability) คือ

ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็ม ความสามารถ ต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ทุกคน ในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใด มีการกระตุ้นกันและกัน ให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ มีการตรวจสอบ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้

เป็นรายบุคคลหรือไม่โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบ เป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการประกันว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่ม

4. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) การทำงานกลุ่มย่อยจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นนักเรียนควรจะต้องทำความรู้จักกัน เรียนรู้ลักษณะนิสัยและสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างมีเหตุผล รู้จักติดต่อสื่อสาร และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โดยสมาชิกกลุ่มต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนร่วมกัน และที่สำคัญจะต้องมีการประเมินผลงานของกลุ่ม ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม ประเมินบทบาทของสมาชิกว่า สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้นได้อย่างไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจว่าควรมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไรดังนั้นกระบวนการกลุ่มจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม

คาแกน (Kagan, 1994, pp. 1-11) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือว่า ต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน โดยมีแนวคิดสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นกลุ่ม (Team) ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 2-6 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน
2. มีความตั้งใจ (Willing) เป็นความตั้งใจที่ร่วมมือในการเรียนและทำงาน โดยช่วยเหลือกันและกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน
3. มีการจัดการ (Management) การจัดการเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
4. มีทักษะ (Skills) เป็นทักษะทางสังคมรวมทั้งทักษะการสื่อความหมาย การช่วยสอน และการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีหลักการสำคัญ 4 ประการ (Basic principles) เป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นการเรียนเป็นกลุ่มหรือการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือต้องมีหลักการ 4 ประการ ดังนี้
 - 5.1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive interdependence) การช่วยเหลือพึ่งพากันและกันเพื่อสู่ความสำเร็จและตระหนักว่าความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม

5.2 ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual accountability) ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการค้นคว้าทำงาน สมาชิกทุกคนต้องเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนเหมือนกัน จึงถือว่าเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

5.3 ความเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วม (Equal participation) ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งทำได้โดยกำหนดบทบาทของแต่ละคน

5.4 การมีปฏิสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กัน (Simultaneous interaction) สมาชิกทุกคนจะทำงาน คิด อ่าน ฟัง ฯลฯ ไปพร้อม ๆ กัน

6. มีเทคนิคหรือรูปแบบการจัดกิจกรรม (Structures) รูปแบบการจัดกิจกรรมหรือเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเป็นสิ่งที่ใช้เป็นคำสั่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน เทคนิคต่าง ๆ จะต้องเลือกใช้ให้ตรงกับเป้าหมายที่ต้องการแต่ละเทคนิคนั้นออกแบบได้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ต่างกัน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 6) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. องค์ประกอบของกลุ่มประกอบด้วยผู้นำ สมาชิก และกระบวนการกลุ่ม
 2. สมาชิกมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
 3. กลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนคละกัน เพศคละกัน เชื้อชาติคละกัน
 4. สมาชิกทุกคน ต้องมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนและทำงานไปพร้อม ๆ กัน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคละกัน
 5. สมาชิกทุก ๆ คนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน
 6. คะแนนของกลุ่มคือคะแนนที่ได้จากคะแนนสมาชิกแต่ละคนร่วมกัน
- อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 121) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือแรงร่วมใจว่า มีลักษณะ ดังนี้

1. มีการทำงานกลุ่มร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม
2. สมาชิกในกลุ่มมีจำนวนไม่ควรเกิน 6 คน
3. สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันเพื่อช่วยเหลือกัน
4. สมาชิกในกลุ่มต่างมีบทบาทรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น
 - 4.1 เป็นผู้นำกลุ่ม (Leader)
 - 4.2 เป็นผู้อธิบาย (Explainer)
 - 4.3 เป็นผู้จดบันทึก (Recorder)
 - 4.4 เป็นผู้ตรวจสอบ (Checker)

4.5 เป็นผู้สังเกตการณ์ (Observer)

4.6 เป็นผู้ให้กำลังใจ (Encourager) ฯลฯ

สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันยึดหลักว่า “ความสำเร็จของแต่ละคน คือความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือความสำเร็จของทุกคน”

จากการศึกษาลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่แบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 4-6 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเพศ ความสามารถด้านการเรียน และต้องทำงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อตนเองและของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้ จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1987, pp. 13-14 อ้างถึงใน ไสว พักขาว 2544, หน้า 193-194) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่ และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้ดีกว่าตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัล ผลงานกลุ่ม โดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกันทำให้กลุ่มได้คะแนน 90 % แล้ว สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนน เป็นรางวัล เป็นต้น

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face to face promotive interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นจึงควรมีการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small group skills) ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่จะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดี และบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่มซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

อาถรรพ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 122) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ดังข้อต่อไปนี้

1. มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive interdependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ที่ทุกคนทุกคนมีความรู้สึกว่างานจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to face promotive interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กัน ถามคำถาม ตอบคำถามกันและกัน ด้วยความรู้สึที่ดีต่อกัน
3. มีการตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องตรวจสอบว่าสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิกในกลุ่ม สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม ให้ผู้เรียนอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟัง ทดสอบรายบุคคล เป็นต้น
4. มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันทำงานและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and small groups skills) ผู้เรียนควรได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น

โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือ และการเอาใจใส่ต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น

5. มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม ต้องสามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ต้องแก้ไขปัญหาที่ใดและอย่างไร เพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม เป็นการฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้นมีองค์ประกอบ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม
2. มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการให้สมาชิกได้ร่วมกันทำงานกลุ่มกันอย่างใกล้ชิด โดยการเสนอและแสดงความคิดเห็นกันของสมาชิกภายในกลุ่มด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน
3. มีความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน หมายความว่า สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล
4. มีการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มย่อย ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ นักเรียนจะสามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือ วิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 122-123) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

2. ขั้นสอน

ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไขหรือคิดวิเคราะห์
หาคำตอบ ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูลค้นคว้าหรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์
ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด
ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ
ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด ฯลฯ
ผู้สอนสังเกตการทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้เรียน
สงสัยต้องการความช่วยเหลือ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

ขั้นนี้ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิด
ความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิด
ให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและ
ส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 177-195 อ้างถึงใน อภรณ์ ใจเที่ยง, 2550, หน้า
123-125) กล่าวถึง เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า เทคนิคที่นำมาใช้ในการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือมีหลายวิธี ได้แนะนำไว้ดังนี้

1. ปริศนาความคิด (Jigsaw)

ปริศนาความคิด เป็นเทคนิคที่สมาชิกในกลุ่มแยกย้ายกันไปศึกษาหาความรู้ในหัวข้อ
เนื้อหาที่แตกต่างกัน แล้วกลับเข้ากลุ่มมาถ่ายทอดความรู้ที่ได้มาให้สมาชิกกลุ่มฟัง วิธีนี้คล้ายกับ
การต่อภาพจิ๊กซอร์ จึงเรียกวิธีนี้ว่า Jigsaw หรือปริศนาการคิด ลักษณะการจัดกิจกรรมผู้เรียนที่มี
ความสามารถต่างกันเข้ากลุ่มร่วมกันเรียกว่า กลุ่มบ้าน (Home group) สมาชิกในกลุ่มบ้านจะ
รับผิดชอบศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกัน แล้วแยกย้ายไปเข้ากลุ่มใหม่ในหัวข้อเดียวกัน กลุ่มใหม่นี้
เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทำงานร่วมกันเสร็จ ก็จะย้ายกลับไป
กลุ่มเดิมคือ กลุ่มบ้านของตน นำความรู้ที่ได้จากการอภิปรายจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาสรุปให้
กลุ่มบ้านฟัง ผู้สอนทดสอบและให้คะแนน

2. กลุ่มร่วมมือแข่งขัน (Teams-Games-Tournaments: TGT)

เทคนิคกลุ่มร่วมมือแข่งขัน เป็นกิจกรรมที่สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหาสาระจากผู้อื่นด้วยกัน แล้วแต่ละคนแยกย้ายไปแข่งขันทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้ของแต่ละคนจะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุดได้รับรางวัล

ลักษณะการจัดกิจกรรม

สมาชิกกลุ่มจะช่วยกันเตรียมตัวเข้าแข่งขัน โดยผลัดกันถามตอบให้เกิดความแม่นยำในความรู้ที่ผู้สอนจะทดสอบ เมื่อได้เวลาแข่งขันแต่ละทีมจะเข้าประจำโต๊ะแข่งขันแล้วเริ่มเล่นเกมพร้อมกันด้วยชุดคำถามที่เหมือนกัน เมื่อการแข่งขันจบลงผู้เข้าร่วมแข่งขันจะกลับไปเข้าที่เดิมของตนพร้อมคะแนนที่ได้รับ ทีมที่ได้คะแนนรวมสูงสุดถือว่าเป็นทีมชนะเลิศ

3. กลุ่มร่วมมือช่วยเหลือ (Team Assisted Individualization: TAI) เทคนิคการเรียนรู้วิธีนี้

เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้แสดงความสามารถเฉพาะตนก่อน แล้วจึงจับคู่ตรวจสอบกันและกัน ช่วยเหลือกันทำใบงานจนสามารถผ่านได้ ต่อจากนั้นจึงนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะเป็นฝ่ายได้รับรางวัล

ลักษณะการจัดกิจกรรม

กลุ่มจะมีสมาชิก 2-4 คน จับคู่กันทำงานตามใบงานที่ได้รับมอบหมาย แล้วแลกเปลี่ยนกันตรวจผลงาน ถ้าผลงานยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ต้องแก้ไขจนกว่าจะผ่าน ต่อจากนั้นทุกคนจะทำข้อทดสอบ คะแนนของทุกคนจะมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล

4. กลุ่มสืบค้น (Group Investigation: GI)

กลุ่มสืบค้น เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ค้นคว้าหาความรู้มานำเสนอประกอบเนื้อหาที่เรียน อาจเป็นการทำงานตามใบงานที่กำหนดโดยที่ทุกคนในกลุ่มรับรู้และช่วยกันทำงาน

ลักษณะการจัดกิจกรรม

สมาชิกกลุ่มจะช่วยกันศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ หรือความรู้มานำเสนอต่อชั้นเรียน โดยผู้สอนแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละกลุ่มศึกษากลุ่มละ 1 หัวข้อ เมื่อพร้อมผู้เรียนจะนำเสนอผลงานที่แต่ละกลุ่มแล้วร่วมกันประเมินผลงาน

5. กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together: LT)

กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนในกลุ่มได้รับฝึกหัด มีบทบาทหน้าที่ทุกคน เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้จัดบันทึก เป็นผู้รายงานนำเสนอ เป็นต้น ทุกคนช่วยกันทำงานจนได้ผลงานสำเร็จ ส่งและนำเสนอผู้สอน

ลักษณะการจัดกิจกรรม

กลุ่มผู้เรียนจะแบ่งหน้าที่กันทำงาน เช่น เป็นผู้อ่านคำสั่งใบงาน เป็นผู้จดบันทึกงาน เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้ตรวจคำตอบ กลุ่มจะได้ผลงานที่เกิดจากการทำงานของทุกคน

6. กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together: NHT)

กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ สมาชิกกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน จะช่วยกันค้นคว้าเตรียมตัวตอบคำถามที่ผู้สอนจะทดสอบ ผู้สอนจะเรียกถามทีละคน กลุ่มที่สมาชิกสามารถตอบคำถามได้มาก แสดงว่าได้ช่วยเหลือกันดี

ลักษณะการจัดกิจกรรม

สมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน จะร่วมกันอภิปรายปัญหาที่ได้รับเพื่อให้เกิดความพร้อมและความมั่นใจที่จะตอบคำถามผู้สอน ผู้สอนจะเรียกสมาชิกกลุ่มให้ตอบทีละคน แล้วนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

7. กลุ่มร่วมมือ (Co-op: Co-op)

กลุ่มร่วมมือเป็นเทคนิคการทำงานกลุ่มวิธีหนึ่ง โดยสมาชิกในกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกันได้ แสดงบทบาทตามหน้าที่ที่ตนถนัดอย่างเต็มที่ทำงานประสบผลสำเร็จ วิธีนี้ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกความรับผิดชอบการทำงานกลุ่มร่วมกัน และสนองต่อหลักการของการเรียนรู้และร่วมมือที่ว่า “ความสำเร็จแต่ละคน คือความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือความสำเร็จของทุกคน”

ลักษณะการจัดกิจกรรม

สมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไปศึกษาหัวข้อย่อยที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำงานจากการศึกษาค้นคว้ามารวมกันเป็นงานกลุ่มปรับปรุงให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสละสลวย เสร็จแล้วจึงนำเสนอต่อชั้นเรียน ทุกกลุ่มจะช่วยกันประเมินผลงาน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างแท้จริง ได้ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกเป็นผู้นำ ผู้ตามกลุ่ม ฝึกการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และฝึกทักษะทางสังคม ผู้สอนควรเลือกใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ดังกล่าวมาให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ไสว พักขาว (2544, หน้า 195-217) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นิยมใช้ในปัจจุบัน มี 7 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ Jigsaw เป็นการสอนที่อาศัยแนวคิดการต่อภาพ ผู้เสนอวิธีการนี้คนแรกคือ อารอนสัน (Aronson, 1978, pp. 22-25) ต่อมามีการปรับและเพิ่มเติมขั้นตอนแต่วิธีการหลักยังคงเดิม การสอนแบบนี้ นักเรียนแต่ละคนจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมด โดยการศึกษาเรื่องนั้น ๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ครูจัดให้ในตอนที่ได้ศึกษาหัวข้อย่อยนั้น นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน และเตรียมพร้อมที่จะกลับไปอธิบายหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มพื้นฐานของตนเอง Jigsaw มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1.1 การเตรียมสื่อการเรียนการสอน (Preparation of materials) ครูสร้างใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนของกลุ่ม และสร้างแบบทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แต่ถ้ามีหนังสือเรียนอยู่แล้วยิ่งทำให้ง่ายขึ้นได้ โดยแบ่งเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเรื่องที่จะสอนเพื่อทำใบงานสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ใบงานควรบอกให้นักเรียนต้องทำอะไร เช่น ให้อ่านหนังสือหน้าอะไร อ่านหัวข้ออะไร จากหนังสือหน้าไหนถึงหน้าไหน หรือให้ดูวิดีโอ หรือให้ลงมือปฏิบัติการทดลองพร้อมกับคำถามให้ตอบตอนท้ายของกิจกรรมที่ทำด้วย

1.2 การจัดสมาชิกของกลุ่มและของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Teams and expert groups) ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ (Home groups) แต่ละกลุ่มจะมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องตามใบงานที่ครูสร้างขึ้น ครูแจกใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในกลุ่ม และให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนศึกษาใบงานของตนก่อนที่จะแยกไปตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ (Expert groups) เพื่อทำงานตามใบงานนั้น ๆ เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะทำกิจกรรม ครูแยกกลุ่มนักเรียนใหม่ตามใบงาน กิจกรรมในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มอาจแตกต่างกัน ครูพยายามกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาหัวข้อตามใบงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นใบงานที่ครูสร้างขึ้นจึงมีความสำคัญมาก เพราะในใบงานจะนำเสนอด้วยกิจกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่มอาจจะลงมือปฏิบัติการทดลองศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับมอบหมาย พร้อมกับการนำเสนอสิ่งนั้นอย่างสั้น ๆ เพื่อว่าเขาจะได้นำกลับไปสอนสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาในหัวข้อดังกล่าว

1.3 การรายงานและการทดสอบย่อย (Reports & Quizzes) เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จแล้ว ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนก็จะกลับไปยังกลุ่มเดิมของตัวเอง (Home group) แล้วสอนเรื่องที่ตัวเองทำให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มครู กระตุ้นให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ ในการนำเสนอสิ่งที่สอน นักเรียนอาจใช้วิธีการสาธิต อ่านรายงาน ใช้คอมพิวเตอร์ รูปถ่าย ใต้อะแกรม แผนภูมิหรือภาพวาดในการนำเสนอความคิดเห็น ครูกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการอภิปรายและซักถามปัญหาต่าง ๆ โดยที่สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้แต่ละเรื่องที่คุณเชี่ยวชาญแต่ละคนนำเสนอเมื่อผู้เชี่ยวชาญได้รายงานผลงานกับกลุ่มของตัวเองแล้ว

2. รูปแบบ STAD (Student Teams-Achievement Division) สลาบิน (Slavin, 1980) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้แบบเป็นทีม (Student Teams Learning Method) ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ Student Teams-Achievement Divisions (STAD) และ Teams-Games-Tournaments (TGT) ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถปรับใช้กับทุกวิชาและระดับชั้น Team Assisted Individualization (TAI) เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการสอนวิชาคณิตศาสตร์ และ Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) ซึ่งเป็นรูปแบบในการสอนอ่านและการเขียน

หลักการพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้แบบเป็นทีมของสลาบิน ประกอบด้วย

1. การให้รางวัลเป็นทีม (Team rewards) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการวางเงื่อนไขให้นักเรียนพึ่งพากันจัดว่าเป็น Positive interdependence
2. การจัดสภาพการณ์ให้เกิดความรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual accountability) ความสำเร็จของทีมหรือกลุ่มอยู่ที่การเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนในทีม
3. การจัดให้มีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จ (Equal opportunities for success) นักเรียนมีส่วนช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จด้วยการพยายามทำผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมในรูปแบบของคะแนนปรับปรุง ดังนั้น แม้แต่คนที่เรียนอ่อนก็สามารถมีส่วนช่วยทีมได้ ด้วยการพยายามทำคะแนนให้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ นักเรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน ต่างได้รับการส่งเสริมให้ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ผลงานของทุกคนในทีมมีค่าภายใต้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้

สำหรับรูปแบบ STAD เป็นรูปแบบหนึ่งที่ สลาบิน (Slavin) ได้เสนอไว้เมื่อปี ค.ศ. 1980 นั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. การนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน (Class presentation) ครูเป็นผู้นำเสนอสิ่งที่นักเรียนต้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นนิมิต ทักษะและ/ หรือกระบวนการ การนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียนนี้อาจใช้การบรรยาย การสาธิตประกอบการบรรยาย การใช้วีดิทัศน์หรือแม้แต่การให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการทดลองตามหนังสือเรียน
2. การทำงานเป็นกลุ่ม (Teams) ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4-5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย และมีหลายเชื้อชาติ ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มได้ทราบถึงหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มว่า นักเรียนต้องช่วยเหลือกัน เรียนร่วมกัน อภิปรายปัญหาาร่วมกัน ตรวจสอบคำตอบของงานที่ได้รับมอบหมายและแก้ไขคำตอบร่วมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องทำงานให้ดีที่สุดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้กำลังใจและทำงานร่วมกันได้
3. การทดสอบย่อย (Quizzes) หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูก็ทำการทดสอบย่อยนักเรียนโดยนักเรียนต่างคนต่างทำ เพื่อเป็นการประเมินความรู้ที่นักเรียนได้

เรียนมา สิ่งนี้จะเป็นตัวกระตุ้นความรับผิดชอบของนักเรียน

4. คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน (Individual improvement score) คะแนนพัฒนาการของนักเรียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนทำงานหนักขึ้น ในการทดสอบแต่ละครั้ง ครูจะมีคะแนนฐาน (Base score) ซึ่งเป็นคะแนนต่ำสุดของนักเรียนในการทดสอบย่อยแต่ละครั้ง ซึ่งคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้จากความแตกต่างระหว่างคะแนนพื้นฐาน (คะแนนต่ำสุดในการทดสอบ) กับคะแนนที่นักเรียนสอบได้ในการทดสอบย่อยนั้น ๆ ส่วนคะแนนของกลุ่ม (Team score) ได้จากการรวมคะแนนพัฒนาการของนักเรียนทุกคนในกลุ่มเข้าด้วยกัน

5. การรับรองผลงานของกลุ่ม (Team recognition) โดยการประกาศคะแนนของกลุ่ม แต่ละกลุ่มให้ทราบพร้อมกับให้คำชมเชย หรือให้ประกาศนียบัตรหรือให้รางวัลกับกลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด โปรดจำไว้ว่า คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมีความสำคัญเท่าเทียมกับคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนได้รับจากการทดสอบ

สำหรับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสอน ครูดำเนินการสอนเนื้อหาทักษะหรือวิธีการเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ อาจเป็นกิจกรรมที่ครูบรรยาย สาธิต ใช้สื่อประกอบการสอน หรือให้นักเรียนทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4-5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจกัน สมาชิกทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการศึกษาเอกสารและทบทวนความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการสอบย่อย ครูเน้นให้นักเรียนทำดังนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นทดสอบย่อย ครูจัดให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย หลังจากนักเรียนเรียนและทบทวนเป็นกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนด นักเรียนทำแบบทดสอบคนเดียว

ขั้นที่ 4 ขั้นหาคะแนนพัฒนาการ คะแนนพัฒนาการเป็นคะแนนที่ได้จากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบครั้งก่อน ๆ กับคะแนนการทดสอบครั้งปัจจุบัน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้ ดังนั้น จะต้องมีกรกำหนดคะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งอาจได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบ 3 ครั้งก่อน หรืออาจใช้คะแนนทดสอบครั้งก่อนหากเป็นการหาคะแนนปรับปรุงโดยใช้รูปแบบการสอน STAD เป็นครั้งแรก

ขั้นที่ 5 ขั้นให้รางวัลกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนพัฒนาการตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับคำชมเชยหรือติดประกาศที่บอร์ดในห้องเรียน

การจัดกิจกรรมรูปแบบ STAD อาจนำไปใช้กับบทเรียนใด ๆ ก็ได้ เนื่องจากขั้นแรกเป็นการสอนที่ครูดำเนินการตามปกติ แล้วจึงจัดให้มีการทบทวนเป็นกลุ่ม

3. รูปแบบ LT (Learning together)

รูปแบบ LT (Learning together) จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson) เป็นผู้เสนอในปี ค.ศ. 1975 ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 เขาเรียกรูปแบบนี้ว่า วงกลมการเรียนรู้ (Circles of learning) รูปแบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทำผลงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสม และการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งจอห์นสันและจอห์นสันได้เสนอหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้

1. สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (Positive interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี
 2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face-to-face-interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน
 3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual accountability) เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงานไม่กินแรงเพื่อน
 4. ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (Social skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสารและทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
 5. จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น
- จากหลักการดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ Learning together ที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม ในขณะที่ทำงานนักเรียนช่วยกันคิดและช่วยกันตอบคำถาม พยายามทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและทุกคนเข้าใจที่มาของคำตอบ ให้นักเรียนขอความช่วยเหลือจากเพื่อนก่อนที่จะถามครู และครูชมเชยหรือให้รางวัลกลุ่มตามผลงานของกลุ่มเป็นหลัก

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบ LT

1. ครูและนักเรียนทบทวนเนื้อหาเดิม หรือความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง
2. ครูแจกแบบฝึกหัดหรืองานให้ทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 ชุดเหมือนเดิม นักเรียนช่วยทำงานโดยแบ่งหน้าที่แต่ละคน เช่น
 - นักเรียนคนที่ 1 อ่านคำแนะนำ คำสั่งหรือโจทย์ในการดำเนินงาน
 - นักเรียนคนที่ 2 ฟังขั้นตอนและรวบรวมข้อมูล
 - นักเรียนคนที่ 3 อ่านสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบแล้วหาคำตอบ

นักเรียนคนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ

เมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อหรือแต่ละส่วนเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กัน ในการทำโจทย์ข้อถัดไปทุกครั้งจนเสร็จแบบฝึกทั้งหมด

3. แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือว่าเป็นผลงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับ และเข้าใจแบบฝึกหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว

4. ตรวจสอบคำตอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รางวัลหรือติดประกาศไว้ในบอร์ด

4. รูปแบบ TAI (Team Assisted Individualization)

TAI (Team Assisted Individualization) คือ วิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) และการสอนรายบุคคล (Individualization instruction) เข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมในการเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถของตน และส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน
2. ทดสอบจัดระดับ (Placement test) ตามคะแนนที่ได้
3. นักเรียนศึกษาเอกสารแนะนำบทเรียน ทำกิจกรรมจากสื่อที่ได้รับมอบแล้วส่งให้เพื่อนในกลุ่ม
4. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดทักษะในสื่อที่ได้เรียนจบแล้ว
 - 4.1 ทดสอบย่อยฉบับ A เป็นรายบุคคล ส่งให้เพื่อนในกลุ่มตรวจ ถ้าได้คะแนน 75 % ขึ้นไปถือว่าผ่าน
 - 4.2 ถ้าได้คะแนนไม่ถึง 75 % ให้ไปเรียนจากสื่อที่ศึกษาไปแล้วอีกครั้งแล้วทดสอบฉบับ B เป็นรายบุคคล
5. ทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบประจำหน่วย (Unit test) ถ้าไม่ผ่าน 75 % ผู้สอนจะพิจารณาแก้ไขปัญหาค้าง
6. ครูคิดคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม แล้วจัดอันดับดังนี้
 - 6.1 กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์สูง ได้เป็น Super team (ยอดเยี่ยม)
 - 6.2 กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์ปานกลาง ได้เป็น Great team (ดีมาก)
 - 6.3 กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์ต่ำ ได้เป็น Good team (ดี)

5. รูปแบบ TGT (Teams-Games-Tournaments) การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือตามรูปแบบ TGT เป็นการเรียนแบบร่วมมือกันแข่งขันทำกิจกรรม โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้วครั้งก่อน ด้วยการซักถามและอธิบายตอบข้อสงสัยของนักเรียน

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มแบบคละกัน (Home team) กลุ่ม 3-4 คน

ขั้นที่ 3 แต่ละทีมศึกษาหัวข้อที่เรียนในวันนี้จากแบบฝึก

นักเรียนแต่ละคนทำหน้าที่และปฏิบัติตามกติกาของ Cooperative learning เช่น เป็นผู้จัดบันทึก ผู้คำนวณ ผู้สนับสนุนเมื่อสมาชิกทุกคน เข้าใจและสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องทุกข้อ ทีมจะเริ่มทำการแข่งขันตอบปัญหา

ขั้นที่ 4 การแข่งขันตอบปัญหา (Academic games tournament)

ขั้นที่ 5 นักเรียนกลับมาสู่เดิม (Home team) รวมแต้ม โบนัสของทุกคน ทีมใดที่มีแต้ม โบนัสสูงสุดจะให้รางวัลหรือติดประกาศไว้ในมุมข่าวของห้อง

6. รูปแบบ GI (Group Investigation)

GI (Group Investigation) พัฒนาโดย Sharan และคณะ เป็นรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือที่มีความซับซ้อนและกว้างมาก ปรัชญาของรูปแบบ GI ก็คือ ต้องการปลูกฝังการร่วมมือกันอย่างมีประชาธิปไตย มีการกระจายภาระงานและสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม GI มีการกระตุ้นบทบาทที่แตกต่างกันทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

1. นักเรียนแต่ละคนจะได้แสดงความสามารถของตนในการแสวงหาความรู้
2. นักเรียนแต่ละคน ต้องถ่ายทอดความรู้หรือวิธีการทำงานให้เพื่อนนักเรียนเข้าใจด้วย
3. ทุกคนต้องร่วมแสดงความคิดเห็นอภิปรายซักถามจนเข้าใจในทุกเรื่อง
4. ทุกคนต้องร่วมมือกันสรุปความเข้าใจที่ได้ (สูตรหรือความสัมพันธ์หรือผลงาน)

นำส่งอาจารย์เพียง 1 ฉบับเท่านั้น

5. เหมาะกับการสอนความรู้ที่สามารถแยกเป็นอิสระได้เป็นส่วน ๆ หรือแยกทำได้หลายวิธี หรือการทบทวนเรื่องใดที่แบ่งเป็นเรื่องย่อย ๆ ได้ หรือการทำงานที่แยกออกเป็นชิ้น ๆ ได้

GI มีองค์ประกอบอยู่ด้วยกัน 6 ประการ คือ

1. การเลือกหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา (Topic selection) นักเรียนเลือกหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงของปัญหาที่เลือก แล้วกลุ่มจะแบ่งภาระงานออกเป็นงานย่อย ๆ ที่มีสมาชิก 2-5 คน ร่วมกันทำงาน
2. การวางแผนร่วมมือกันในการทำงาน (Cooperative planning) ครูและนักเรียนวางแผนร่วมกันในวิธีดำเนินการ ภาระงานที่ทำ และเป้าหมายของงานในแต่ละหัวข้อย่อยตามปัญหาที่เลือก
3. การดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ (Implementation) นักเรียนดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ในขั้นที่ 2 กิจกรรมและทักษะต่าง ๆ ที่นักเรียนจะต้องศึกษาควรมาจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูจะให้คำปรึกษากับกลุ่มพร้อมกับติดตามความก้าวหน้าในการทำงานของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ
4. การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานที่ทำ (Analysis and synthesis) นักเรียนวิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่เขารวบรวมได้ในขั้นที่ 3 และวางแผนหรือลงข้อสรุปในรูปแบบที่น่าสนใจเพื่อนำเสนอต่อชั้นเรียน
5. การนำเสนอผลงาน (Presentation of final report) กลุ่มนำเสนอผลงานตามหัวข้อเรื่องที่เลือก ครูต้องพยายามให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมขณะที่มีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการขยายความคิดของตัวนักเรียนเองให้กว้างไกล โดยเฉพาะในหัวข้อเรื่องที่กลุ่มไม่ได้ศึกษา ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในระหว่างการเสนอผลงาน
6. การประเมินผล (Evaluation) ครูและนักเรียนจะร่วมกันประเมินผลงานที่ถูกนำเสนอ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานทุกชิ้น การประเมินผลอาจรวมทั้งการประเมินเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

GI เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่มอบหมายความรับผิดชอบอย่างสูงให้กับนักเรียนในการที่จะบ่งชี้ว่าเรียนอะไรและเรียนอย่างไร ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และตีความหมายของสิ่งที่ศึกษา โดยเน้นการสื่อความหมายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน

7. โปรแกรม CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition)

CIRC คือ โปรแกรมสำหรับสอนการอ่าน การเขียนและทักษะทางภาษา (Language arts) ใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นที่หลักสูตรและวิธีการสอน ในการพยายามนำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้โปรแกรม CIRC พัฒนาขึ้นโดย Madden, Slavin และ Stevens ในปี ค.ศ. 1986 นับว่าเป็นโปรแกรมที่ใหม่ที่สุดของวิธีการเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งเป็นโปรแกรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่น่าสนใจยิ่ง เนื่องจากเป็นโปรแกรมการเรียนการสอนที่นำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการอ่านและการเขียน โครงการ CIRC-Writing/ Language Arts สำหรับการเขียนวิธีการที่ใช้ขึ้นอยู่กับรูปแบบกระบวนการเขียน ซึ่งใช้รูปแบบทีมเหมือนกับโปรแกรม CIRC สำหรับการอ่าน

วิธีการนี้นักเรียนทำงานร่วมกันเพื่อวางแผน (Plan) ร่างต้นฉบับ (Draft) ทบทวนแก้ไข (Revise) รวบรวมและลำดับเรื่อง (Edit) และพิมพ์หรือแสดงผลงาน (Publish) เรื่องที่แต่งออกมา โดยครูเป็นผู้เสนอเนื้อหาเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับแนวทางเนื้อหา และกลวิธีการเขียน CIRC สำหรับการอ่าน และการเขียนนั้น โดยปกติแล้วจะใช้ควบคู่ไปด้วยกัน แต่กระนั้นก็สามารถใช้โปรแกรมนี้แยกในการสอนอ่าน หรือสอนการเขียนเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งได้

โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ มีลักษณะกิจกรรมโดยรวมดังนี้คือ

1. การสอนเริ่มต้นจากครูเสมอ (Teacher instruction)

2. การฝึกปฏิบัติภายในทีม (Team practice) นักเรียนทำงานในกลุ่มซึ่งมีสมาชิก 4-5 คน โดยมีความสามารถแตกต่างกัน เรียนรู้กันจากที่ครูได้มอบหมายให้โดยใช้ Worksheet หรือ อุปกรณ์การฝึกอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะได้ประเมินเพื่อนในกลุ่มซึ่งกันและกัน

3. นักเรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (Individual assessment) ในเรื่องของ ข้อความรู้หรือทักษะที่เขาได้รับในบทเรียน

4. คะแนนจากการประเมินนักเรียนแต่ละคน จะรวมเป็นคะแนนของทีม (Team Recognition) ทีมใดที่ได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะได้รับใบประกาศนียบัตรหรือ รางวัลอื่น ๆ

ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้มีทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1990, pp. 27-30) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ สรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียน แล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น

2. นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังจะเข้าใจบทเรียน ได้ดีขึ้น

3. การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวทำให้นักเรียน ได้รับความเอาใจใส่และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

4. นักเรียนทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย

5. นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตน มีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้น ทุกคนต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้กลุ่มประสบ

ความสำเร็จ

6. นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอันแท้จริง

7. นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น

8. นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้ดีกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย

9. ในการตอบคำถามในห้องเรียน หากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม คนอื่น ๆ อาจจะทำให้ความช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันกันมากขึ้น

บาร์ดี (Baroody, 1993, pp. 2-102) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี
 2. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา และการให้เหตุผลแนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน
- 3 แนวทาง คือ

2.1 การอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มย่อยให้นักเรียนได้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิดและคำตอบ

2.2 ช่วยให้เห็นใจปัญหาของแต่ละคนในกลุ่ม เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละคนต่างกัน

2.3 นักเรียนเข้าใจการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม

3. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง
4. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร

อาเรนด์ส (Arends, 1994, pp. 345-346) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2-6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง

ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถาม ในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้คือนักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานจนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน ฟังซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างความไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น

4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับทำความเข้าใจในปัญหาาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหามากมายให้เหตุผลซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่าจะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหา จึงเหมาะสมพร้อมทั้งลงมือร่วมกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย

5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน สมาชิกด้วยกัน ย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

กรมวิชาการ (2543, หน้า 45-46) กล่าวถึง ประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือสรุปได้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คน ร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทุก ๆ คน มีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูดแสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำ อย่างเท่าเทียมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ
5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเข้าใจกันและกัน
6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

จากการศึกษาประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือต่อผู้เรียน ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองอีกด้วย การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นเรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างแท้จริง รวมทั้งยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

การสอนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1 ขั้นเตรียมการ

ครูชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน และจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณไม่เกิน 5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยครูแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และครูเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ขั้น 2 ขั้นสอน

ครูแนะนำเนื้อหาแหล่งข้อมูลค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ และสอนแสดงวิธีการสร้างผังกราฟิก นักเรียนฝึกการสร้างและใช้ผังกราฟิกในการทำความเข้าใจเนื้อหาเป็นรายบุคคล

ขั้น 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อยของตน ซึ่งแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอ ผังกราฟิกของตนเองแลกเปลี่ยนกัน ครูคอยสังเกตการทำงานของกลุ่ม คอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา

ขั้น 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนปฏิบัติงานได้ครบถ้วนสมบูรณ์หรือยัง ผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร ซึ่งนักเรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่น อาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่มและรายบุคคล

ขั้น 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน หากนักเรียนยังมีปัญหาหรือข้อสงสัย ครูจะทำหน้าที่ช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ชี้แจงเหตุผลของการใช้ผังกราฟิกนั้นและอธิบายวิธีการใช้ และนักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

เจตคติ

ความหมายของเจตคติ

เจตคติ “Attitude” มาจากคำว่า “Aptos” ในภาษาละติน ตรงกับคำว่า ความเหมาะสม (Fitness) หรือการปรุงแต่ง (Adapted ness) (ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531, หน้า 1) ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติศัพท์คำว่า “Attitude” เป็นภาษาไทยว่า เจตคติ ทศนคติ ท่าที (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532, หน้า 9) และยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าเจตคติ ไว้ดังนี้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 3) กล่าวถึง เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ พร้อมทั้งจะมีปฏิกริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก Munby (1983, p. 141) กล่าวว่า เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ หมายถึง การแสดงออกทางด้านจิตใจที่เกี่ยวกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์ซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงกระบวนการใช้สติปัญญาหรือความคิดของนักวิทยาศาสตร์ในขณะปฏิบัติงาน

ไพฑูริย์ สุขศรีงาม (2529, หน้า 92) ระบุว่า เจตคติ หมายถึง แนวโน้มการตอบสนองของบุคคลหรือความต้องการของบุคคลในการตอบสนองเจตคติมิได้มีหน้าที่กำหนดชนิดของการกระทำ แต่มีหน้าที่ให้กลุ่มหรือชนิดของการกระทำอย่างหนึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นมากหรือน้อย

สุกัญญา เหลืองไชยะ (2538, หน้า 17) กล่าวว่า เจตคติหมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อหรือท่าทีของบุคคลซึ่งเป็นสิ่งกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติพร้อมที่จะกระทำ

หรือตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์หรือความคิดเห็นต่าง ๆ โดยแสดงออกมาในทาง การสนับสนุนหรือในทางต่อต้านหรือแสดงออกในทางเป็นกลาง

พร้อมพรรณ อุคมสิน (2538, หน้า 84) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะสนองตอบต่อสิ่งเร้าในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ฟังพอใจ ไม่ฟังพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ ในสิ่งต่าง ๆ หลังจากมีประสบการณ์ ในสิ่งนั้นเป็นต้น

พรหม ชูชัย (2538, หน้า 195) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องความรู้สึกทั้งที่พอใจ และไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 57) ระบุว่า เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อ สิ่งต่าง ๆ ต่อบุคคลและต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

ยุพิน พิพิธกุล (2545, หน้า 13) ระบุว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ สิ่งเร้าอันเป็นสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น บุคคล วัตถุ เหตุการณ์ ซึ่งความรู้สึกนี้จะนำไปได้ทั้ง ทางบวกหรือทางลบ

เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ (2547, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของเจตคติต่อการเรียนว่าเป็น ความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีเสรีภาพ ในการใช้ความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดการดำเนินงานของ ตนเอง คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และประเมินผลตนเองทั้งในทางบวก คือ ชอบ พอใจ ให้ความสำคัญ และในทางลบ คือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่อยากเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ เรียนรู้

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2541, หน้า 366) กล่าวว่า เจตคติเป็นอรรถศาสตร์ หรือแนวโน้มที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด อาจจะเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้

ภพ เลหาไพบุลย์ (2542, หน้า 86) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและมีความรู้สึก ด้านอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งมองไม่เห็น เป็นตัวกำหนดให้บุคคลมีการกระทำต่าง ๆ กัน แล้วแต่ ความเชื่อ ค่านิยมและความรู้สึกของเขาในการจัดการเรียนการสอน

เทอร์สโตน (Thurstone, 1964, p. 453) กล่าวถึง เจตคติ หมายถึง ตัวแปรทางจิตวิทยา อย่างหนึ่งที่ไม่อาจสังเกตได้โดยง่าย แต่เป็นความโน้มเอียงภายใน แสดงออกให้เห็นได้จาก พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เจตคดียังเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป เจตคติ คือความรู้สึกของบุคคลที่มีความพึงพอใจ ชอบ ไม่ชอบ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้เจตคติแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน อาจมีความลำเอียงเกิดขึ้นได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ

องค์ประกอบของเจตคติ

ประสาธ อิศรปริดา (2523, หน้า 177-178) ระบุว่าเจตคติมียองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive component) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective component) ได้แก่ ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ

3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มของการกระทำ (Action tendency component)

สุชา จันทน์เอม (2539, หน้า 242-243) กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive component) เป็นเรื่องของการรู้บุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจเป็นการรู้เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ารู้สิ่งต่าง ๆ นั้นได้อย่างไร รู้ในทางดีหรือไม่ ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้ารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางดีเราก็จะมีเจตคติต่อสิ่งนั้นในทางดีและถ้ารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางไม่ดีเราก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ความรู้สึกซึ่งถูกเร้าจากการรู้นั้น เมื่อเราเกิดรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะทำให้เราเกิดความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ดีเราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น ซึ่งในความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดเจตคติในทางใดทางหนึ่ง คือ ชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากไม่เหมือนกับความจริงต่าง ๆ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าถ้ามีเหตุผลพอเพียง

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavior component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางใดทางหนึ่ง คือ พร้อมที่จะสนับสนุนส่งเสริมหรือช่วยเหลือหรือทำลายขัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเกิดจากความรู้และความรู้สึกที่มีอยู่เกี่ยวกับวัตถุเหตุการณ์หรือบุคคลนั้น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเจตคติโดยใช้ 3 องค์ประกอบ คือ

3.1 องค์ประกอบด้านความรู้

3.2 องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก

3.3 องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 66-67) ระบุว่าโดยทั่วไปแล้วเจตคติ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินต่อสิ่งเร้านั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินค่าสิ่งเร้านั้นแล้วพบว่าพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว องค์ประกอบทั้งสองอย่างมีความสัมพันธ์กัน เจตคติบางอย่างจะประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจมากแต่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์น้อย เช่น เจตคติที่มีต่องานที่ทำ ส่วนเจตคติที่มีต่อแฟชั่นเสื้อผ้าจะมีองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกและอารมณ์สูง แต่องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจต่ำ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่รับจากการประเมินค่าให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีต่อเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ต้องประกอบด้วยทั้งสามองค์ประกอบเสมอ แต่จะมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันไป โดยปกติบุคคลจะแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่ แต่ก็ไม่เสมอไปทุกกรณีในบางครั้งเราเจตคติอย่างหนึ่งแต่ก็ไม่ได้แสดงพฤติกรรมตามที่เจตคติที่มีอยู่ก็ได้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 59) กล่าวว่า ในปัจจุบันนักจิตวิทยามีแนวคิดเห็นแตกต่างกันอยู่ 3 กลุ่ม คือ

1. เจตคติที่มีองค์ประกอบเดียวตามแนวคิดหรือแนวความเชื่อนี้พิจารณาได้จากการนิยามเจตคตินั้นเอง โดยจะมองเห็นเจตคติเกิดจากการประเมินเป้าหมายเจตคติว่ารู้สึกชอบหรือไม่ชอบกลุ่มนี้ได้แก่ เทอร์สโตน (Thurstone) และแอลพอร์ต (Allport) เป็นต้น

2. เจตคติที่มีสององค์ประกอบ มีแนวความเชื่อว่าเจตคติมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสติปัญญา และองค์ประกอบด้านความรู้สึก นักจิตวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนการแบ่งเจตคติเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ แคทซ์ (Kats)

3. เจตคติที่มีสามองค์ประกอบ แนวความคิดนี้เชื่อว่า เจตคติมี 3 องค์ประกอบ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ โรเซนเบิร์กและโยพแลนด์ เป็นต้น ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ด้านสติปัญญา ประกอบไปด้วยความรู้ ความคิด และความเชื่อที่ผู้นั้นมีเป้าหมาย เจตคติ

3.2 ด้านความรู้สึก หมายถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ของคนใดคนหนึ่งที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติว่ารู้สึกชอบ หรือ ไม่ชอบสิ่งนั้นพอใจหรือประหม่นสิ่งนั้นว่าดีหรือไม่ดี

3.3 ด้านพฤติกรรม เป็นโน้มแนวของการจะกระทำหรือจะแสดงพฤติกรรมเจตคติ เป็นพฤติกรรมซ่อนเร้นในชั้น เป็นการแสดงแนวโน้มของการกระทำต่อเป้าหมายเจตคติเท่านั้น

ลักษณะของเจตคติ

พัชรา ทิพย์ทัศน์ (2554) ได้กล่าวไว้ว่าเจตคติมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวบุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าจะมีประสบการณ์ที่เหมือนกันก็เป็นเจตคติที่แตกต่างกันได้ ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น
2. เจตคติเป็นการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่สังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนอง มีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลว่า ชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับเกี่ยวข้องกับอารมณ์ด้วย
3. เจตคติมีทิศทางของการประเมินทิศทางของการประเมินคือลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือประเมินว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็คือเป็นทิศทางในทางที่ดี เรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวก และถ้าประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้นเป็นเพียงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น
4. เจตคติมีความเข้ม คือมีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมากก็แสดงว่ามีความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง
5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่น และมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก
6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติเป็นพฤติกรรมภายนอกแสดงออกเนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นยังมีสาเหตุอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย
7. เจตคติต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะต้องตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกนั้นก็ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2535, หน้า 92-93) ระบุว่าลักษณะของเจตคติไว้ว่า เจตคติ มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ทิศทาง (Direction) เป็นการกำหนดทิศทางของเจตคติออกเป็น 2 ทิศทาง คือ เจตคติทางบวก (Position attitude) เช่น นักเรียนรู้สึกชอบ พอใจ และจิตใจที่ได้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเจตคติทางลบ (Negative attitude) ซึ่งเป็นทิศทางตรงกันข้ามกับเจตคติทางบวก เช่น นักเรียนรู้สึกไม่ชอบ ไม่ดี และรู้สึกเครียด กังวลใจ เมื่อได้เรียนวิชาที่ไม่ชอบ เป็นต้น

2. ความเข้ม (Magnitude) เป็นการบอกน้ำหนักของเจตคติทั้งทางบวกและทางลบ หรือการวางเฉย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539, หน้า 211) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเจตคติที่สำคัญ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวบุคคล การอบรมเลี้ยงดูการเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าประสบการณ์ที่เหมือนกัน ก็มีเจตคติที่แตกต่างกันได้ด้วยเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น

2. เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมภายในจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย เป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้และบางครั้งไม่ค่อยมีเหตุผล

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมินทิศทางของการประเมิน คือ ลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือการประเมินว่า ชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็ถือเป็นทิศทางในทางที่ดีเรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวก และถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติในทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึกไม่ดีในทางลบ เจตคติในทางลบต่อการคดโกง ต่อการเล่นการพนัน การมีเจตคติในทางบวก ก็ไม่ได้หมายถึง เจตคติที่ดีและพึงปรารถนา เช่น เจตคติทางบวกต่อการ โทกหก การสูบบุหรี่ เป็นต้น

4. เจตคติมีความเข้ม คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึกถ้าชอบมากก็เห็นด้วยอย่างมาก แสดงว่ามีความเข้มขั้นสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจ ซึ่งหากไม่ได้แสดงออกก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้นเจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออก เนื่องจากถูกกระตุ้นและการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ

รวมอยู่ด้วย เช่น บุคคลแสดงความไม่ชอบด้วยการดูค่าคนอื่น นอกจากไม่ชอบคนนั้นแล้วอาจจะ เป็นเพราะถูกทำทายเป็นต้น

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออก จากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกบุคคลนั้นปรับปรุงให้ เหมาะสมกับบรรทัดฐานของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

ประโยชน์ของเจตคติ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2535, หน้า 103) ระบุว่า เจตคติมีประโยชน์ต่อบุคคล คือ

1. ช่วยให้เราเตรียมพร้อม เพื่อกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งให้สำเร็จลงด้วยดี
2. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ เพราะเจตคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ
3. ทำให้รู้ล่วงหน้าว่าผลที่ได้จะเป็นอย่างไร ถ้าบุคคลมีเจตคติอย่างนั้นอะไรจะเกิดขึ้น
4. ช่วยให้เราสามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาเพราะหาสิ่งอื่นมาทดแทนได้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 54) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้ว่า

1. เจตคติเป็นคำย่อของการอธิบายความรู้สึกเป็นอย่าง ๆ กลุ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ได้มาก เช่น พูดว่าเรามีเจตคติที่ดีต่อครอบครัว มีความหมายถึงเขารักครอบครัว ใช้เวลามากในการอยู่กับ ครอบครัว มีความสุขใจที่ได้อยู่กับครอบครัว เห็นพ้องต้องกันกับความคิดเห็นของครอบครัวทำ อะไรหลาย ๆ อย่างเพื่อครอบครัว เป็นต้น

2. เจตคติใช้พิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งอื่นหรือต่อเป้าเจตคติของ คนนั้นได้นั้นคือ รู้จักเจตคติของคนสามารถส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่เขาจะแสดงออกได้

3. เจตคติสามารถมองสังคมได้เพราะเจตคติเป็นสิ่งคงเส้นคงวาพฤติกรรมของบุคคล ที่จะแสดงออกจากเจตคติจึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้

4. เจตคติมีความดีงามในตัวเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าเจตติครอบ ๆ ตัวเราเอง สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของคนนั้น ๆ มีคุณค่าในการศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิตเขา

5. จากที่รู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีงามตามสังคมจึงต้องศึกษาสาเหตุญาณ และปรับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีอิทธิพลต่อ เจตคติของคนตามที่ต้องการ

6. นักสังคมวิทยาหลายคนให้ความเห็นว่าเจตคติเป็นศูนย์กลางความคิดและเป็นฐานของ พฤติกรรมของสังคม การจะปรับระบบปกติของสังคมจึงควรเปลี่ยนแปลงเจตคติของแต่ละบุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมศรี ภูมิชัย (2551, หน้า 59-84) ได้ศึกษาค้นคว้าผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ NHT โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ NHT ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ NHT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านขามป้อม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 11 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 1 ฉบับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.82 สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.36/ 81.68 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกับกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT เท่ากับ 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68.00 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เครือวัลย์ ภูมิศรีแก้ว (2552, หน้า 60-105) ได้ศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบความสามารถ ด้านการอ่านจับใจความ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ ที่ใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาผลการจัดกิจกรรมด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ ระหว่างการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 45 คน จาก 2 ห้อง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มละ 8 แผน ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการจับใจความ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.28 ถึง 0.75 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.22-0.79 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.23-0.73 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.89 และ 4) แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.32-0.76 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ *t*-test (Independent samples) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความ มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน ผลการจัดกิจกรรมด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ ด้วยการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด พบว่านักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านสรุปใจความสำคัญเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยสำนวนของตนเองนำไปเป็นองค์ความรู้สู่การคิดวิเคราะห์ได้ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความกระตือรือร้น มีพฤติกรรมใฝ่เรียนใฝ่รู้ นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม

ทิพวรรณ บุญรินทร์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด และ 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมื่นศรีน้อย อำเภอตำบองทาบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 6 แผน ใช้เวลาเรียนแผนละ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (*B*) ตั้งแต่ 0.28-0.77 มีความเชื่อมั่น (*rec*) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 และ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน

จับใจความ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.31-0.73 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.29-0.46 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.80 และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t -test (Dependent Samples) ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

- 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.92/ 83.89
- 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.72 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 71.73
- 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนากาญจน์ อุ่นล่อ (2553, หน้า 101) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ผังกราฟิก กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนสตรีศึกษา 2 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนการเขียนสรุปความโดยใช้ผังกราฟิกคะแนนเต็ม 96 นักเรียนได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 50 ทุกคนมีคะแนนรวมเฉลี่ย 76.25 คิดเป็นร้อยละ 79.43 การสอนโดยใช้ผังกราฟิกและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแนวในการดำเนินการทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าทราบปัญหาในขณะที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เข้าใจความต้องการของนักเรียน และสามารถแก้ปัญหาได้ทันที การใช้ผังกราฟิกในการสรุปความช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาคำกลุ่มคำหรือประโยคซึ่งเป็นตัวแทนของเนื้อเรื่อง มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล แยกแยะข้อมูล และจัดระเบียบข้อมูล สรุปเชื่อมโยง ลำดับข้อมูลได้กระชับสื่อความได้ชัดเจน นักเรียนมีทักษะในการเขียนสรุปความได้ดีขึ้น นักเรียนสนใจในการทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการเรียนการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม พบว่านักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มดีขึ้น นักเรียนที่เรียนเก่งเข้าใจและยอมรับเพื่อนให้ความช่วยเหลือมีน้ำใจกับเพื่อนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่เรียนอ่อนสมาธิสั้น ไม่สนใจในการเรียนแต่เมื่อครูกระตุ้นให้คำแนะนำอธิบาย และให้กำลังใจเสริมแรง ทำให้สามารถทำงานได้สำเร็จ

แหวนเพชร ทวีศักดิ์สมบูรณ์ (2553, หน้า 109-120) ได้ทำการวิจัย การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 97 คน จาก 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) แยกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งเรียนโดยการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน 48 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งเรียนโดยการจัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 49 คน สรุปผลการวิจัย ดังนี้ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 87.96 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 84.01 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิด จึงมีประสิทธิภาพ (E1/ E2) เท่ากับ $87.96/84.01$ ซึ่งประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ 0.6374 หรือ คิดเป็นร้อยละ 63.74 และประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 0.6940 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิดจากคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนซึ่งปรากฏผลว่า กลุ่มที่จัดกิจกรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิดมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน และเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่จัดกิจกรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งปรากฏผลดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิชชุดา ถาวรกลปชัย (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 37 คน โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์ รังสรรค์) อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน การอ่านจับใจความภาษาไทย การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบค่าสถิติ คือขนาดของผล (Effect size) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามกระบวนการสอนอ่านโดยใช้แผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

อรพิน พรทุม (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด

ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนภาพความคิด กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านชัยพรมิตรภาพที่ 67 สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 6 แผน ใช้เวลาแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33-0.71 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.40/86.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/ 80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิดมีค่าเท่ากับ 0.70 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.00 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศศิธร สุริยวงศ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้แบบฝึก กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3 ห้องเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ใช้เวลาในการทดลอง 15 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า *t*-test (Dependent sample) ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.42/ 85.71

ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้และมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เลดเจอร์ (Ledger, 2003, p. 1587-A) ได้ศึกษาการใช้ผังความคิดแบบร่วมมือทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์และความมั่นใจในตนเองและเจตคติที่ดีทางด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์ระดับเกรด 8 สำหรับนักเรียนชายและหญิง จาก 3 โรงเรียนที่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามปลายเปิด ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนมีเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ดีกว่ากลุ่มควบคุม

เชน (Chen, 2004, p. 57-A) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มนักศึกษาปีที่ 1 ในประเทศไต้หวัน กลุ่มแรกใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มที่ 2 ใช้การจัดการเรียนรู้ตามปกติ ผลพบว่ากลุ่มจัดการเรียนรู้ร่วมมือทำคะแนนได้สูงกว่าอีกกลุ่ม และยังพบว่าในการแข่งขันในเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตามการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีความสามารถเรียนรู้แบบร่วมมือได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบปกติ และสุดท้ายการศึกษารังนี้ได้แนะนำว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะดียิ่งขึ้นอยู่กับวิธีสอนของคุณด้วย

หวาง (Wang, 2004, p. 3656-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อสำรวจผลของความรู้ก่อนการสอนและสำรวจยุทธวิธีการใช้ผังความคิดในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ตามความแตกต่างของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ยุทธวิธีผังความคิดได้แก่ การจับคู่ การจำแนกบุพบท และการให้นักเรียนรวบรวมผังความคิด สื่อการสอน ได้แก่ เนื้อหาคำอธิบาย Word 2000 ที่เกี่ยวกับจิตใจของมนุษย์ ผลสัมฤทธิ์ประเมินผลโดยแบบทดสอบการจำแนก แบบทดสอบการใช้ถ้อยคำ และแบบทดสอบวัดความเข้าใจ และแบบทดสอบรวม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 290 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 182 คน ได้แก่ กลุ่มที่ใช้การจับคู่โดยผังความคิด 50 คน กลุ่มที่ใช้ผังความคิด ในการจำแนกบุพบท 44 คน และกลุ่มที่ใช้การจับคู่โดยใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวความคิดจำนวน 46 คน และจัดเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 42 คน ใช้สถิติ MANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ .05 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1) ยุทธวิธีการใช้ผังความคิด 3 แบบให้ผลในการจำแนกผลสัมฤทธิ์ไม่เท่าเทียมกัน ตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกันระหว่างการใช้ผังความคิดในการจับคู่ และพบความแตกต่างกันระหว่างการใช้ผังความคิดในการรวบรวมแนวคิด และกลุ่มควบคุมก็พบการใช้ถ้อยคำและแบบทดสอบรวม ไม่มีความแตกต่าง

กันระหว่างการใช้ยุทธวิธีผังความคิดทั้งสามประเภทในแบบทดสอบอิงเกณฑ์ทุกชนิด 2) ยุทธวิธี การใช้ผังความคิดทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่แตกต่างกัน 3) ความรู้ก่อน การสอนและการใช้ผังความคิดไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

หลิน (Lin, 2004, p. 2458-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อสำรวจผลของการใช้คอมพิวเตอร์ ในการสอนผังความคิดโดยใช้สอนการเขียนเรียงความแบบจงใจ การศึกษาครั้งนี้เป็นแบบกึ่ง ทดลองถูกออกแบบมา เพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนขนาดกลางเมืองไอดาโฮทางตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนจำนวน 319 คน เป็นนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับศิลปะทางด้านภาษา ในระดับ 8 นักเรียนทั้งหมดถูกจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมสอนโดยไม่ใช้คอมพิวเตอร์และ กลุ่มทดลองสอนผังความคิด ซึ่งเป็นยุทธวิธีในการเขียนเรียงความแบบจงใจนักเรียนจะได้รับ คำแนะนำ เพื่อให้สร้างผังความคิดโดยใช้ปากกาและกระดาษ ขณะที่กลุ่มทดลองจะรวบรวมเอา แนวคิดด้านผังความคิดโดยใช้ซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับผังความคิดกับคอมพิวเตอร์ การประเมินผล ทั้ง 2 กลุ่มจะรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ การประเมินผลการเขียนเรียงความก่อนและหลัง และระดับ คะแนนของผังความคิดที่เลือกมาจากทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และวิเคราะห์การใช้ ผังความคิดที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์และใช้คอมพิวเตอร์ จากผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า การสอน ผังความคิดโดยใช้คอมพิวเตอร์มีประโยชน์สำหรับการรวบรวมแนวคิดแต่ถึงกระนั้นปริมาณของ แนวความคิดในผังความคิดไม่ส่งผลต่อการเขียนของนักเรียน อย่างไรก็ตามคุณภาพของผังความคิด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเขียนของนักเรียน และยังพบอีกว่าเวลาที่มีความสัมพันธ์กับ การเขียนของนักเรียนทางลบ เมื่อใช้ผังความคิดด้วยคอมพิวเตอร์

ซินาโกะส์ และบาลาโฟติส (Tsinakos & Balafoutis, 2009, pp. 55-67) การสำรวจ เปรียบเทียบเกี่ยวกับเครื่องมือของผังมโนมิติ ผังมโนมิติ (Mind mapping) เป็นเทคนิคที่สำคัญ ที่สามารถพัฒนาการจดบันทึกและเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การใช้ผังมโนมิตินั้นเราสามารถระบุและเข้าใจถึงโครงสร้างของเนื้อหา และแนวทางที่จัดการข้อมูล ต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายมารวมกันได้อย่างรวดเร็วเท่า ๆ กับการบันทึกข้อมูลดิบ (Raw facts) ที่บรรจุอยู่ในการจดบันทึกโดยปกติ ยังเป็นเครื่องมือที่ถูกใช้เป็นที่เสริมสำหรับการสร้าง และการแลกเปลี่ยนความรู้ ที่เหมาะสมที่จะเป็นเครื่องมือทางศาสตร์การสอนสำหรับแควงทาง การศึกษา การฝึกและการเรียนรู้ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งทำให้เพิ่มพูนความสำคัญของเครื่องมือ เหล่านี้ในโลกของข้อมูลที่มีมากมาย และการต่อสู้ทางภาคธุรกิจเพื่อที่จะให้

บัตชาร์ต (Butchart, 2009, pp. 268-291) การพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณโดยใช้การโต้แย้ง ที่ใช้เว็บเป็นฐานในการฝึกการทำผังมโนมิติ กับการตอบกลับแบบอัตโนมัติ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้อธิบายถึงระบบการพัฒนาคอมพิวเตอร์สามารถสนับสนุนการสร้างแผนผังความคิดเหล่านี้ที่ได้

ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติทักษะการคิดวิจารณ์ โดยสร้างผังความคิดในการโต้แย้งของการโต้แย้งในภาษาที่เป็นธรรมชาติ ขณะที่นักศึกษาสร้างผังของเขาเองในการโต้แย้ง ระบบดำเนินการโดยอัตโนมัติโดยให้การโต้กลับที่เดี่ยวนั้น (Real time) ผู้วิจัยทำการร่างข้อมูลพื้นฐานและกรอบการทำงานเชิงทฤษฎีที่จะนำไปสู่การพัฒนาและสร้างตัวอย่างที่เกี่ยวกับวิธีการอย่างไรที่นักศึกษาจะทำงานผ่านการฝึกหัดการสร้างผังความคิดในการโต้แย้งโดยใช้ซอฟต์แวร์ นักวิจัยได้ทำการอธิบายว่าระบบนี้ใช้งานอย่างไรสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนในรายวิชาการคิดวิจารณ์ ในหนึ่งภาคเรียน นักวิจัยได้ประเมินรายวิชานั้น โดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณ์ และวัดผล การปรับปรุงทักษะการคิดวิเคราะห์โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .45 จากการสอบก่อน และหลังเรียนซึ่งดูเหมือนจะไม่สูงมากแต่รูปแบบนี้ผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ในรายวิชาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลลัพธ์เหล่านี้ในรายวิชาดังกล่าว โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้สรุปและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อจำกัดของระบบและวิธีการที่จะนำไปพัฒนาและขยายขอบเขตในการใช้

อิสเมล งามห์ และอุมาร์ (Ismail, Ngah & Umar, 2010, pp. 35-61) ผลของการใช้แผนที่ความคิดกับการเรียนรู้แบบร่วมมือในสมรรถนะโปรแกรม ทักษะการแก้ปัญหาและความรู้ที่เป็นอภิปัญญา ระหว่างนักศึกษาที่เรียนวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ การศึกษาในครั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะค้นหาผลของการใช้แผนที่ความคิดกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (MMCL) และการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เกี่ยวกับ 1) สมรรถนะของโปรแกรม 2) ทักษะการแก้ปัญหา และ 3) ความรู้ที่เป็นอภิปัญญา ระหว่างนักศึกษาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ในประเทศมาเลเซีย ตัวแปรกำกับ (Moderating variable) คือ ระดับการคิดตรรกะของนักเรียนในสองประเภท คือ ความสามารถในการคิดตรรกะขั้นสูงและความสามารถในการคิดตรรกะขั้นต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทางด้านความรู้ที่เป็นอภิปัญญา และตรรกะที่มีอยู่ในระดับต่ำ (LLT) ส่วนที่สอนผ่านแผนที่ความคิดกับการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นสูงกว่านักเรียนที่สอนผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือในทางกลับกัน นักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่มีความคิดตรรกะต่ำที่สอนผ่านการคิดส่วนที่สอง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีทักษะ การคิดทางตรรกะในระดับสูงที่สอนผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือให้ผลดีกว่านักเรียนที่มีความคิดตรรกะในระดับสูงผ่านวิธีการคิดเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นอภิปัญญา นอกจากนี้ผลจากการศึกษาครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเรียนที่มีความคิดทางตรรกะสูงและต่ำระหว่างการใช้วิธีการสอนสามวิธี ทั้งสมรรถนะของโปรแกรม และทักษะการแก้ปัญหา การวิเคราะห์พบว่า นักเรียนที่มีความคิดทางตรรกะขั้นสูงสอนผ่านการเขียนแผนที่ความคิดและการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้แบบร่วมมือดีกว่านักเรียนที่มีความคิดตรรกะต่ำผ่านวิธีเดียวกันในทักษะ

การแก้ปัญหาสุดท้ายผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนและระดับการคิดทางตรรกะของนักเรียนสำหรับสมรรถนะทางโปรแกรม ทักษะการแก้ปัญหาและคะแนนความรู้ทางอภิปัญญา ข้อค้นพบของการศึกษานี้ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแผนที่ความคิด (Mind mapping) กับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning method) ควรนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสอนการคิด (Thinking method) ในส่วนของสมรรถนะทางโปรแกรม ทักษะการแก้ปัญหาและความรู้ที่เป็นอภิปัญญาสำหรับนักศึกษาที่อยู่ในทุกระดับของความคิดทางตรรกะ

โจนส์ (Jones, 2012, pp. 1-21) ผลของการใช้กิจกรรมผังมโนมิติในการกระตุ้นของนักเรียน ผู้วิจัยได้ทดสอบว่าการกระตุ้นของนักศึกษานั้นแตกต่างกันอย่างไรเมื่อพวกเขาได้เข้าร่วมในกิจกรรมสร้างผังมโนมิติที่มี 3 รูปแบบ คือ 1) กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จโดยสมบูรณ์นอกห้องเรียนโดยทำคนเดียว 2) กิจกรรมที่แล้วเสร็จทำคนเดียวในห้องเรียนกับครูที่คอยให้การช่วยเหลือ และ 3) กิจกรรมที่แล้วเสร็จในห้องเรียนกับเพื่อนในห้องเรียนและครูคอยช่วยเหลือ (ทำคนเดียว/ ทำกับครู/ ทำกับเพื่อนและครู) นักวิจัยใช้การออกแบบวิธีการแบบผสมผสานที่เป็นลักษณะดำเนินการพร้อม ๆ กัน (Concurrent mixed methods design) ใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกันโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและการวิจัยคุณภาพเสริมเข้ามา ผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นนักศึกษาปริญญาตรี 40 คน ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตวิทยาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งชาตินิวยอร์ก (U.S. University) หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมดังกล่าว ให้นักศึกษาได้กรอกแบบสอบถามที่รวมไปถึงแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด (Open-and closed-ended items) แม้ว่าผลที่ได้จะเห็นได้ว่ามีผลกระทบที่เหมือน ๆ กันที่เกิดขึ้นกับการกระตุ้นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ แต่ก็มีความแตกต่างที่แตกต่างกันในเอกสารที่นักศึกษาได้ทำกิจกรรมผังมโนมิติ

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่ม เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจช่วยเหลือกันเชิงสังคมและนักเรียนความสามารถทั้งเด็กเก่ง เด็กปานกลาง เด็กอ่อน นักเรียนเก่งได้ช่วยเหลือเด็กปานกลางและเด็กอ่อนเป็นการพึ่งพาอาศัยกันภายในกลุ่ม นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มทุกคน ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น และผังกราฟิกสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาการอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้การสรุปความคิดสร้างเป็นองค์ความรู้ของตัวนักเรียน ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในเนื้อหาสาระที่เรียนได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) เพื่อศึกษา เจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยจะขอเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 ห้อง รวมทั้งสิ้น 170 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จากประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฝ่ายศึกษานานาชาติชั้น พื้นฐาน) โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเครื่องมือในการวิจัย จำนวน 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรสถานศึกษา ตำราหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์สาระ มาตรฐานตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และการจัดทำสาระการเรียนรู้ระดับชั้น และเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 6 โครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่/ เวลา	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระการ เรียนรู้	ขั้นตอนการ เรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล
แผนที่ 1 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5	1. มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับความ การอ่านจับใจความ 2. ตอบคำถามเกี่ยวกับ การอ่านจับใจความ ได้ถูกต้อง	การอ่านจับ ใจความ	ขั้น 1 ขั้น เตรียมการ ขั้น 2 ขั้นสอน ขั้น 3 ขั้นทำ กิจกรรมกลุ่ม ขั้น 4 เสนอ ผลงาน ขั้น 5 ขั้นตรวจ สอบผลงานและ ทดสอบ ขั้น 6 ขั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	1. สังเกต การมีส่วนร่วม ใน กิจกรรม กลุ่ม 2. ตรวจ ผลงาน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

แผนที่/ เวลา	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระการ เรียนรู้	ขั้นตอนการ เรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล
แผนที่ 2 2 ชม	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. จัดลำดับเหตุการณ์ ของเรื่องได้ 2. สรุปใจความสำคัญ และบอกข้อคิดที่ ได้รับ 3. เขียนผังกราฟิกได้ อย่างถูกต้องและ สวยงาม 4. อ่านนิทาน ตาม เวลาที่กำหนดและ ตอบคำถามจากเรื่อง ที่อ่านได้	การอ่านจับ ใจความจาก นิทาน การเขียนผัง กราฟิก	ขั้น 1 ขั้น เตรียมการ ขั้น 2 ขั้นสอน ขั้น 3 ขั้นทำ กิจกรรมกลุ่ม ขั้น 4 เสนอ ผลงาน ขั้น 5 ขั้นตรวจ สอบผลงานและ ทดสอบ ขั้น 6 ขั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	1. สังเกต การมีส่วน ร่วมใน กิจกรรม กลุ่ม 2. ตรวจ ผลงาน ผลงาน
แผนที่ 3 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. อ่านสารคดีที่ กำหนดให้ทันเวลาที่ กำหนด และตอบ คำถามจากเรื่องที่อ่าน ได้ 2. สรุปใจความสำคัญ ได้ 3. เขียนผังกราฟิกได้ อย่างถูกต้องและ สวยงาม	การอ่านจับ ใจความจาก สารคดี การเขียน ผังกราฟิก	ขั้น 1 ขั้น เตรียมการ ขั้น 2 ขั้นสอน ขั้น 3 ขั้นทำ กิจกรรมกลุ่ม ขั้น 4 เสนอผลงาน ขั้น 5 ขั้นตรวจ สอบผลงานและ ทดสอบ ขั้น 6 ขั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	1. สังเกต การมีส่วน ร่วมใน กิจกรรม กลุ่ม 2. ตรวจ ผลงาน ผลงาน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

แผนที่/ เวลา	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระการ เรียนรู้	ขั้นตอนการ เรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล
แผนที่ 4 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. จัดลำดับเหตุการณ์ ของเรื่องได้ 2. สรุปใจความสำคัญ ได้ 3. เขียนผังกราฟิกได้ อย่างถูกต้องและ สวยงาม 4. อ่านเรื่องสั้นตาม เวลาที่กำหนดและ ตอบคำถามจากเรื่องที่ อ่านได้	การอ่านจับ ใจความจาก เรื่องสั้น การเขียน ผังกราฟิก	ขั้น 1 ขั้น เตรียมการ ขั้น 2 ขั้นสอน ขั้น 3 ขั้นทำ กิจกรรมกลุ่ม ขั้น 4 เสนอ ผลงาน ขั้น 5 ขั้นตรวจ สอบผลงานและ ทดสอบ ขั้น 6 ขั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	1. สังเกต การมีส่วน ร่วมใน กิจกรรม กลุ่ม 2. ตรวจ ผลงาน
แผนที่ 5 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. อ่านข่าวที่กำหนด และตอบคำถามจาก เรื่องที่อ่านได้ 2. แยกข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ อ่านได้ 3. เขียนผังกราฟิกได้ อย่างถูกต้องและ สวยงาม 4. สรุปใจความสำคัญ ได้และข้อคิดจากเรื่อง ที่อ่านได้	การอ่านจับ ใจความจาก ข่าว หนังสือพิมพ์ การเขียนผัง กราฟิก	ขั้น 1 ขั้น เตรียมการ ขั้น 2 ขั้นสอน ขั้น 3 ขั้นทำ กิจกรรมกลุ่ม ขั้น 4 เสนอผลงาน ขั้น 5 ขั้นตรวจ สอบผลงานและ ทดสอบ ขั้น 6 ขั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	1. สังเกต การมีส่วน ร่วมใน กิจกรรม กลุ่ม 2. ตรวจ ผลงาน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

แผนที่/ เวลา	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	สาระการ เรียนรู้	ขั้นตอนการ เรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล
แผนที่ 6 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5	1. อ่านบทความที่ กำหนดและตอบ คำถามจากเรื่องที่อ่าน ได้	การอ่านจับ ใจความจาก บทความ การเขียน	ขั้น 1 ขั้น เตรียมการ ขั้น 2 ขั้นสอน ขั้น 3 ขั้นทำ	1. สังเกต การมีส่วน ร่วมใน กิจกรรม
	มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	2. แยกข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ อ่านได้ 3. เขียนผังกราฟิกได้ อย่างถูกต้องและ สวยงาม 4. สรุปใจความสำคัญ ได้และข้อคิดจากเรื่อง ที่อ่านได้	ผังกราฟิก	กิจกรรมกลุ่ม ขั้น 4 เสนอ ผลงาน ขั้น 5 ขั้นตรวจ สอบผลงานและ ทดสอบ ขั้น 6 ขั้นสรุป บทเรียนและ ประเมินผลการ ทำงานกลุ่ม	กลุ่ม 2. ตรวจ ผลงาน

1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างที่กำหนดในข้อ 1.2 จำนวน 6 แผน

1.4 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้น
ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้ ปรับมาตรฐานและ
ตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และปรับขั้นตอนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและเวลา

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบ
ความเหมาะสม พิจารณาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่

1.5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร (การวัดและประเมินผล)

อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.5.2 ดร.พาวา พงษ์พันธ์ุ (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”

มหาวิทยาลัยบูรพา

1.5.3 นางสาวยุพิน ใจตรง (หลักสูตรและการสอน)

ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

โรงเรียนบ้านทุ่งกรด ตำบลบางละมุง

อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

1.5.4 อาจารย์ศศิณัฐ ทุมทรัพย์ดี (ภาษาไทย)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”

มหาวิทยาลัยบูรพา

1.5.5 นางนภาพร ญาณปัญญา (ภาษาไทย)

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังค้อ

หมู่ 6 ตำบลบึง อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

1.6 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มาหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการให้คะแนนโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งให้คะแนน 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 69-71)

เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	มีความเหมาะสมมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งได้ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 4.9 ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.8.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 (ฝ่ายประถมศึกษา หลักสูตร JIP) ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 18 คน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้แลกเปลี่ยนผลงานของตนเองต่อเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ซึ่งผลงานกลุ่มที่นักเรียนออกมานำเสนอก็คือเป็นผลงานที่น่าพอใจ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและสังเกตการด้วยตนเอง พร้อมจดบันทึก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับกระบวนการเรียนรู้ ให้มีความกระชับ ชัดเจน และสมบูรณ์ ปรับปรุงบทอ่านและกิจกรรมให้เหมาะสมและทันเวลาที่กำหนด บทอ่านไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป

1.8.2 มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแบ่งกลุ่มให้มีความเหมาะสม คือในการจัดกิจกรรมกลุ่มในแต่ละครั้ง ได้มีการปรับเปลี่ยนให้นักเรียนแบ่งกลุ่มใหม่ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อลดปัญหานักเรียนไม่พอใจกลุ่มเพื่อนที่ครูได้จัดให้ ซึ่งก็ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการได้เปลี่ยนกลุ่ม เพราะได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนผลงานของตนเองให้เพื่อนคนใหม่ได้รับรู้ และได้เห็นถึงผลงานของเพื่อน ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น

1.9 จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 7 โครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

แผนที่/ เวลา	ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	จำนวนข้อสอบ	
			จำนวนที่ สร้าง	ใช้จริง
แผนที่ 1 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4,5	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความ การอ่านจับใจความ 2. ตอบคำถามเกี่ยวกับการอ่านจับ ใจความได้ถูกต้อง	20	10
แผนที่ 2 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. จัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ 2. สรุปใจความสำคัญและบอกข้อคิดที่ ได้รับ 3. เขียนผังกราฟิกได้อย่างถูกต้องและ สวยงาม 4. อ่านนิทาน ตามเวลาที่กำหนดและ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้	20	10
แผนที่ 3 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. อ่านสารคดีที่กำหนดให้ทันเวลาที่ กำหนด และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ได้ 2. สรุปใจความสำคัญได้ 3. เขียนผังกราฟิกได้อย่างถูกต้องและ สวยงาม	20	10
แผนที่ 4 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 4, 5 มาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัดที่ 3	1. จัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ 2. สรุปใจความสำคัญได้ 3. เขียนผังกราฟิกได้อย่างถูกต้องและ สวยงาม 4. อ่านเรื่องสั้นตามเวลาที่กำหนดและ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้	20	10

ตารางที่ 7 (ต่อ)

แผนที่/ เวลา	ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	จำนวนข้อสอบ	
			จำนวนที่ สร้าง	ใช้จริง
แผนที่ 5 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1	1. อ่านข่าวที่กำหนดและตอบคำถาม จากเรื่องที่อ่านได้	20	10
	ตัวชี้วัดที่ 4, 5			
2 ชม.	มาตรฐาน ท 2.1	2. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจาก เรื่องที่อ่านได้		
	ตัวชี้วัดที่ 3			
แผนที่ 6 2 ชม.	มาตรฐาน ท 1.1	1. อ่านบทความที่กำหนดและตอบ คำถามจากเรื่องที่อ่านได้	20	10
	ตัวชี้วัดที่ 4, 5			
2 ชม.	มาตรฐาน ท 2.1	2. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจาก เรื่องที่อ่านได้		
	ตัวชี้วัดที่ 3			
		3. เขียนผังกราฟิกได้อย่างถูกต้องและ สวยงาม		
		4. สรุปใจความสำคัญได้และข้อคิด จากเรื่องที่อ่านได้		

2.3 เขียนแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ตามโครงสร้างและตารางวิเคราะห์ ที่กำหนดในข้อ 2.2 จำนวน 120 ข้อ ต้องการใช้จริง 60 ข้อ แบ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 30 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน 30 ข้อ

2.4 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ จัดทำแบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ตัวชี้วัด ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้

2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมพิจารณาว่าวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และครอบคลุม

เนื้อหาหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับความชัดเจนของคำถาม ความเหมาะสมของตัวเลือก และความสอดคล้องกับจุดประสงค์และตัวชี้วัดโดยค่า (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 219-220) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1	ถ้าแน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้อง
ให้คะแนน 0	ถ้าไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้อง
ให้คะแนน -1	ถ้าแน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้อง

2.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 219-220) โดยแบบทดสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .50-1.00 ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อ

2.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ ไปทดลองสอบ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสาธิต “ปิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา (ฝ่ายประถมศึกษา หลักสูตร JIP) ปีการศึกษา 2559 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้วจำนวน 18 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ มาหาค่าความยากรายข้อ (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากรายข้อ (p) อยู่ระหว่าง .33-.78 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .22-.78 ไว้จำนวน 60 ข้อ

2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่คัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR-20 (Kuder-Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 85-86) ค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าเท่ากับ .92

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เป็นแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน 2 ฉบับ คือแบบทดสอบก่อนเรียน 30 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน 30 ข้อ

3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดเจตคติ

3.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 63-71) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.3 กำหนดโครงสร้างของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟีกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

ตารางที่ 8 โครงสร้างของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟีกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ที่	รายการ	จำนวนข้อ
1	ด้านสาระการเรียนรู้	3
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	6
3	ด้านสื่อการเรียนรู้	2
4	ด้านการวัดประเมินผล	2
5	ด้านครูผู้สอน	2

3.4 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟีกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 15 ข้อ กำหนดระดับเจตคติทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้วยการให้คะแนน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งให้คะแนน 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนด้านบวกในข้อ 1, 3, 5, 9, 11, 13, 14 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 69-71)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนด้านลบในข้อ 2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15 ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยเจตคติ ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	มีเจตคติดีมากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	มีเจตคติดีมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	มีเจตคติปานกลาง
ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	มีเจตคติน้อย
ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	มีเจตคติน้อยที่สุด

3.5 นำเสนอแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้

แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้คือ ข้อคำถามในแบบวัดเจตคติ ปรับให้มีคำถามทั้งสองด้านคือทั้งด้านบวกและลบ และแยกเป็นแต่ละด้านให้ชัดเจน รวมทั้งใช้ภาษาที่นักเรียนเข้าใจง่าย

3.6 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3.7 วิเคราะห์ความสอดคล้องโดยใช้สูตรหาค่า IOC (สมนึก ภักทิษณี, 2546, หน้า

221) เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบวัดพฤติกรรม โดยประเมินค่า IOC ของแบบประเมินและหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามแบบประเมินมีความสอดคล้องกับเจตคติ
 - ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามแบบประเมินมีความสอดคล้องกับเจตคติ
 - ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามแบบประเมินไม่มีความสอดคล้องกับเจตคติ
- เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50-1.00 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

3.8 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผ่านการประเมิน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา (ฝ่ายประถมศึกษา หลักสูตร JIP) ปีการศึกษา 2559 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้วจำนวน 18 คน จากนั้นก็หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .81 ซึ่งถือว่าเป็นแบบวัดเจตคติที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.9 จัดพิมพ์แบบวัดเจตคติให้สมบูรณ์สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้รูปแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน และหลังการทดลอง

O_1 X O_2

O_1 = การทดสอบก่อนการทดลอง

X = การจัดกระทำข้อมูลโดยวิธีสอน

O_2 = การทดสอบหลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน สอน 12 คาบ คาบละ 60 นาที ซึ่งนำแผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาใช้เป็นหลักในการเรียนการสอน ระหว่างเรียนได้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมในการเขียนผังกราฟิก ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน เขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านและตรวจผลงานการทำผังกราฟิกร่วมกับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการทำผังกราฟิก
3. เมื่อดำเนินการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test)
4. นักเรียนทำแบบประเมินเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
5. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปวิเคราะห์ผลต่อไป

6. นำข้อมูลที่นักเรียนแสดงเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้มาแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยอิงเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวความคิดของลิเคอร์ท์ (Likert scale) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้านำข้อมูลที่ใช้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง โดยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1 วิเคราะห์หาสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่ได้จากผลงานการทำผังกราฟิก การประเมินพฤติกรรมกลุ่มระหว่างเรียน และการทำแบบทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สถิติ t -test (Dependent samples) และวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการการเรียนรู้

3. วิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 104)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 55)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของในกลุ่มคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 106)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	X	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนนักเรียนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายข้อกับผลการเรียนรู้ โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมและเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร p (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 81) ดังนี้

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากง่ายของข้อทดสอบ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนตอบทั้งหมด

2.3 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 58)

$$r = \frac{R_u - R_i}{F}$$

เมื่อ	r	แทน	อำนาจจำแนก
	R_u	แทน	จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R_i	แทน	จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	F	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่เท่ากัน

2.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR -20 (Kuder-Richardson) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 85-86)

$$r_u = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	r_u	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.5 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 96)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	$\sum S_t^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย t-test dependent ได้แก่

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่

4. สูตรการหาคะแนนพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) มีดังนี้

$$S = \frac{100(Y - X)}{F - X}$$

เมื่อ	S	=	ร้อยละของพัฒนาการเรียนรู้
	F	=	คะแนนเต็ม
	X	=	คะแนนความรู้และทักษะก่อนเรียน
	Y	=	คะแนนความรู้และทักษะหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้รายงานได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
- SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t -test
- ** แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยการพิจารณาคะแนนพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน

คนที่	คะแนนทดสอบ			
	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)	คะแนนพัฒนาการ	พัฒนาการร้อยละ
1	12	17	5	27.78
2	18	21	3	25.00
3	19	22	3	27.27
4	16	21	5	35.71
5	19	21	2	18.18
6	16	19	3	21.43
7	18	23	5	41.67
8	15	21	6	40.00
9	17	20	3	23.08
10	18	23	5	41.67
11	10	16	6	30.00
12	19	20	1	9.09
13	17	21	4	30.77
14	15	18	3	20.00
15	12	15	3	16.67
16	21	30	9	100.00
17	21	23	2	22.22

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คนที่	คะแนนทดสอบ			
	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)	คะแนนพัฒนาการ	พัฒนาการร้อยละ
รวม	283	351	68	530.53
\bar{X}	16.65	20.65	4.00	31.21
<i>SD</i>	3.10	3.39	1.94	19.93
ร้อยละ	55.49	68.82	13.33	

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 16.65 และค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 20.65 และค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเท่ากับ 4.00 คิดเป็นร้อยละ 31.21 สรุปได้ว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (<i>n</i>)	คะแนน			<i>t</i>	<i>p</i>
		คะแนนเต็ม	\bar{X}	<i>SD</i>		
ก่อนเรียน	17	30	16.65	3.10	-8.517	.000**
หลังเรียน	17	30	20.65	3.39		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	ปรับ	SD	ระดับ เจตคติ
		คะแนนจาก แบบวัด	คะแนนข้อ ด้านลบ		
	ด้านสาระการเรียนรู้		4.08	.08	ดีมาก
1	เนื้อหาที่เรียนเป็นที่น่าสนใจ	4.00	4.00	.08	ดีมาก
2	เนื้อหาที่เรียนเป็นสิ่งที่ซับซ้อน หลายขั้นตอนน่าเบื่อ	2.00	4.00	.90	ดีมาก
3	เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.20	4.20	.08	ดีมาก
	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.06	.81	ดีมาก
4	กิจกรรมกลุ่มน่าเบื่อและไม่มีประโยชน์ อันใดต่อการจัดการเรียนรู้	1.90	4.10	.70	ดีมาก
5	นักเรียนชอบเรียนแบบกลุ่มเพราะได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.10	4.10	.90	ดีมาก
6	นักเรียนไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องออกไป นำเสนอหน้าชั้นเรียน	1.90	4.10	.70	ดีมาก
7	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายเมื่อลงมือปฏิบัติ เขียนผังกราฟิก ด้วยตนเอง	2.00	4.00	.80	ดีมาก
8	นักเรียนคิดว่าผังกราฟิกเป็นสิ่งซับซ้อน มีหลายรูปแบบและขั้นตอนน่าเบื่อ	1.80	4.20	.70	ดีมาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	ปรับ	SD	ระดับ เจตคติ
		คะแนนจาก แบบวัด	คะแนนข้อ ด้านลบ		
	ด้านสื่อการเรียนรู้		4.09	.87	ดีมาก
9	นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้ แบบร่วมมือ	4.00	4.00	1.0	ดีมาก
10	สื่อที่ครูนำมาประกอบการเรียน การสอน ไม่น่าสนใจ ล้าสมัย	1.80	4.20	1.0	ดีมาก
11	สื่อมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.00	4.00	.80	ดีมาก
	ด้านการวัดประเมินผล		3.76	.82	ดีมาก
12	นักเรียนไม่ชอบการให้คะแนนแบบเป็น กลุ่ม	2.00	4.00	.70	ดีมาก
13	เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจนยอมรับได้	3.60	3.60	.80	ดีมาก
	ด้านครูผู้สอน		4.06	.65	ดีมาก
14	ครูคอยกระตุ้นให้ฉันทักเกิดการเรียนรู้เสมอ	3.94	3.94	.66	ดีมาก
15	ครูมีวิธีการแบ่งกลุ่มที่ นักเรียนยอมรับ ไม่ได้	1.18	4.18	.64	ดีมาก
	รวม		4.03	1.0	ดีมาก

จากตาราง 12 พบว่า เจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.08, SD = .08$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.06, SD = .81$) ด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.09, SD = .87$) ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.76, SD = .82$) และด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.06, SD = .65$)

สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.03, SD = .10$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 ห้อง รวมทั้งสิ้น 170 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จากประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฝ่ายการศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบ t แบบ Dependent samples

สรุปผลการศึกษา

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวม อยู่ในระดับดีมาก

อภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีลำดับขั้นตอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดและทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จูไรร์ตัน ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ (2548, หน้า 42-43) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ประสบการณ์ของผู้อ่าน และยังมีกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 97) ที่กล่าวว่าหลักสำคัญในการอ่านจับใจความคือต้องได้อ่านในสิ่งที่ตนชอบย่อมเกิดความพึงพอใจ จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนประสบผลสำเร็จแล้วจะสามารถพัฒนาการอ่านไปโดยไม่หยุดชะงัก นอกจากนั้นบทอ่านที่เลือกนำมาให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นเรื่องที่มีการเรียบเรียงภาษาที่เข้าใจง่ายและมีองค์ประกอบเรื่องที่น่าสนใจนักเรียนจึงสามารถทำคะแนนแบบทดสอบได้ดีขึ้นตามลำดับสอดคล้องกับลินี บำเรอราช (2545, หน้า 116) ที่กล่าวว่า เด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นสนใจในชีวิตจริงมากขึ้น เด็กจึงชอบหนังสือนิทาน นิยาย สารคดี บทความสั้น ๆ ที่ให้ความรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านการเรียนรู้ด้านทักษะทางสังคม นักเรียนที่เรียนเก่งคอยช่วยเหลือนักเรียนอ่อน

ผู้ที่เรียนอ่อนก็มีความกระตือรือร้นที่จะทำให้ตนเองได้เรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น นอกจากนั้นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือ นักเรียนมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิดแก้ปัญหา และปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกทั้งในการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังกราฟิกนั้น สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการความคิดที่เป็นลำดับขั้นตอน เป็นระบบ และเป็นกลวิธีในการช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจถึงที่เรียนรู้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดพัฒนาการในการเรียนรู้ที่ดีและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สมศรี ภูมิชัย (2551, หน้า 59-84) ได้ศึกษาค้นคว้าผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ NHT ผลของการศึกษาปรากฏดังนี้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.36/ 81.68 คำนวณประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกับกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT เท่ากับ 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68.00 และสอดคล้องกับนางทิพวรรณ บุญรินทร์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลของการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องเช่น (Chen, 2004, p. 57-A) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มนักศึกษาปีที่ 1 ในประเทศไต้หวัน กลุ่มแรกใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มที่ 2 ใช้การจัดการเรียนรู้ตามปกติ ผลพบว่ากลุ่มจัดการเรียนรู้ร่วมมือทำคะแนนได้สูงกว่าอีกกลุ่ม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (รายด้าน) พบว่า เจตคติต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายด้านโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.03$, $SD = .80$) อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักเรียนยังมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนสมานิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม สอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 6) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ นั้น นักเรียนทุกคนจะมีความรับผิดชอบงานของตนเองและงานส่วนรวม ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กันและกัน มีทักษะการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดความพอใจอันเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มร่วมมือ

ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (รายข้อ) พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (รายข้อ) อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยรวม เท่ากับ 4.03 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .10 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่ดีเหมาะสม เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มของตน ได้เต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ (2547, หน้า 11) ได้กล่าวว่าเจตคติต่อการเรียนว่าเป็นความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีเสรีภาพ ในการใช้ความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดการดำเนินงานของตนเอง และยังสอดคล้องกับแหวนเพชร ทวีศักดิ์สมบูรณ์ (2553, หน้า 109-120) ได้ทำการวิจัย การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งปรากฏผลดังนี้ กลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่จัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้รายงานมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนที่ต้องการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ควรได้ศึกษารายละเอียดใน แต่ละขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ไปงาน แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียน

พร้อมศึกษาข้อมูลล่วงหน้าเพื่อให้คำแนะนำนักเรียน

1.2 ครูผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาสาระในบางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นอื่น ๆ และหลักสูตรสถานศึกษา แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ได้ทุกระดับชั้น

1.3 ก่อนนำไปใช้ควรหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.4 ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน ครูต้องคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่นักเรียนไม่เข้าใจ หากพบปัญหาอุปสรรค ครูผู้สอนต้องคอยชี้แนะหรืออธิบายช่วยเหลือผู้เรียน นอกจากนี้การกำหนดเวลาอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

1.5 ครูต้องคอยเน้นย้ำให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของกระบวนการเรียนรู้ ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้สามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบนวัตกรรมหรือสื่ออื่น ๆ เพื่อให้สามารถเลือกวิธีการที่ได้ผลดีกับสภาพทั่วไปของนักเรียน เช่น นักเรียนขาดเรียนบ่อย โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไป ทำให้นักเรียนเรียนไม่ทัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543 ก). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสารชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543 ข). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *กลวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิถีการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการเรียนรู้จากหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ นักเรียนรู้อะไร และทำอะไรได้บ้าง*. กรุงเทพฯ: อรุณ.
- กล้า พิมพ์พงษ์. (2543). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม CIRC ต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย เจตคติ และความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กองทัพ เคลือบนิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ครรชิต มนูญผล. (2547). *เคล็ดไม่ลับในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

- เครือวัลย์ ภูมิศรีแก้ว. (2552). การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยกลุ่ม
ร่วมมือที่ใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จินตนา ไบกาชุย. (2534). ความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัย. เข้าถึงได้จาก
<http://www.oknation.net/blog/Duplex/2008/01/25>.
- จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ และบาหยัน อิ่มสำราญ. (2547). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ และบาหยัน อิ่มสำราญ. (2548). ภาษากับการสื่อสาร. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ พี.เพรส,
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2525). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.
- ชนากาญจน์ อุ่นลออ. (2553). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ผังกราฟ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: วิ.พรีนท์ (1991).
- เชิดชาย ชูช่วยสุวรรณ. (2547). การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ
เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงคิด วงศ์ศักดิ์. (2538). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนีย์ สุกเมธี. (2535). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถม. คณะครุศาสตร์,
วิทยาลัยครูธนบุรี.
- ทิพวรรณ บุญรินทร์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผัง
ความคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทิสนา แจมมณี. (2534). *ชุดกิจกรรมการสอนและการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: นิชนเอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ทิสนา แจมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: นิชนเอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ทิสนา แจมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทิสนา แจมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แจมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช บุษจันทรกุล. (2542). *การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านในใจโดยใช้แผนภาพ (Mapping) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 84 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- นงเยาว์ เลี่ยมขุนทด. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นลินี บำเรอราช. (2545). *การสอนอ่าน*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนตรนพิชญ์ จำปาทองเทศ. (2546). *ความคิดรวบยอดสอนอย่างไร*. วิชาการ, 6(5), 33-42
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2524). *ความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/Duplex/2008/01/25>.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2532). *มิติใหม่ในการอ่าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประภาพัญญ์ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติการวัดการเปรียบเทียบพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ประสาธ อิศรปริดา. (2523). *จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน*. กรุงเทพฯ: กราฟฟิโกอาร์ต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2539). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เผชิญ กิจระการ. (ม.ป.ป.). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร การศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เผชิญ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 7(7), 44-62.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *พฤติกรรมกลุ่ม*. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา.
- พรจันทร์ จันทร์วิมล. (2540). *การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟ.
- พรรณี ชูชัย. (2538). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญกิจ.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2538). *การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา ทิพย์ทัศน์. (2554). *ชุดบทเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง: การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง*. เข้าถึงได้จาก :http://www.br.ac.th/E-learning/lesson5_2.html.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544 ก). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและวิธีสอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544 ข). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิค การสอน 2*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พิสมัย กองธรรม. (2552). *ผลการเรียนแบบร่วมมือแบบ ซี ไอ อาร์ ซี ผสมผสานกับวิธีชินเนคติกส์ ต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ไพฑูริย์ สุขศรีงาม. (2529). ข้อจำกัดของวิทยาศาสตร์. *วารสารการวิจัยและพัฒนารับการเรียนการสอน* 7(1), 10-15.
- ไพโรธ เลิศพิริยภมล. (2543). *การย่อความ*. กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์น.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มณีนรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2548). *อ่านเป็น: เรียนก่อน-สอนเก่ง*. กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊กส์พับลิเคชั่นส์ 4.
- แม่นมาศ ชวลิต. (2544). *แนวทางการส่งเสริมการอ่าน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2545). แผนการจัดการเรียนรู้. *วารสารคณิตศาสตร์*, 46(2), 4-17.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนะ บุญจับ. (2541). *ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542 ก). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2544 ข). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- วาริ ถิระจิต. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษชุดา ถาวรกลปชัย. (2555). *ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิด*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การพัฒนาการเรียนการสอน*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506703 พัฒนาการเรียนการสอน*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ช้างทอง.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). *นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). *การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ Backward design*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แวมมยุรา เหมือนนิล. (2541). *การอ่านจับใจความสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- แวมมยุรา เหมือนนิล. (2553). *การอ่านจับใจความสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศรีรัตน์ เิงกลิ่นจันทร์. (2536). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ศศิธร อินตุน. (2535). *การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิธร รัชฎลักษณานนท์. (2542). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น*. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟอิเล็กทรอนิกส์.
- ศศิธร สุริยวงศ์. (2556). *ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2544). *สอนเด็กให้คิดเป็น*. นนทบุรี: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ แก้วสมบูรณ์. (2543). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยฆ้อง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2535). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ทิพวิสุทธ์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). *ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต*. เข้าถึงได้จาก :<http://www.onetresult.niets.or.th>.
- สนิท ฉิมเล็ก. (2540). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิษณุโลก: ฝ่ายเอกสารตำรา, สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. กอสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2542). *หลักการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- สมศรี ภูมิชัย. (2551). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุกัญญา เหลืองไชยยะ. (2538). *การพัฒนาแบบวัดเจตคติต่อคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- สุชา จันทร์เอม. (2539). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แพร่วิทยา.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2532). *หลักวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). *วิธีสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน*. ในเอกสารประมวลสาระชุด
วิชาการพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2542). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุปราณี พัดทอง. (2545). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุปรียา ต้นสกุล. (2540). *ผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบการจัดข้อมูลด้วยแผนภาพที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการแก้ปัญหา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร อัคราวัฒนา. (2541). *การศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมณฑา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา. (2540). *การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. *วารสารครุศาสตร์*,
6(7), 23-25.
- สุรางค์ ใค้วตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ:
ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). *กลยุทธ์การสอนคิดเชิงมโนทัศน์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เสริมศรี ไชยสร. (2528). *ระบบหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. เชียงใหม่:
พระสิงห์การพิมพ์.
- ไสว พักขาว. (2544). *หลักการสอนสำหรับเป็นครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- แหวนเพชร ทวีศักดิ์สมบูรณ์. (2553). *การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะกับแผนผังความคิดของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อรพิน พรทุม. (2555). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารีย์ ชูมณี. (2546). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ และการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- Arends. (1994). *Learning to teach* (3rd ed.). New York: McGraw Hill.
- Aronson, E. (1978). *The jigsaw classroom*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Artzt, A. F., & Newman, C. M. (1990, September). Cooperative learning. *The Mathematics Teacher*, 83(6), 488-452.
- Baroody, A. J. (1993). *Children's mathematical thinking*. New York: Teacher College.
- Butchart, S. (2009, June). Improving Critical Thinking Using Web Based Argument Mapping Exercises with Automated Feedback. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(2), 268-291.
- Buzan, T. (1995). *The mind map book: Radiant thinking*. London: BBC Books.
- Chen, M. L. (2004, July). A student of the effects of cooperative learning strategies on student achievement in English as a foreign language in a Taiwan college. *Dissertation abstracts international*, 65(1), 57-A
- Clark, J. H. (1991, April). Using Visual Organizer to Focus on Thinking. *Journal of Reading*, 347.
- Doug, K., & M. Melissa. (2004). *Write design online graphic organizers 2004*. Retrieved from <http://www.writedesignonline.com/organizers>.
- Fry, E. (1997, November). Fry's Readability graph: clarification, validity, and extension to level 17. *Journal of Reading*, 242-254.

- Ismail, M. N., N. A. Ngah, & I. N. Umar. (2010, Augusts). The Effects of Mind Mapping with Cooperative Learning on Programming Performance, Problem Solving Skill and Metacognitive Knowledge among Computer Science Students. *Educational Computing Research*, 42(1), 35-61.
- Jones, B. D. (2012, May). The effect of mind mapping activities on students' motivation, *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 6(1), 1-21
- Johnson, D. W, & Johnson, R. T. (1990). *Using cooperative learning in math in Cooperative Learning in Mathematics* (2nd ed.). Davidson, Neil. (pp. 105-107), United States of America: Addison-Wesley.
- Miller, W. H. (1990). *Reading comprehension activities kit*. New York: The Center for Applied Research. In Education.
- Kagan, S. (1994). *Cooperative learning, kagan cooperative learning*. San Juan Capistrano, CA.
- Ledger, A. P. (2003, November). The effects of collaborative concept mapping on the achievement science self-efficacy and attitude toward science of female eighth grade students. *Dissertation Abstracts International*, 64(7), 1587-A.
- Lin, Shu-Yuan. (2004, January). The effects of computer-based concept mapping as a prewriting strategy on the persuasive writing of eighth-graders at a middle school in southeastern idaho. *Dissertation Abstracts International*, 64(7), 2458-A.
- Slavin, R. E. (1980). Cooperative Learning, *Review of Education Research*, 50, 315-342.
- Thurstone, L. L. (1964). *Attitude theory and measurement*. New York: John Wiley and Sons.
- Tsinakos, A. A, & T. Balafoutis. (2009, July). A comparative survey on mind mapping tools. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 10(3), 55-67.
- Wang, C. X. (2004). The instructional effects of prior knowledge and three concept mapping strategies in facilitating achievement of different educational objectives. *Dissertations Abstracts International*, 64(10), 3656-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญ
2. ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
3. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย
4. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร
ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
2. ดร.พาวา พงษ์พันธุ์
ตำแหน่ง อาจารย์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา
เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา แบบทดสอบ
3. นางสาวยุพิน ใจตรง
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านทุ่งกรด
ต. บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี
เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา
แบบทดสอบ
4. อาจารย์ศศิณัฐ ชุมทรัพย์ดี
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิต
“พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา
เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย
5. นางนภาพร ญาณปัญญา
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังค้อ หมู่ที่ 6 ตำบลบึง
อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑/ ว.๐๖๗๔

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๑๖๕ ถ. ลาดยาวบางแสน ต.แสนสุข

อ. เมือง จ. ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมงคล พลเยี่ยม นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ ผังกราฟีกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) เชษฐ ศิริสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้อำนวยการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐-๓๘๓๕-๓๔๘๖, ๐-๓๘๑๐-๒๐๖๕

โทรสาร ๐-๓๘๓๕-๓๔๘๕

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ ๘๐

วันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

ด้วยนายมงคล พลเยี่ยม นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ (ฝ่ายประถมศึกษา) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐-๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ อนึ่งโครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **เชษฐ ศิริสวัสดิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐-๓๘๓๕-๓๔๘๖, ๐-๓๘๑๐-๒๐๖๕

โทรสาร ๐-๓๘๓๕-๓๔๘๕

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทร ๒๐๒๕, ๒๐๖๕

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ ๘๑

วันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

ด้วยนายมงคล พลเยี่ยม นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ ผังกราฟีกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการ มีความประสงค์ ขออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ (ฝ่ายการศึกษานานาชาติชั้นพื้นฐานฯ) ภาคเรียนที่ ๒ ปี การศึกษา ๒๕๕๕ โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **เชษฐ ศิริสวัสดิ์**

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการจัดการเรียนรู้

โทรศัพท์ ๐-๓๘๓๕-๓๔๘๖, ๐-๓๘๑๐-๒๐๖๕

โทรสาร ๐-๓๘๓๕-๓๔๘๕

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
(ฉบับก่อนเรียน)
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
(ฉบับหลังเรียน)
4. เฉลย แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ก่อนเรียน-หลังเรียน
5. แบบวัดเจตคติต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดย
ใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ท 15101 ภาษาไทย 5

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความ

เวลา 12 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านจับใจความจากบทความ

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ป.5/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

ป.5/5 วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ป.5/3 เขียนแผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน

สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความจากบทความ คือ การอ่านเพื่อเก็บสาระ แยกประเด็นสำคัญของเรื่อง ที่อ่านว่าประเด็นใดเป็นประเด็นหลัก หรือประเด็นรอง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากบทความที่เขียนขึ้น โดยมีหลักฐานข้อเท็จจริงและในเนื้อหานั้นผู้เขียนได้แทรกข้อเสนอแนะเชิงวิจารณ์หรือสร้างสรรค์เอาไว้ด้วย บทความเป็นงานเขียนที่ปรากฏอยู่กับหนังสือพิมพ์ เพราะบทความเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่เพ็งนิยมนักอ่านและผู้เขียนในรูปแบบการเขียนบทความคล้ายกับเรียงความมากและถึงแม้เนื้อหาสาระของบทความส่วนใหญ่จะได้จากข่าวสด แต่วิธีเขียนบทความก็ต่างจากวิธีเขียนข่าวเช่นเดียวกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อ่านบทความที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่ได้
2. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ได้
3. เขียนผังกราฟิกได้อย่างถูกต้องและสวยงาม
4. สรุปใจความสำคัญได้และข้อคิดจากเรื่องที่ได้

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความจากบทความ
2. การเขียนผังกราฟิก

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้น 1. ขั้นเตรียมการ

1. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับหลักในการอ่านจับใจความและการเขียนผังกราฟิก เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ วิธีการต่างๆที่ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ครูชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน

3. ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยใหม่ กลุ่มละ 4 คน ซึ่งมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน แล้วให้นักเรียนคัดเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่มและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในกลุ่ม

ขั้น 2 ขั้นสอน

4. ครูแจกงานเขียนประเภทบทความเรื่อง วัชรุนกับยาเสพติด และให้นักเรียนอ่านเนื้อ เรื่อง พร้อมกับหาความหมายของคำศัพท์ เป็นรายบุคคล

5. ครูกับนักเรียนร่วมกันสนทนา อภิปราย เสนอความคิดเห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหา สำคัญ

6. ครูแจกใบความรู้เรื่อง “ผังกราฟิก ประเภทผังก้างปลา” และใบงาน “การอ่านจับ ใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก” แล้วให้นักเรียนแต่ละคนเขียนเป็นผังกราฟิก เพื่อสรุปเนื้อเรื่อง ย่อที่ได้จากการอ่านงานเขียนประเภทบทความเรื่อง วัชรุนกับยาเสพติด ลงในใบงานที่ครูแจกให้

7. ครูให้นักเรียนส่งใบงาน “การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก” ให้ครูตรวจ เพื่อที่จะเสนอแนะเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ 2

ขั้น 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

8. ครูแจกใบงาน “การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก” ที่นักเรียนส่งในชั่วโมงที่ผ่านมาคืนให้นักเรียน และให้นักเรียนจัดกลุ่มตามที่ได้แบ่งไว้ แล้วให้นักเรียนในกลุ่มแลกเปลี่ยนผลงานของตนเองให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้อ่านและช่วยกันปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม โดยครูคอยสังเกตการทำงานของกลุ่ม และคอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา

9. ครูแจกกระดาษบรู๊ฟและปากกาเคมีให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนผังกราฟิก สรุปเนื้อเรื่อง ใจความสำคัญ ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และระดมสมองจากเพื่อนในกลุ่มของกลุ่มลงในกระดาษที่แจกให้ พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ขั้น 4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

10. ครูให้ตัวแทนกลุ่มจับสลาก เพื่อจัดลำดับการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่มให้เพื่อนๆ และครูได้ฟัง จนครบทุกกลุ่ม

ขั้น 5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายผล และประเมินผลงานของแต่ละกลุ่มเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่อง

12. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้านและส่งในชั่วโมงต่อไป

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. บทความเรื่อง วัยรุ่นกับยาเสพติด
2. ใบความรู้เรื่อง “ผังกราฟิก ประเภทผังก้างปลา”
3. ใบงาน เรื่อง “การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก”
4. แบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจับใจความจากบทความ
5. กระดาษบรู๊ฟ
6. ปากกาเคมี

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
- ตรวจสอบงานนักเรียน - สังเกตการทำกิจกรรม กลุ่ม	แบบประเมินใบงาน นักเรียน แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไป นักเรียนผ่านการประเมินการทำ กิจกรรมกลุ่มร้อยละ 80 ขึ้นไป
- ตรวจสอบผลงานกลุ่ม - ตรวจสอบแบบฝึกหัด	แบบประเมินผลงานกลุ่ม แบบฝึกหัด	นักเรียนทำแบบฝึกหัด ได้ร้อยละ 80 ขึ้นไป

บันทึกหลังการเรียนรู้

ผลการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายมงคล พลเยี่ยม)

ครูผู้สอน

วัยรุ่นกับยาเสพติด

พญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล

ปัญหาวัยรุ่นกับยาเสพติดเป็นเรื่องใหญ่มากในขณะนี้ หลายคนอาจจะสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมในปัจจุบันวัยรุ่น ถึงหันเข้าไปหายาเสพติดกันมากอย่างนี้ เท่าที่ได้มีการสำรวจมา สาเหตุใหญ่ของการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นยังเป็นเรื่องของความ "อยากลอง" ความเป็นวัยรุ่นของเขาทำให้เขาอยากลองในสิ่งแปลกใหม่ ร่วมกับอีกปัญหาหนึ่งคือการ "ตามเพื่อน" ความจริงแล้วเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น ไม่ว่าจะในยุคใดสมัยใด ที่จะสนใจเพื่อน อยากจะลอง อยากจะเป็นอย่างคนนั้น คนนี้ หรืออยากจะทำอย่างที่เพื่อนทำ จนกระทั่งกลายมาเป็นแฟชั่น ปัจจุบันมีเด็กบางคนหันเข้าไปหายาเสพติด เพียงเพราะรู้สึกว่ามีใคร ๆ เขาก็ทำกัน เป็นเรื่องธรรมดา ไม่เห็นจะแปลกอะไร ถ้าถามว่ารู้โทษของยาเสพติดไหม เด็ก ๆ ก็รู้ แต่เพียงเพราะอยากที่จะตามเพื่อน ๆ ไป ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด กลายเป็นเหยื่อของสารเสพติด

นอกจากนี้สภาพแวดล้อม ก็มีส่วนเอื้อให้มีปัญหาหาเสพติดขึ้น เดิมทียาเสพติดเป็นสิ่งที่จะมีในสถานที่หรือแหล่งที่มีลักษณะจำเพาะในการระบาดของยาเสพติดเท่านั้น แต่ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดมาถึงในโรงเรียนแล้ว เด็ก ๆ สามารถหาเสพติดได้ในโรงเรียน และแม้แต่รอบรั้วโรงเรียนเองก็กลายเป็นที่ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กของเราไปเสียแล้ว

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กบางคนเข้าไปสู่การใช้ยาเสพติด ก็คือปัญหาเรื่องของการต่อต้านผู้ใหญ่ อันนี้เป็นเรื่องตามวัยของเขาด้วย ด้วยความที่เขาอยากเป็นตัวของเขาเองทำให้เด็กบางทีรู้สึกไม่อยากจะฟังสิ่งที่ผู้ใหญ่พูด บางทีก็แสดงความก้าวร้าวออกมา ถ้าคุณพ่อคุณแม่หรือคุณครูไม่เข้าใจ ก็จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรงกับเด็ก หรือพยายามเข้าไปควบคุมหรือจัดการกับเขา เด็กก็จะยิ่งต่อต้านมากขึ้น อะไรที่เราารู้สึกว่าไม่ดี อะไรที่เราห้ามเขา อะไรที่เราบอกว่าย่าทำ เด็กก็จะยิ่งอยากทำ เหมือนจะประชดผู้ใหญ่ไปทางหนึ่งด้วย แต่ด้วยประสบการณ์ที่ยังอ่อนอยู่ ทำให้ไม่ทราบว่าการประชดด้วยการใช้ยาเสพติดนั้นเป็นสิ่งที่อันตรายต่อตัวเองเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนปัจจัยต่อไปที่จะทำให้เด็กบางคนเมื่อหันเข้าไปลองแล้ว เกิดการติดยาเสพติดค่อนข้างจริงจัง คือปัญหาในเรื่องของภาวะทางอารมณ์ เด็ก ๆ หลายคนไม่มีความสุข เขารู้สึกเศร้าใจ รู้สึกทุกข์ใจ มีปัญหาต่าง ๆ รอบตัว โดยเฉพาะเรื่องในครอบครัว ความไม่ลงรอยกันในครอบครัว ความขัดแย้งกันของคุณพ่อ คุณแม่ การทะเลาะเบาะแว้งกันที่บางทีถึงขนาดทำร้ายร่างกายกัน ทำให้เด็กรู้สึกไม่มีความสุข ความกลัดกลุ้มใจ ทุกข์ใจเช่นนี้แหละที่ทำให้เขาจมอยู่กับยาเสพติด บางคนอาจลองด้วยความตั้งใจ เพราะรู้สึกว่าในขณะที่ชีวิตไม่มีความสุขนั้น มีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้มีความสุขกับเขาได้ ทำให้เขาลืมความทุกข์ต่างๆ เหล่านี้ไปได้ หากครอบครัวมีความสุข เด็กจะไม่คิดสนใจพึ่งยาเสพติดเช่นนี้

ปัจจุบันยาเสพติดได้เปลี่ยนรูปแบบของการระบาดไปมาก จากเดิมเคยพบเป็นเฮโรอีน ก็กลายเป็นยาบ้า ตัวยานี้ออกฤทธิ์ต่อสมองโดยเข้าไปปรับหรือเปลี่ยนแปลงสารเคมีบางตัว ทำให้มีฤทธิ์ที่ทำให้ผู้เสพรู้สึกคลิกคัก มีพลัง หรือเฟลิดเฟลินค่อนข้างมาก เราจึงได้ยินข่าวบ่อย ๆ ว่าวัยรุ่นไปจัดปาร์ตี้กันเพื่อความสนุก แล้วมียาเสพติดเข้ามามีส่วนประกอบ เด็กหลายคนชอบใจคิดใจความ สนุกสนานที่ได้รับจากฤทธิ์ของยาที่ตัวเองใช้กับเพื่อน ก็มาเล่าให้เพื่อนฟัง ชักจูงกันว่าสนุกสนาน ดีกว่าที่ไปปาร์ตี้กันเฉย ๆ หรือในหลายครั้งก็มีลักษณะของการมอมเมา คือมีการแอบป้อนยาเสพติด ในงานที่จัด หรือเพื่อนบางคนอาจจะไม่รู้แต่พอได้รับผลที่เกิดความสนุกขึ้นมา ก็เกิดความติดใจแล้ว อยากจะใช้อีก จึงทำให้เกิดยาแพร่ระบาดไปได้เร็ว

ยาเสพติดมีผลกระทบต่อตัวเด็กในหลายด้าน

ผลกระทบอันแรกที่เราอาจจะสังเกตได้อย่างชัดเจนก็คือผลการเรียน ยาเสพติดเป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อสมอง ฉะนั้นความสามารถในการเรียน ความตั้งใจ สมาธิในการเรียนของเขาจะลดลง ผลการเรียนก็เริ่มตกลง เด็กจะเริ่มมีปัญหาในการฝ่าฝืนกฎระเบียบ เพราะอยากจะใช้ยา บางทีอาจเห็นเด็กอยากโดดเรียน ออกจากโรงเรียนก่อนเวลา โรงเรียนเลิก เพราะว่ายากจะไปใช้ยาเสพติด หรืออาจพบมีปัญหาที่ขวกลางคืนมากขึ้น

ผลกระทบต่อไป คือ ผลกระทบต่อร่างกาย ตัวยาเสพติดเองมีฤทธิ์โดยตรงต่อการทำงานของสมองของเราหรือมีฤทธิ์โดยตรงต่อทางร่างกาย การที่เราไม่หลับไม่นอนเอาแต่สนุกสนานนั้น ร่างกายเราสู้ไม่ไหว ก็จะทรุดโทรมลง เหนื่อย อ่อนเพลีย รู้สึกอยากจะนอนมากขึ้น เด็กอาจจะง่วงเหงาหาวนอนมากขึ้นในชั้นเรียน

ภาวะทางจิตใจเองก็มีผลให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล เกิดความรู้สึกก้าวร้าวมากขึ้น เพราะเมื่อมีความต้องการใช้ยา เด็กก็จะกระวนกระวาย เวลาใครเข้ามาขัดขวาง เด็กก็จะรู้สึกหงุดหงิด อาจจะทำอะไรลงไปที่รุนแรงมากขึ้น ที่สำคัญคือในบางรายอาจเกิดอาการทางจิตขึ้นอย่างที่เราเห็นข่าวกัน โดยยาบ้าอาจทำให้เกิดอาการหลอนทางประสาท ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดระแวงว่าจะมีคนทำร้าย ดังนั้นเขาอาจทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น เนื่องจากอาการทางจิตของเขา เช่น ใช้มีดจับคนเข้ามาเป็นตัวประกัน หรือกังวลว่าเขาจะทำร้ายตัวเอง ก็จะแสดงอาการก้าวร้าวต่อคนอื่นได้

ยาบ้ายังทำให้เด็กมีโอกาสทำผิดกฎหมายได้มาก ด้วยความที่อยากได้ยามาใช้ เด็กอาจจะเริ่มลักขโมย ขโมยของ หรือว่าทำผิดกฎหมายอื่น ๆ เช่น ขูกรร โขกเพื่อที่จะได้เงินมา นอกจากนี้มีผลกระทบอีกอันหนึ่งซึ่งทำให้คุณพ่อคุณแม่ไม่สบายใจทีเดียว คือ เด็กกลายเป็นผู้ขายยาเสพติดเสียเอง เพื่อเอาเงินบางส่วนไปซื้อยามาเสพ ซึ่งตรงนี้เป็นผลกระทบซึ่งรุนแรงทีเดียวสำหรับเด็ก

การป้องกัน

ทำอย่างไรเด็กของเราจึงจะไม่หันมาใช้ยาเสพติดอย่างนี้ ความใกล้ชิดในครอบครัวนี้แหละคือภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดในเรื่องปัญหายาเสพติด ความเอาใจใส่กับลูกไม่ได้เริ่มที่วัยรุ่น จริง ๆ แล้วเราเอาใจใส่รักใคร่กับเขามาโดยตลอด ความผูกพันอย่างนี้ ทำให้เด็กรับรู้และเข้าใจตระหนักดีว่าการหันเข้าไปหายาเสพติดทำให้ครอบครัวของเขาเกิดปัญหาขึ้น เขาก็มีแรงยึดเหนี่ยวจากความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว ทำให้ไม่หันเข้าไปหายาเสพติด

การพูดคุยกับลูกวัยรุ่นก็เป็นเรื่องจำเป็น แต่ว่าจะพูดอย่างไรจึงจะพอเหมาะ ด้วยความกังวลใจ คุณพ่อคุณแม่อาจจะเข้าไปวุ่นวายกับชีวิตเขามากขึ้น เข้าไปควบคุมเขา เข้าไปกำกับดูแล เข้าไปดูว่าเขาคุยโทรศัพท์กับใคร ในกระเป๋าเขามีอะไรบ้าง เข้าไปค้นในห้องนอนของเขา ลักษณะเช่นนี้ต้องระวังในเด็กวัยรุ่น เขาไม่ชอบให้เราเข้าไปวุ่นวายกับชีวิตของเขา การใช้วิธีพูดคุยกันในการทำงานของการได้ถามถึงเรื่องราวทั่ว ๆ ไป เปิดโอกาสให้เขาปรึกษาหารือ พร้อมทั้งจะรับฟังเขา จะทำให้ความรู้สึกต่อต้านของเด็กลดลง เมื่อเขาเห็นว่าเราวางใจเขา ก็จะยินดีให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาว่าเวลานี้ เขาคิดอย่างไร เขารู้สึกอย่างไร คุณพ่อคุณแม่อาจลองถามไถ่ต่อไปว่ามีบ้างไหม เขายังเอินเข้าไปใกล้ชิดกับปัญหาเรื่องยาเสพติด เขาคิดว่าเขาจะป้องกันตัวเองอย่างไร ถ้าเราพูดกับลูกอย่างนี้ เราจะได้แนวคิดที่จริง ๆ แล้วลูกเรามีความพร้อมในเรื่องการดูแลตัวเองจากยาเสพติดไหม ถ้าเขามีแนวคิดที่ดีอยู่แล้ว เขาก็ป้องกันตัวเองอยู่แล้ว เราก็ให้เพียงแค่การสนับสนุนชื่นชมเขา หรืออาจเสนอข้อมูลที่เรารู้มาใหม่ ๆ เพื่อเขาจะได้ระมัดระวังตัวเขาเองมากขึ้น

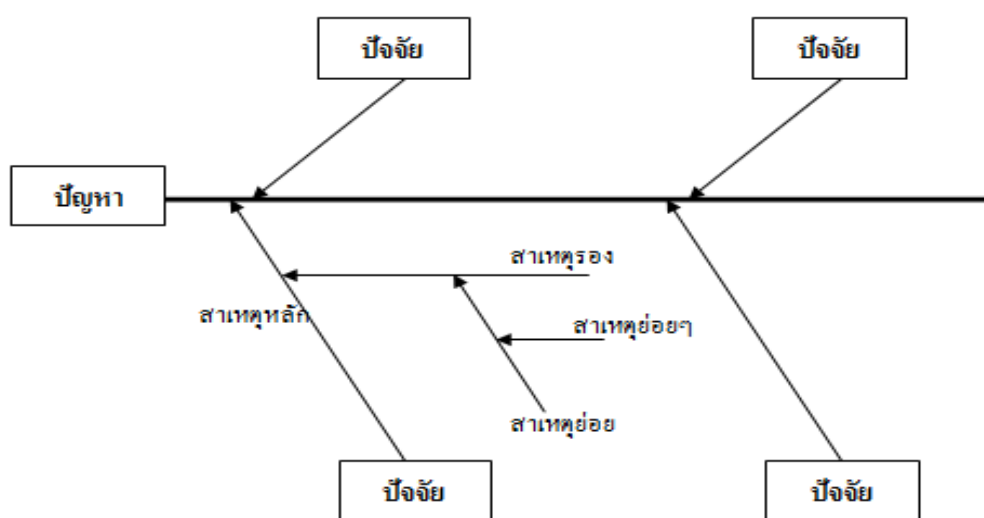
อีกประการหนึ่ง คือเรื่องการสังเกตพฤติกรรม โดยเมื่อเริ่มมีปัญหาแล้วเรารับเข้าไปแก้ปัญหาโดยเร็ว ก็ย่อมจะดีกว่าปล่อยให้เขาติดยาเสพติดจนเร่รังจนแก้ไขได้ยาก การสังเกตพฤติกรรมช่วงแรกๆ จะพบว่าเด็กเริ่มมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอารมณ์หงุดหงิดและก้าวร้าว เด็กบางคนอาจเก็บตัวมากขึ้น หรือมีพฤติกรรมที่แอบซ่อน เพราะว่าเขากลัวไม่อยากเปิดเผยถึงการใช้จ่ายของเขาให้เราทราบ ถ้าเขามีปัญหาของการแอบซ่อนอย่าใช้วิธีค้นอย่างที่ว่า เพราะยิ่งหาเด็กก็ยิ่งพยายามซ่อน ระวังนี้อาจเพียงแต่เฝ้ามองพฤติกรรมอยู่ห่างๆ ดูซิว่าลูกเริ่มโกหก ลูกเริ่มแสดงพฤติกรรมหลอกลวงหรือเปล่า แล้วก็ดูด้านอื่นร่วมกันด้วย เช่น เรื่องการเรียน คุณพ่อคุณแม่อาจจะประสานกับคุณครูที่ดูแลลูกว่าขณะนี้ลูกมีปัญหาในชั้นเรียนอย่างไรไหม มีผลการเรียนตกลงไหม เพราะอะไร

กลุ่มเพื่อนของลูกก็เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเรายอมรับเพื่อนของลูก เราก็สามารถติดตามได้ว่าเขาไปทำอะไรกันที่ไหนบ้าง แต่ถ้าเราปฏิเสธไม่ยอมรับเพื่อน ลูกก็จะเริ่มไม่บอกกับเราอย่างตรงไปตรงมา อาจยังแอบคบหาสมาคมกันโดยที่เราไม่รู้ ซึ่งข้อนี้จะเป็นอันตรายมากกว่า เพราะเราไม่มีทางทราบว่าเขาไปทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรบ้าง แต่ถ้าคุณพ่อคุณแม่เปิดใจรับให้เพื่อนของลูก

เข้ามาในบ้าน เข้ามาพูดคุยกัน ทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันที่บ้าน ซึ่งคุณแล้วอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เช่น เขาอาจจะอยากขอมาเล่นดนตรีด้วยกันที่บ้าน คุณพ่อคุณแม่ก็ควรอนุญาตหรือยอมให้เขาทำอะไรบางอย่างร่วมกันบ้าง คุณจะได้เห็นลูกกับเพื่อนในสายตาอยู่เกือบตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้มากทีเดียวว่า ขณะนี้เขาไปทำอะไรที่ไหนบ้าง และการที่เราเปิดเผยกับลูก ยอมรับลูกในเรื่องต่าง ๆ เช่นนี้ จะทำให้ลูกเองก็พร้อมที่จะเปิดเผยกับเราด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นเรามาร่วมมือกันแบบนี้ก็ช่วยกันไม่ให้ลูกเราหันเข้าไปหายาเสพติดกันได้

ใบความรู้ เรื่องผังกราฟิก ประเภทผังก้างปลา

เป็นผังที่นำเสนอข้อมูลที่มีประเด็นปัญหาหลักแล้วเสนอสาเหตุหรือผลต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบเกี่ยวข้องกัน โดยนำเสนอเป็นผัง

ภาพแสดงแผนผังก้างปลา

ขั้นตอนการสร้าง Fishbone map

1. ระบุปัญหาที่ตำแหน่งหัวปลา
2. เขียนสาเหตุหลักหรือสาเหตุย่อยเป็นก้างปลาใหญ่
3. เขียนสาเหตุย่อยจากแต่ละสาเหตุหลักเป็นก้างปลาเล็กๆ
4. คำที่นำมาเขียนควรเป็นคำสำคัญ (Key word)

การนำไปใช้

ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เสนอ เป็นเหตุเป็นผลต่าง ๆ ในแต่ละด้าน เช่น ใช้สำหรับแก้ปัญหา โดยวิเคราะห์หาสาเหตุ และผลหรือวิธีการแก้ปัญหา

ใบงาน เรื่อง “การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทความที่กำหนดให้ เป็นผังกราฟิก

ชื่อเลขที่

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดมีอะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

2. ยาเสพติดมีผลกระทบต่อตัววัยรุ่นในหลายด้าน อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนจะมีวิธีการการป้องกันปัญหานี้ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบประเมินใบงานการอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการเขียนผังกราฟิก ให้คะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	การออกแบบผังกราฟิกได้	ลำดับเรื่อง/ เหตุการณ์ตามความสำคัญ	เขียนได้ครบถ้วน/ ครอบคลุม	ใช้ภาษาสื่อสารได้	นำเสนอผลงานได้	ทำงานได้ทันเวลา	รวม	สรุปผล การประเมิน		
		3	3	3	3	3	3		ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินใบงานโดยใช้ผังกราฟิก

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1.การออกแบบผังกราฟิกได้ดี	ออกแบบผังกราฟิกได้ดีและสร้างสรรค์	ออกแบบผังกราฟิกได้ดี	ออกแบบผังกราฟิกได้ไม่ดี
2.ลำดับเรื่อง/ เหตุการณ์ตามความสำคัญ	ลำดับเรื่องเหตุการณ์ตามความสำคัญไม่สลับวกวนไปมา	ลำดับเรื่องเหตุการณ์ตามความสำคัญ แต่มีสลับที่บ้าง	ลำดับเรื่องไม่ดี สลับวกวนไปมา
3. เขียนได้ครบถ้วน/ครอบคลุม	เขียนได้ครบถ้วนครอบคลุมต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ	เขียนได้ครบถ้วนแต่ไม่ต่อเนื่อง	เขียนไม่ครบถ้วนไม่ต่อเนื่อง
4. ใช้ภาษาสื่อสารได้ดี	ใช้ภาษาสื่อสารในการเขียนได้ดี ทำให้เข้าใจสิ่งที่สื่อสารอย่างชัดเจน	ใช้ภาษาเขียนสื่อสารได้ดี แต่มีข้อบกพร่องในบางประเด็น	ใช้ภาษาสื่อสารไม่ชัดเจน
5. นำเสนอผลงานได้ดี	นำเสนอผลงานได้ดีมาก มีความครบถ้วนทุกประเด็นครบสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	นำเสนอผลงานได้ดีแต่ไม่ครบสมบูรณ์	นำเสนอผลงานไม่ดี
6. ทำงานได้ทันเวลา	ทำงานได้ทันตามเวลากำหนด	ทำงานเกินเวลาเล็กน้อย	ทำงานเกินเวลาไปมาก

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	14-18	ระดับคุณภาพ	ดี
ช่วงคะแนน	8-13	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ช่วงคะแนน	ต่ำกว่า 8	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.
3. 4.
5. 6.

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน		
	3	2	1
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4. มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5. ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม			

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมที่ทำน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13-15	ดี
8-12	ปานกลาง
5-7	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ครูประเมินผลงานกลุ่มในการเขียนผังกราฟิก ให้คะแนนในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมกลุ่ม

กลุ่ม	ชื่อกลุ่ม	การออกแบบผังกราฟิก ¹ ได้ดี	ลำดับเรื่อง/ เหตุการณ์ตามความสำคัญ	เขียนได้ครบถ้วน/ ครอบคลุม	ใช้ภาษาสื่อสาร ² ได้ดี	นำเสนอผลงาน ³ ได้ดี	ทำงาน ⁴ ได้ทันเวลา	รวม	สรุปผล การประเมิน		
		3	3	3	3	3	3		18	ดี	พอใช้
1											
2											
3											
4											
5											

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	14-18	ระดับคุณภาพ	ดี
ช่วงคะแนน	8-13	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ช่วงคะแนน	ต่ำกว่า 8	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ผลงานของนักเรียน

ใบงาน เรื่อง "การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก"

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทความที่กำหนดให้ เป็นแผนผังกราฟิก

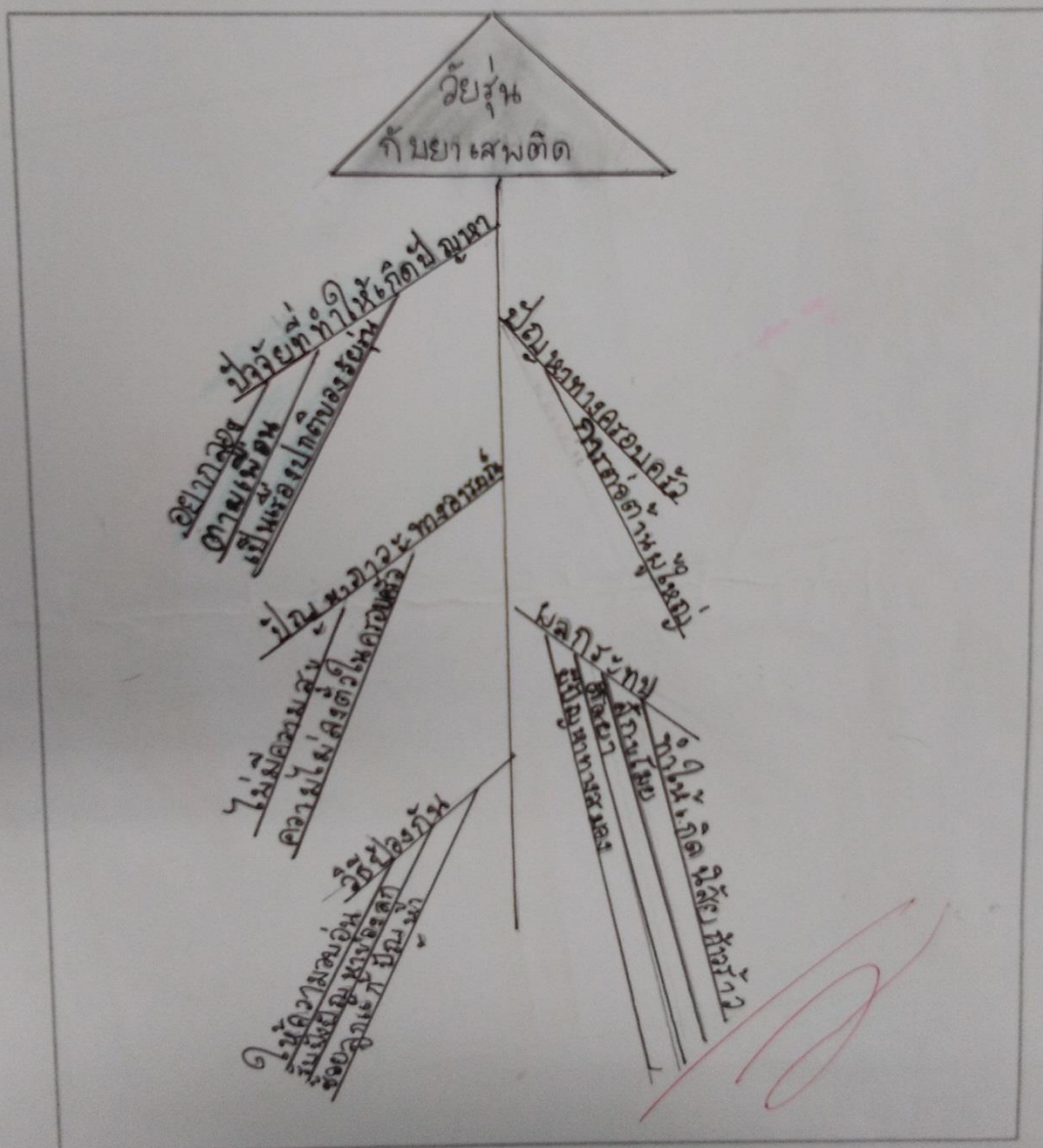
ผู้จัดทำ: น.ส. นกน้อย
โรงเรียน: โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่

ชื่อ: นกน้อย (นก)

เลขที่: 8

ใบงาน เรื่อง "การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก"

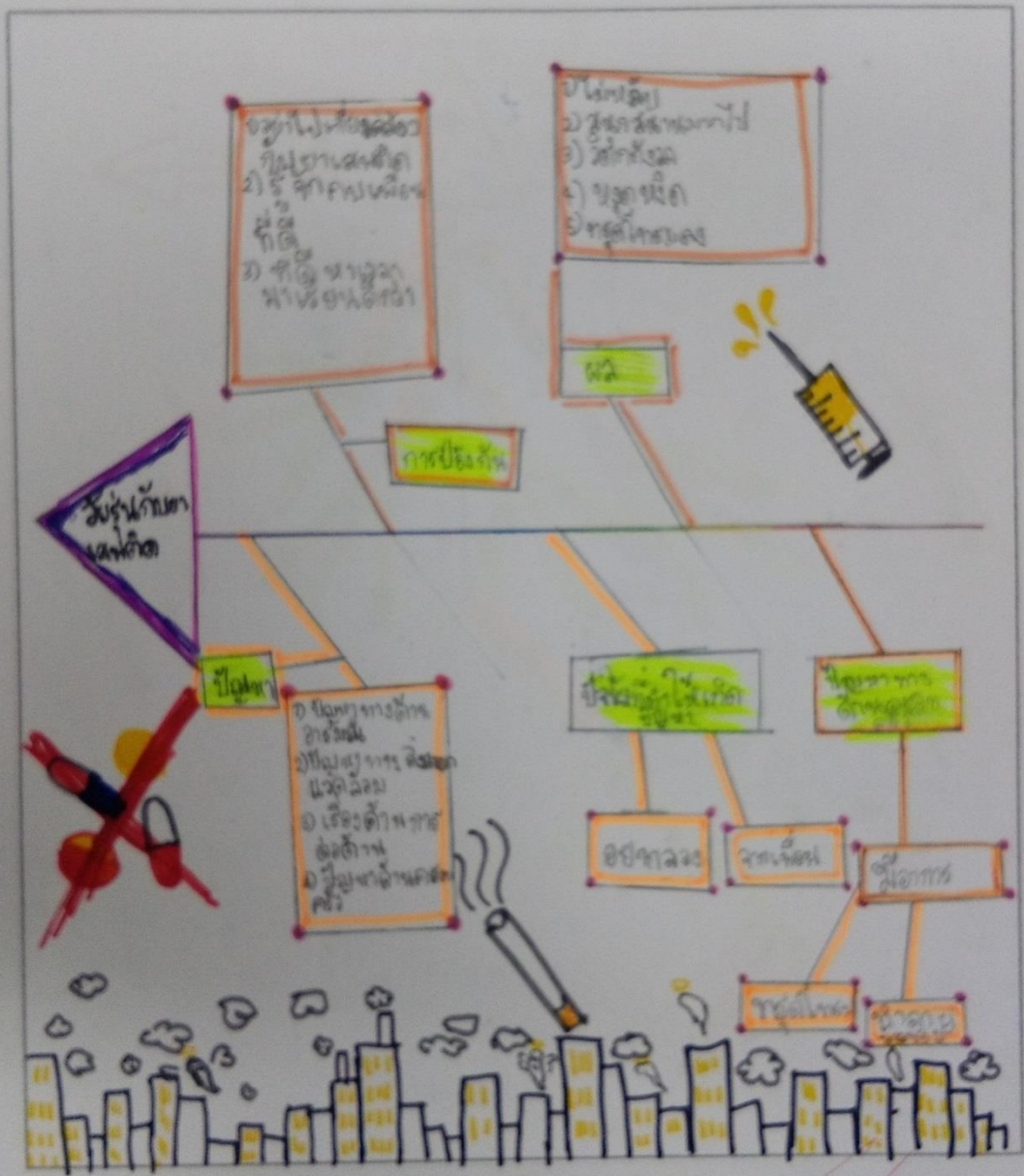
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทความที่กำหนดให้ เป็นแผนผังกราฟิก

ชื่อ นามสกุล (ชื่อ) เลขที่ 4

ใบงาน เรื่อง "การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก"

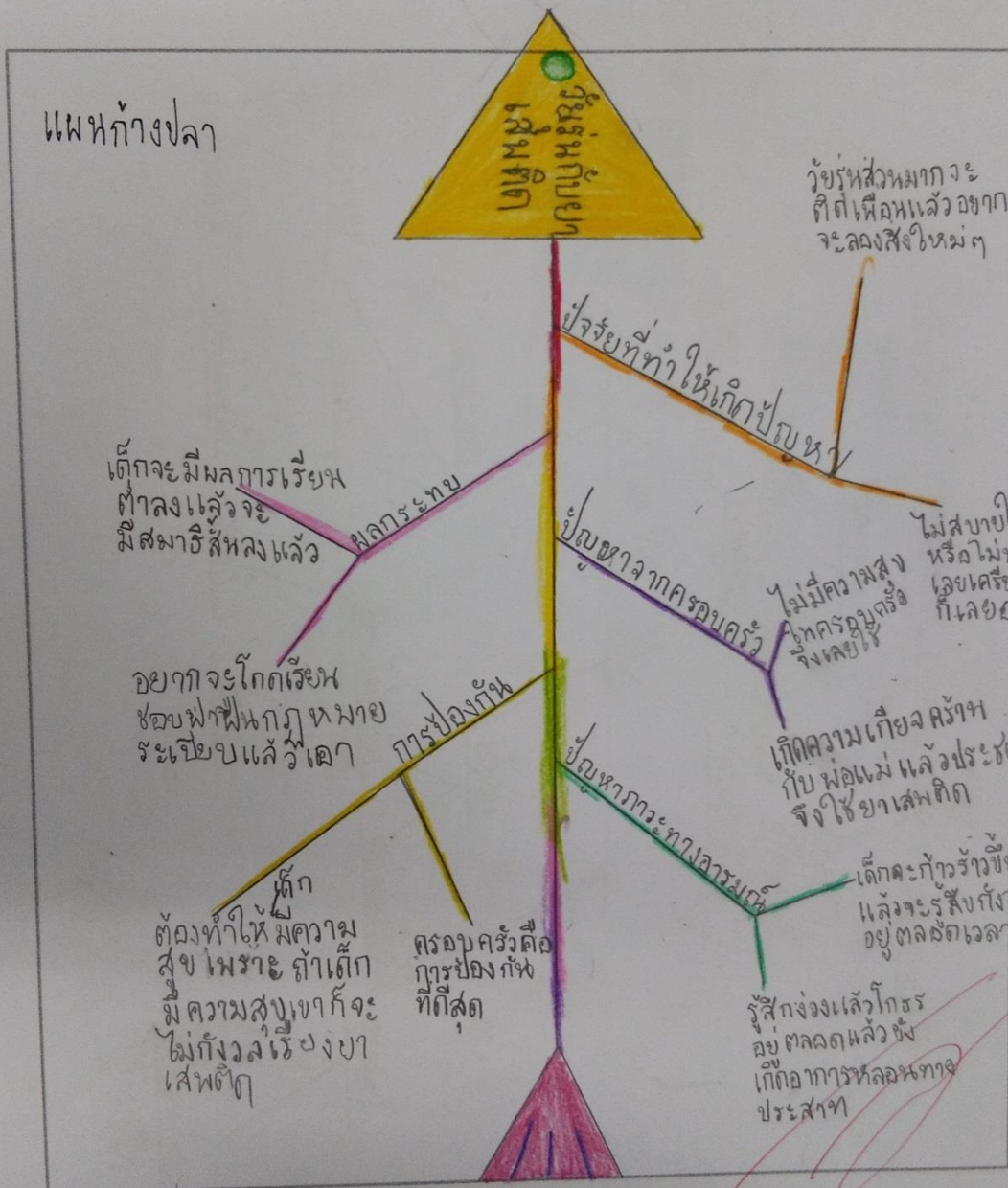
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทความที่กำหนดให้ เป็นแผนผังกราฟิก

ชื่อ นามสกุล ชั้นเรียน

ใบงาน เรื่อง "การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก"

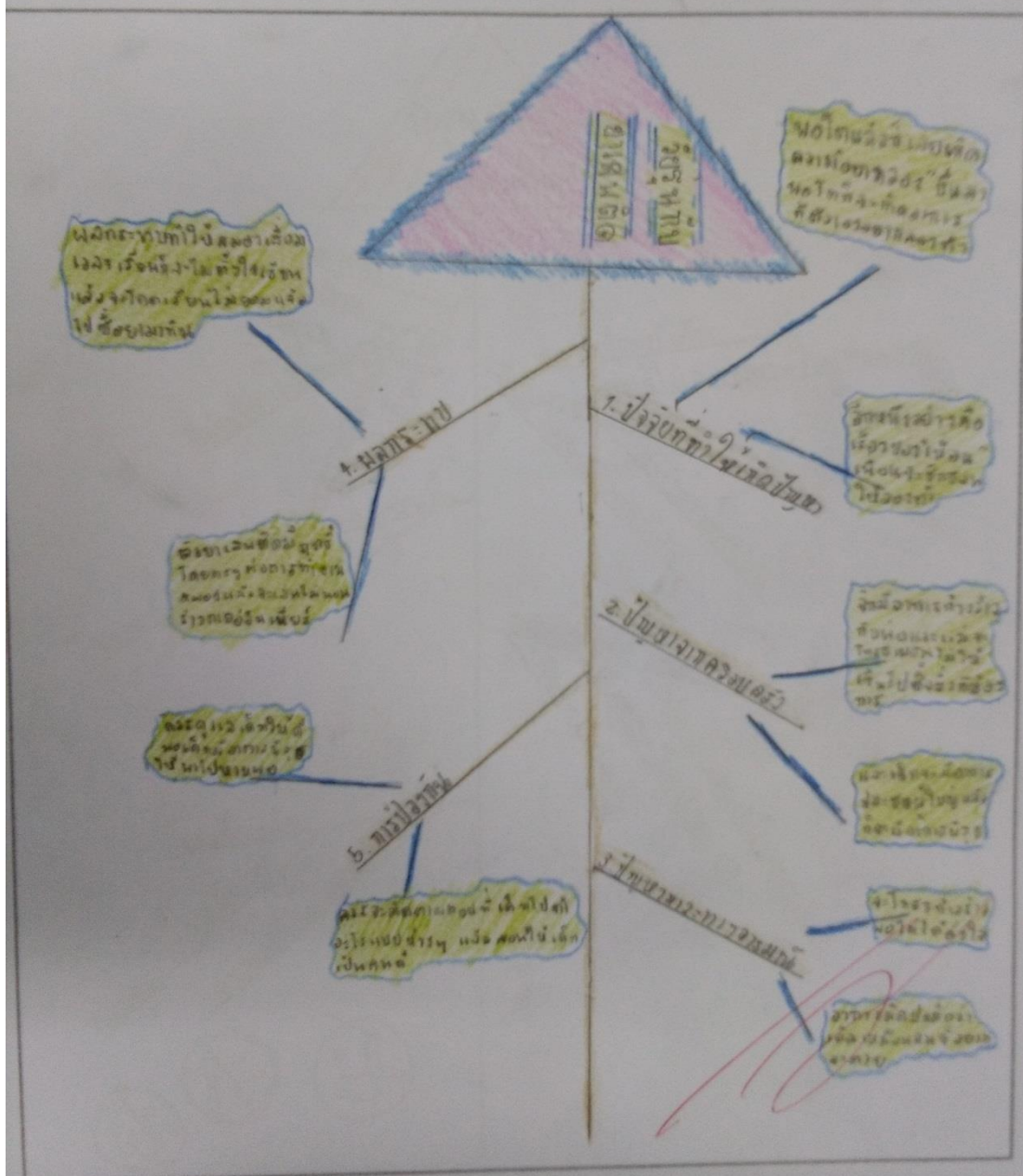
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทความที่กำหนดให้ เป็นแผนผังกราฟิก

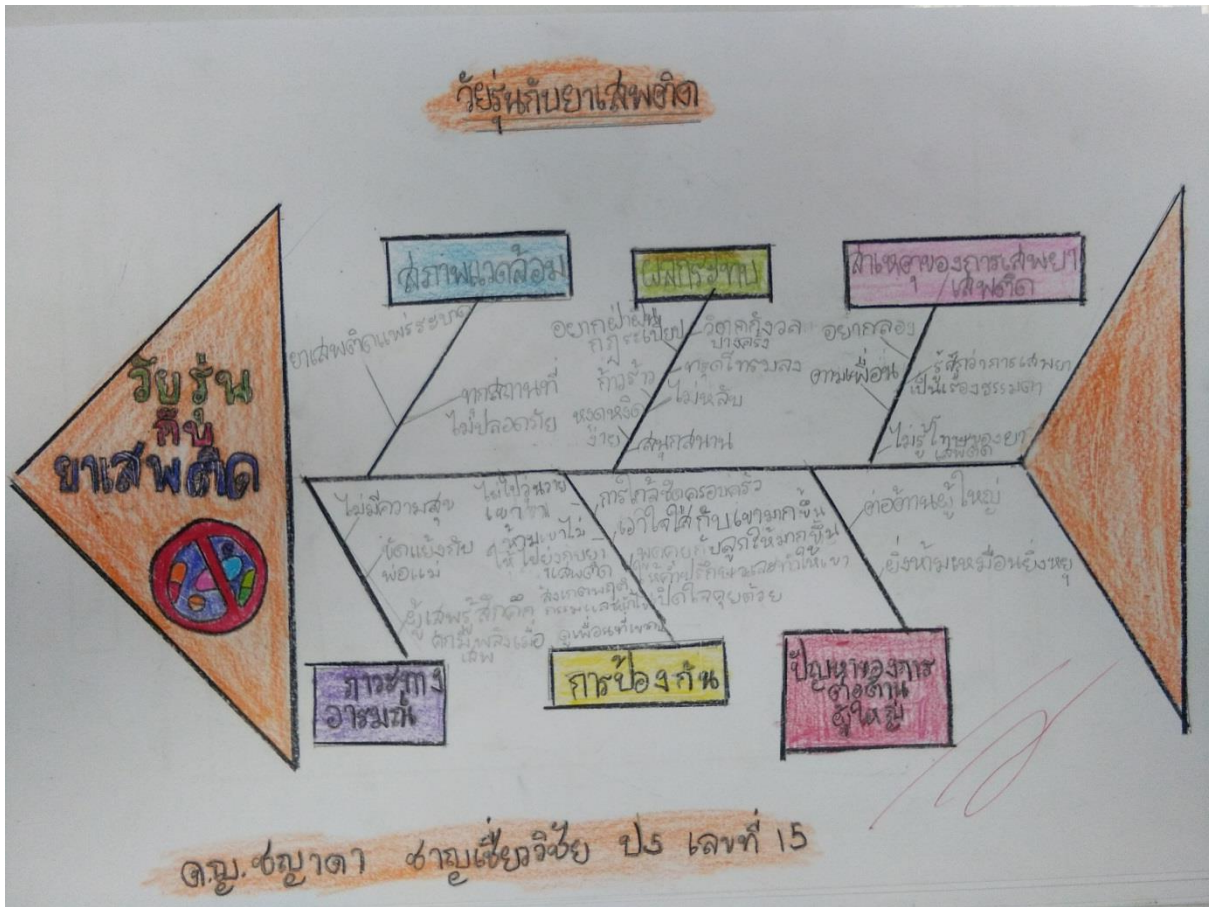
ชื่อ ด.ช พศิน จิมตระกูล เลขที่ ๒๑

ใบงาน เรื่อง "การอ่านจับใจความบทความโดยใช้ผังกราฟิก"

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทความที่กำหนดให้ เป็นแผนผังกราฟิก

ชื่อ อภิพรพรดี ชื่นชมศรีธนบุรี เลขที่ 11

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ (ฉบับก่อนเรียน)
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ
2. เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
3. ในการตอบคำถามให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ ตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง
	X		

4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ ลบคำตอบเดิมแล้วกากบาทลงในช่องที่ต้องการเปลี่ยน
5. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ
6. เขียนชื่อ นามสกุล ระดับชั้น เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย

1. ใจความสำคัญของเรื่องหมายถึงอะไร
 - ก. ข้อความทั้งหมดในแต่ละย่อหน้า
 - ข. ข้อความที่มีสาระหลายอย่างในแต่ละย่อหน้า
 - ค. ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความในย่อหน้า
 - ง. ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด
2. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า มักปรากฏอยู่ในลักษณะใดมากที่สุด
 - ก. ถ้อยคำ
 - ข. ประโยค
 - ค. ส่วนวนโวหารต่าง ๆ
 - ง. ทั้งถ้อยคำ ประโยคและส่วนวนโวหารต่าง ๆ
3. ใจความสำคัญของเรื่อง เราจะพบได้ในส่วนใดของเรื่อง
 - ก. ตอนต้นของเรื่อง
 - ข. ตอนท้ายของเรื่อง
 - ค. ตอนกลางของเรื่อง
 - ง. ทั้งตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของเรื่อง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4-7

ชานาผู้หนึ่งพบนกอินทรีคิดในเร็วก็เกิดความสงสาร จึงปล่อยให้มันเป็นอิสระ นกอินทรีแสดงให้เห็นประจักษ์ว่ามันรู้คุณต่อความกรุณาของเขา วันหนึ่งเมื่อเห็นชานานั่งลงข้างกำแพงโตรมๆ ที่ผู้พัง มันก็บินโฉบเอาผ้าคาดหัวของเขาติดกรงเล็บไป ชานากระโดดลุกขึ้นและไล่ติดตามไป นกอินทรีที่ซึ่งล่าลงมาแล้วก็บินจากไป หลังจากที่เก็บผ้าคาดหัวแล้วเขาก็จะเดินกลับมาที่เดิม และพบว่านกอินทรีได้ตอบแทนบุญคุณของเขาแล้ว เพราะกำแพงตรงที่เขา นั่งพักอยู่เมื่อครู่นี้ได้พังลงมาในระหว่างที่เขาวิ่งไล่ตามนกอินทรีไป

นิทานอีสป: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4. นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงคุณธรรมในข้อใด
 - ก. ความมานะพยายาม
 - ข. ความกตัญญู
 - ค. ความมีระเบียบวินัย
 - ง. ความอดทน
5. “นกอินทรีติดอยู่ในเร็ว” เร็ว หมายถึงอะไร
 - ก. กรงสำหรับคักนกขนาดใหญ่
 - ข. เครื่องคักสัตว์ชนิดมีบ่วงติดกับปลายไม้เอาโคนปักดินไว้
 - ค. ขอนไม้ที่เจาะรูเพื่อนำเศษอาหารไปวางเพื่อคักสัตว์
 - ง. เครื่องมือไว้สำหรับฆ่าสัตว์ที่หลงเข้าไปในบริเวณนั้น

6. ที่นกอินทรีคาบฝ่าเท้าหวีไปเพราะ

- ก. เพราะต้องการให้ชาวนาได้ออกกำลังกาย
- ข. เพราะต้องการให้ชาวนาไม่ง่วงนอน
- ค. เพราะต้องการให้ชาวนาออกจากบริเวณนั้น
- ง. เพราะต้องการให้ชาวนาารู้สึกกระฉับกระเฉง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-11

การมองโลกในแง่ดีนั้นเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานได้เป็นอย่างดี เพราะการมองโลกในแง่ดีก็คือการมองว่าชีวิตนี้เต็มไปด้วยเรื่องราวที่งดงาม มีความสุข สนุกสนาน มีความปลอดภัย ดังนั้นคนที่มองโลกในแง่ดีจึงเป็นผู้ที่มีความสุขปราศจากความเครียดมีกำลังใจในการคิดสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้เกิดกับชีวิตของตนและส่วนรวม

ส่วนคนที่มองโลกในแง่ร้าย ก็มักจะเห็นว่าชีวิตมีแต่ความน่าเกลียดน่าชังเต็มไปด้วยอันตรายรอบด้าน มีแต่ผู้คนที่ไม่มีจิตใจชั่วร้ายอยู่เต็มพื้นที่ และความคิดเหล่านี้ก็จะวนอยู่ในหัวของคนผู้นั้นยากที่จะลบล้างออกไปได้

EQ บริหารอารมณ์อย่างฉลาด: นพ.สันต์ ศัลยศิริ

7. หากเราเป็นคนมองโลกในแง่ดีเราจะ

- ก. มีสติปัญญา
- ข. มีชีวิตที่เป็นสุข
- ค. มีชีวิตที่ลำบาก
- ง. มีชีวิตที่ขาดการระมัดระวัง

8. การมองโลกในแง่ดีคืออะไร

- ก. การมองว่าโลกนี้มีคนดีไม่มีคนชั่ว
- ข. การมองทุกอย่างด้วยความโกหก
- ค. การมองว่าชีวิตเต็มไปด้วยเรื่องราวที่งดงาม
- ง. การมองว่าการเกิดเป็นทุกข์ของชีวิต

9. การเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง เราต้องมองโลกอย่างไร

- ก. มองโลกในแง่ดี
- ข. มองโลกในแง่ร้าย
- ค. มองโลกด้วยใจเป็นธรรม
- ง. มองโลกเป็นสังคมอุดมคติ

10. ความคิดหวาดระแวงเกิดขึ้นได้เพราะอะไร

- ก. มองโลกในแง่ดี
- ข. มองโลกในแง่ร้าย
- ค. มองโลกด้วยใจเป็นธรรม
- ง. มองโลกเป็นสังคมอุดมคติ

11. ข้อใดเป็นการมองโลกในแง่ร้าย

- ก. ชีวิตเรามักมีเรื่องดี ๆ เกิดขึ้น
- ข. ชีวิตของเรามีความสุข
- ค. ชีวิตของเรามีความปลอดภัย
- ง. ชีวิตเต็มไปด้วยอันตรายรอบด้าน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12-14

ในอดีตกาล มีฝูงแพะหลายร้อยตัวอาศัยอยู่ในภูเขาใกล้ป่าหิมพานต์ ในกลุ่มแพะฝูงนี้มีแม่แพะชื่อมณฑมาตา เป็นแม่แพะที่เฉลียวฉลาดมาก และในป่าใกล้ๆกับภูเขา มีสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งชื่อปุตติมังสะอยู่กับภรรยาชื่อเวณี สุนัขจิ้งจอกทั้งสองตัวได้แอบกัดกินแพะหลายตัว วันหนึ่งสุนัขจิ้งจอกคิดอยากจะกินแม่แพะมณฑมาตา จึงออกอุบายให้ภรรยาไปตีสนิทกับแม่แพะและให้บอกว่าสามีของนางตายแล้ว และชวนมาที่ถ้ำของสุนัขจิ้งจอกเพื่อให้จะได้อับกิน ภรรยาสุนัขจิ้งจอกจึงไปหาแม่แพะร่ำไห้ว่าสามีตายแล้วจะขอมาอยู่ด้วย แม่แพะบอกว่าสามีของท่านคร่ำครวญคิดถึงญาติของเราตายเสียมากขอให้ไปอยู่ที่อื่นอย่ามาอยู่ที่นี่เลย นางสุนัขจิ้งจอกก็บอกว่าบัดนี้สามีตายแล้วขอให้ไปช่วยเผาศพเถิด แม่แพะก็ส่งสารไปด้วย สุนัขจิ้งจอกปุตติมังสะที่แกล้งทำเป็นนอนตายเมื่อได้ยินเสียงไฟทำก็อดรนทนไม่ได้ยกศีรษะขึ้นดู แม่แพะระมัดระวังตนอยู่แล้วเมื่อเห็นเช่นนี้ก็รีบวิ่งหนีไป นางสุนัขจิ้งจอกก็คิดเถียนสามีว่า เจ้าผงกศีรษะขึ้นมาในเวลาที่ไม่สมควรไม่สำรวม จึงทำให้ไม่ได้กินแม่แพะ

50 เรื่อง เนื้อเรื่องในพระพุทธศาสนา: อ. วรรณนิภา

12. เหตุใดแม่แพะจึงตามสุนัขจิ้งจอกมา

- ก. เพื่อต้องการมาดูว่าสามีสุนัขจิ้งจอกตายแล้ว
- ข. เพราะสงสารนางสุนัขจิ้งจอกจะมาช่วยเผาศพ
- ค. เพื่อต้องการมาดูศพของสุนัขจิ้งจอก
- ง. เพื่อรับนางสุนัขจิ้งจอกมาอยู่ด้วย

13. เพราะเหตุใดแม่แพะจึงหนีไปได้

- ก. เพราะสุนัขจิ้งจอกตัวผู้ยกหัวดูแพะ
- ข. เพราะสุนัขจิ้งจอกส่งเสียงดังขึ้น
- ค. เพราะสุนัขจิ้งจอกกระโจนเข้าใส่นาง
- ง. เพราะสุนัขจิ้งจอกกั้นจึงเกาตัว

14. เรื่องนี้ต้องการสอน เรื่องใด

- ก. คนมีเล่ห์เหลี่ยมอย่างไรก็ไว้ใจไม่ได้
- ข. การไปที่ไหนควรมีความระมัดระวัง
- ค. เมื่อต้องการทำสิ่งใดควรอดทนถึงที่สุด
- ง. การดู ในเวลาที่ไม่ควรดู เป็นของไม่ดี

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15-20

เมื่อพูดถึงไดโนเสาร์ เรามักจะคิดถึงไปถึงสัตว์ที่มีขนาดใหญ่โตมหึมา แท้จริงแล้วไดโนเสาร์บางชนิด ก็มีขนาดเล็กเท่ากับลูกไก่ นั่นเอง ไดโนเสาร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ อัลตราซารัส ซึ่งชื่อของมันแปลว่า ใหญ่กว่าใครทั้งปวง ไดโนเสาร์อยู่ในโลกนี้มานานับล้าน ๆ ปีแล้ว เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประเภทหนึ่ง มีวิวัฒนาการมาจากสัตว์จำพวกกินเนื้อ ออกลูกเป็นไข่ ไม่มีขนปกคลุมร่างกาย จึงทำให้มีความไวต่อสภาพอากาศ ไดโนเสาร์มีขาอยู่ได้ลำตัว จึงสามารถยืนได้ อย่างสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมไดโนเสาร์แบ่งออกเป็นประเภท คือ พวกที่กินเนื้อเป็นอาหาร รวมทั้งสามารถล่าปลาเป็น

อาหารได้ด้วย โดยมากจะมีพื้นแหลมคมพื้น 1 ซึ่งของไคโนเสาร์พันธุ์ไทเรนโนซอร์ส มีความยาวเท่ากับ 30 ซึ่งของมนุษย์เรียงต่อกัน อีกพวกหนึ่งจะเป็นไคโนเสาร์พวกที่กินพืชเป็นอาหาร

ไคโนเสาร์ส่วนมากจะได้ชื่อมาจากลักษณะพิเศษของมัน เช่นลักษณะทางร่างกาย นิสัยประจำตัว หรือตั้งชื่อตามสถานที่ที่พบซากดึกดำบรรพ์ ปัจจุบันไคโนเสาร์ได้สูญพันธุ์ไปแล้ว อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ไคโนเสาร์สูญพันธุ์ ไม่มีใครทราบสาเหตุที่แน่ชัด แต่มีข้อสันนิษฐานว่าไคโนเสาร์อาจกินพืชที่มีพิษเป็นอาหาร ทำให้พวกมันล้มตาย หรือโลกมีอุณหภูมิร้อนมาก ไคโนเสาร์ไม่สามารถหลบร้อนได้ เนื่องจากขนาดที่ใหญ่โตมันจึงตาย หรือไคโนเสาร์ทนความหนาวเย็นไม่ไหว หรือมีสัตว์บางชนิดมากินไข่ของไคโนเสาร์ จึงทำให้ไคโนเสาร์สูญพันธุ์

จาก “วิทยาการ-โลกหลากวิธี” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับที่ 16580

15. ข้อแตกต่างระหว่างไคโนเสาร์กับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทั่วไป นักเรียนคิดว่าข้อใดถูกต้องที่สุด
- ก. อาหาร
ข. ที่อยู่อาศัย
ค. การออกลูกและการขยายพันธุ์
ง. ลักษณะการเคลื่อนไหว
16. ข้อใดถูกต้องตามเนื้อเรื่อง
- ก. ไคโนเสาร์สามารถจับปลาเป็นอาหาร
ข. ไคโนเสาร์บางชนิดมีขนปกคลุมตัว
ค. ไคโนเสาร์ทุกชนิดมีขนาดใหญ่โตมาก
ง. มนุษย์มีส่วนสำคัญที่ทำให้ไคโนเสาร์สูญพันธุ์
17. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อไคโนเสาร์
- ก. นิสัยของไคโนเสาร์
ข. ลักษณะพิเศษทางร่างกาย
ค. สถานที่ที่พบซากดึกดำบรรพ์ของไคโนเสาร์
ง. ผู้ค้นพบซากดึกดำบรรพ์ของไคโนเสาร์
18. ข้อใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการสูญพันธุ์ของไคโนเสาร์
- ก. กินพืชที่มีพิษ
ข. ถูกสัตว์บางชนิดกินไข่หมด
ค. อุณหภูมิของโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงปรับตัวไม่ได้
ง. ยังสรุปไม่ได้แน่นอน
19. ข้อใดไม่ใช่ความรู้เรื่องไคโนเสาร์
- ก. ไคโนเสาร์บางชนิดมีขนาดเล็กเท่าลูกไก่
ข. ไคโนเสาร์บางชนิดกินพืช
ค. ไคโนเสาร์สูญพันธุ์เพราะกินพืชที่มีพิษเป็นอาหาร
ง. ไคโนเสาร์สูญพันธุ์เพราะน้ำท่วมป่า

ฝนตกแดดส่อง ถ้าอิฐของใครสึกหรือ เอาคนปั้นที่มีชื่อเขียนติดไว้ไปตัดหัวแล้วเอาศพฝังใต้ซาก
กำแพง ด้วยเหตุนี้ เจ้าหน้าที่ทุกคนจึงตั้งใจบรรจงปั้นอิฐอย่างสุดความสามารถ เพราะกลัวตายจึง
ตั้งใจปั้นจริงๆอิฐทุกก้อนจึงอยู่คงทนยาวนานมาถึงทุกวันนี้

งานสัมฤทธิ์ชีวิตที่นรมย์: ว.วชิรเมธี

26. ผู้เขียนต้องการบอกสิ่งใดเกี่ยวกับเรา

- ก. การท่องเที่ยวทำให้เกิดความรอบรู้
- ข. การก่อสร้างกำแพงทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก
- ค. การทำงานต้องทำให้ดีต้องประณีต
- ง. การทำงานควรทำแบบลวกๆ เพื่อให้งานเสร็จเร็ว

27. กำแพงที่ผู้เขียนกล่าวถึงน่าจะหมายถึง

- ก. กำแพงพระราชวังปักกิ่ง
- ข. กำแพงบนเทือกเขาวัดเส้าหลิน
- ค. กำแพงพระราชวังต้องห้าม
- ง. กำแพงเมืองจีน

28. เหตุผลที่ทำอิฐแต่ละก้อนมีความคงทนเพราะ

- ก. เพราะผู้ทำอิฐกลัวจะเสียชีวิต
- ข. เพราะผู้ทำอิฐกลัวถูกประหารชีวิต
- ค. เพราะผู้ทำอิฐต้องการจารึกชื่อไว้บนกำแพง
- ง. เพราะอิฐแต่ละก้อนมีความคงทนถาวร

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 29-30

เมืองพิษณุโลก เดิมคือเมืองโพนบุรี เป็นเมืองเก่าเมืองเก่าในสมัยขอม จวบรัชสมัยของ
พระมหาธรรมราชาลิไท จึงมีพระราชดำริสร้างบ้านแปงเมืองเป็นเมืองพิษณุโลก พร้อมกับสร้าง
พระพุทธชินราช ซึ่งพระพุทธรูปนี้ได้ชื่อว่ามีลักษณะงดงามที่สุด ประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตน-
มหาธาตุวรมหาวิหาร เดิมทีตราจังหวัดเป็นรูปพระยาถือดาบนั่งแท่น แต่เนื่องจากพระพุทธชินราช
เป็นพระพุทธรูปที่คู่บ้านคู่เมืองที่ศักดิ์สิทธิ์ เสมือนเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดที่รู้จักกัน โดยทั่วไป
จึงปรับเปลี่ยนตราจังหวัดเป็นพระพุทธชินราชมาจนถึงทุกวันนี้

เกิดกลางกรุง ชุด ตราจังหวัด: ตีกาหลัง

29. พระพุทธรูปองค์ใดที่มีความงดงามที่สุด

- ก. หลวงพ่อสุโขทัยไตรมิตร
- ข. พระพุทธชินสีห์
- ค. หลวงพ่อโสธร
- ง. พระพุทธชินราช

30. ปัจจุบันตราประจำจังหวัดพิษณุโลกเป็นรูปใด

- ก. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
- ข. พระยาถือดาบนั่งแท่น
- ค. พระพุทธชินราช
- ง. พระมหาธรรมราชาลิไท

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ (หลังเรียน)
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ
2. เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
3. ในการตอบคำถามให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวอักษร
ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ ตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง
	x		

4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ ลบคำตอบเดิมแล้วกากบาทลงในช่องที่ต้องการเปลี่ยน
5. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
6. เขียนชื่อ นามสกุล ระดับชั้น เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย

1. บุคคลในข้อใดไม่มีพื้นฐานในการอ่านจับใจความ
 - ก. ก่อนอ่านหนังสือทุกครั้งจะต้องศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในหนังสือ
 - ข. น้อยไม่ชอบวรรณคดีไทยเมื่ออ่านเรื่องพระอภัยมณีจึงไม่ค่อยเข้าใจ
 - ค. แดงอ่านเรื่องลูกชานาได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจ เพราะเคยช่วยปู่ทำนา
 - ง. นารีได้ฉายาว่า หนอนหนังสือ เพราะชอบอ่านหนังสือเกือบทุกประเภท
2. บุคคลในข้อใดสามารถอ่านจับใจความเรื่องแม่ศรีเรือนได้ง่ายที่สุด
 - ก. ปู่กับย่าของนิคชอบเล่าเรื่องสมัยเด็ก ๆ ของท่านให้ฟัง
 - ข. หน้อยชอบทำอาหารและขนมอบ เช่น คุกกี้ เค้ก
 - ค. หนูชอบเล่นหม้อข้าวหม้อแกง
 - ง. ย่าดาได้รับการสอนเรื่องการบ้านการเรือนจากคุณย่าทวด
3. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ
 - ก. เมื่ออ่านแล้วสามารถสรุปหรือย่อเรื่องได้
 - ข. เมื่ออ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำได้
 - ค. เมื่ออ่านแล้วสามารถคาดการณ์ และหาความจริงแสดงข้อคิดเห็น
 - ง. เมื่ออ่านแล้วสามารถจำคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4-6

หลวงพ่อเข้มเป็นที่เคารพของชาวเมืองภูเก็ตว่าเป็นพระภิกษุที่มีคุณสมบัตพิเศษ มีคาถาอาคมถึงขนาดมีคนขอปิดทองที่ตัวท่าน เล่าว่ามีชาวประมงออกไปหาปลา พบพายุจนเจียนที่เรือจะอัปปาง คนเรือคนหนึ่งนึกถึงหลวงพ่อเข้มและบนว่าถ้าพายุสงบจะปิดทองหลวงพ่อเข้มแก่บน หลังจากบนเพียงครู่เดียว พายุก็สงบ ชาวประมงผู้นั้นเมื่อกลับถึงฝั่งก็รีบไปขออนุญาตปิดทองที่ขาท่าน และนับตั้งแต่นั้นมา เมื่อชาวบ้านมีเรื่องเดือดร้อนหรือเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะบนขอปิดทองหลวงพ่อเข้ม

นิทาน 4 ภาค: สันต์ ภาวิต

4. เหตุที่คนมาขอปิดทองหลวงพ่อแช่มเพราะอะไร

- ก. หลวงพ่อแช่มศักดิ์สิทธิ์ขอหายได้
- ข. ชาวบ้านต้องการลองวิชาหลวงพ่อแช่ม
- ค. ชาวประมงบนว่าถ้ารอดตายจะมาปิดทองหลวงพ่อแช่ม
- ง. ชาวบ้านต้องการสักการะหลวงพ่อแช่ม

5. ชาวประมงประสบกับเหตุการณ์ใดจึงขอปิดทองหลวงพ่อแช่ม

- ก. เรือประสบกับพายุ
- ข. หายจากการป่วยหนัก
- ค. ถูกหอยงวดใหญ่
- ง. สามารถหาของที่หายไปพบ

6. เรื่องที่นำมาเล่านั้นจัดว่าเป็น

- ก. ตำนาน
- ข. นิทาน
- ค. ข่าว
- ง. เรื่องเล่า

อ่านบทกลอนต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-9

<p>ครั้นเวลาสายันห์ตะวันลับ เหมือนพลอยเพชรเม็ดมณีสีประไพ อ้ายงูเห่าเจ้ากรรมตัวคำค้อย ก็พันพิษฤทธิ์แรงแผลงเดชา เจ้าปูนาตาฟองมันร้องถาม อ้ายงูเห่าเล่าเรื่องที่เคืองใจ</p>	<p>หิ้งห้อยจับลำพู่ไสว แลวิไลยามมีดไม้จืดดา เห็นหิ้งห้อยดุจดาวพราวพฤษยา ดาวดาราหิ้งห้อยร้อยบรรลัย เขาก่อความขุ่นเคืองเจ้าเรื่องไหน มันสุกใสกว่าฉันเท่านั้นเอง นิทานอีสปคำกลอน: ป. ทรวง</p>
--	--

7. หิ้งห้อยในยามค่ำเดือนสวยเหมือน

- ก. ดวงดาว
- ข. พระจันทร์
- ค. ดวงไฟ
- ง. เพชรพลอย

8. งูเห่าทำอย่างไรเพื่อฆ่าหิ้งห้อย

- ก. กัดหิ้งห้อยจนตาย
- ข. วางกับดักดักหิ้งห้อย
- ค. พันพิษใส่หิ้งห้อย
- ง. ดักกินหิ้งห้อย

9. ใครไม่พอใจการกระทำของงูเห่า

- ก. ปูนา
- ข. นก
- ค. มนุษย์
- ง. ผีเสื้อ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10–11

ขณะนี้สังคมไทยน่าสังเวชมาก ส่งเสริมให้เด็กเคารพเงิน เคารพตำแหน่ง เราต้องเปลี่ยนแปลงค่านิยมของเด็กของคนรุ่นใหม่ให้ได้ สอนให้เคารพคนดี ผมอยากจะเริ่มกระบวนการอันนี้ หากไม่ดำเนินการตั้งแต่บัดนี้ อีก 10 ปีข้างหน้าเยาวชนจะเลวร้ายมากกว่านี้

ที่มา: มติชนรายวัน 11 กรกฎาคม 2559

10. ผู้เขียนมีเจตนาจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน

- ก. ประณามสังคมไทยที่น่าสังเวช ข. เสนอแนวคิดในการพัฒนาสังคมไทย
ค. ให้คนไทยทุกคนรู้จักสภาพของตนเอง ง. ให้คนไทยทุกคนช่วยกันปรับปรุงสังคม

11. จากข้อความนี้ แสดงว่าสังคมไทยมีสภาพเช่นใดในปัจจุบัน

- ก. น่าสังเวช ข. เคารพเงิน ค. เสื่อมโทรม ง. ค่านิยมที่ผิด

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12–13

“ทองบางตะพาน คือ ทองจากตำบลบางตะพาน หรือบางสะพาน อยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขุมทองที่บางสะพานนี้พบเมื่อ พ.ศ. 2290 ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เจ้าเมืองกุยบุรี ได้ส่งตัวอย่างทองที่พบเข้ามาถวาย จัดว่าเป็นทองชั้นดี มีเนื้อทองบริสุทธิ์กว่าทองที่พบในแหล่งอื่น ไม่มีแร่ธาตุชนิดอื่นเจือปนอยู่เลย เรียกกันว่า “ทองเนื้อเก่า” หรือ “นพคุณแก่น้ำ” หรือ “ทองนพคุณ” ส่วนทองที่มีความบริสุทธิ์รองลงมาเรียกว่าทองเนื้อแปด ทองเนื้อเจ็ด ทองเนื้อหก ทองเนื้อห้า ทองเนื้อสี่ ลดหลั่นกันตามลำดับแต่ผู้ซื้อทองโดยทั่วไปมักไม่สนใจในแหล่งที่มาของทอง

จาก นามนี้มีที่มา: อรณี แน่นหนา

12. จากข้อความข้างต้นข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. ทองเนื้อเก่ามีเฉพาะในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น
ข. ทองเนื้อเก่ามีเฉพาะในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเท่านั้น
ค. ทองคำในปัจจุบันถูกผสมขึ้นมาใหม่นับว่าเป็นทองนพเก้าทั้งหมด
ง. ทองนพเก้าเป็นเนื้อทองคำที่ดีที่สุด

13. สรุปใจความสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. แหล่งทองคำบริสุทธิ์	ข. การเลือกซื้อทองคำ
ค. คุณค่าของทองคำบริสุทธิ์	ง. ทองคำบริสุทธิ์มีหลายเนื้อ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14-15

รู้ไว้ วัยรุ่นสมัยนี้เสี่ยงต่อโรคอะไรบ้างสิวะ ถือเป็นเรื่องที่วัยรุ่นส่วนมากต้องเจอกันบ้างในชีวิต เพราะช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่ฮอร์โมนยังไม่คงที่ จะเกิดสิวอย่างไม่ตั้งใจได้ บางคนอาจจะเป็นแค่เล็กน้อย ในขณะที่บางคนอาจจะเป็นมาก วิธีแก้ไขมีง่าย ๆ ก็คือ ปล่อยให้มันเกิดและดับไปเองแต่โดยมากแล้วมักทำกันไม่ค่อยได้ต้องแคะแเกะเกากัน ผลที่ได้คือรอยแผลเป็นจากสิวนั่นเอง หรืออาจจะไปปรึกษาแพทย์โรคภูมิแพ้ ถือเป็นโรคอันดับต้น ๆ ของคนเมืองเลยทีเดียวนะ เพราะเดี๋ยวนี้อากาศบริสุทธิ์ในเมืองนั้นหายากเจอบ้างวันพึชทั้งจากรถยนต์ ทั้งจากการทำงานต่างๆ ล้วนแต่ส่งผลให้เป็นโรคภูมิแพ้กัน วิธีการแก้ไขนั้นก็ต้องทำความสะอาดบ้านเรือนให้สะอาด ที่นอนหมอนมุ้งก็ต้องทำความสะอาดเป็นประจำ นอกจากนี้การออกกำลังกาย สวมใส่หมวกก็ช่วยได้แต่ทางที่ดีก็คือไปพบแพทย์จะดีที่สุด

http://campus.sanook.com/teen_zone/senior_05072.php

14. สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเกิดสิวของวัยรุ่นคือข้อใด

ก. การหมักหมมของสิ่งสกปรก	ข. ทำความสะอาดใบหน้าไม่ถูกวิธี
ค. รับประทานอาหารที่มีไขมันมาก	ง. ร่างกายผลิตฮอร์โมนออกมามากเกินไป

15. ข้อใดสรุปใจความสำคัญข้างต้น ได้ถูกต้อง

ก. วัยรุ่นมีโอกาสเป็นโรคสองโรคนี้เท่านั้น
ข. ทั้งสองโรคที่กล่าวมามีวิธีการรักษาและแก้ไขได้
ค. การออกกำลังกายช่วยให้หายจากโรคภูมิแพ้ได้
ง. การดูแลทำความสะอาดเสื้อผ้าช่วยให้ปราศจากโรคภูมิแพ้ได้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16-17

ตำนาน เรื่อง ฟ้ายแลบฟ้าร้อง

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพญามังกรตัวหนึ่งมีฤทธิ์มาก ท่องเที่ยวอยู่ในมหาสมุทรพญามังกรตัวนี้มีดวงแก้วซึ่งมีรัศมีเจิดจ้าประดับอยู่ที่หัวและมีธิดาชื่อว่านางเมขลา ซึ่งมีรูปร่างและใบหน้างดงามมาก นางชอบเที่ยวชอบสนุก มักท่องเที่ยวร้องเล่น ร่ายรำไปในที่ต่าง ๆ พญามังกรเป็นห่วงลูกสาวจึงพาไปถวายตัวเป็นนางสนมของพระอินทร์ และได้ถวายดวงแก้วของตนให้แก่พระอินทร์ด้วยพระอินทร์รับดวงแก้วไว้ แล้วมอบให้นางเมขลาเป็นผู้ดูแลรักษา นางเมขลาเมื่ออยู่กับพระอินทร์ก็รักคลุ้มที่มิได้ท่องเที่ยว วันหนึ่งนางแอบหนีไปเที่ยวและนำดวงแก้วไปด้วย นางร่ายรำอยู่ระหว่างก้อนเมฆเหนือฟองคลื่นทั่วท้องมหาสมุทร พलगโยน ดวงแก้วเล่นเกิดแสงวูบวาบอย่างสนุกสนาน ไม่ยอมกลับสวรรค์ เมื่อเป็นเช่นนี้พระอินทร์จึงมอบหน้าที่ให้นางดูแลมหาสมุทร มียักษ์คนหนึ่ง ชื่อว่ารามสูร มีขวานเพชรเป็นอาวุธวันหนึ่งรามสูรไปเยี่ยมเพื่อน ชื่อราหู พบว่าราหูตัวขาดเหลือเพียงครึ่งตัวแต่ยังไม่ตาย ราหูเล่าว่า ตนได้แอบคืบน้ำอมฤตที่พระนารายณ์ชักชวนให้เทวดาทิ้งหลายรามทั้งตนมาช่วยกันกวน พระนารายณ์ทราบจึงโกรธขว้างจักรมาถูกตนจึงทำให้ร่างกายขาดเป็นสองท่อน รามสูรสงสารเพื่อนจึงขอให้พระอินทร์ช่วย แต่เพื่อเป็นการเอาใจพระอินทร์ จึงคิดจับนางเมขลาให้ได้แต่นางเมขลาหนีได้ว่องไว พलगโยนแก้วล่อหลอกแสงของดวงแก้วกระทบตาของรามสูรจนพรวดพราด รามสูรโกรธจึงขว้างขวานเพชรไปหมายจะฆ่านางเมขลาเสีย แต่ดวงแก้วก็คุ้มครองนางให้หลบหนีได้ทุกครั้ง รามสูรก็ติดตามต่อสู้อยู่เช่นนี้เรื่อยไป ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าสู่กันฟังว่า เวลาฝนตกฟ้าแลบฟ้าร้องนั้นเกิดจากรามสูรขว้างขวานเพชรไปที่นางเมขลา บางครั้งเมื่อขวานเพชรพลาดไม่ได้โดนดวงแก้ว ก็ตกลงพื้นโลก ทำให้เกิดเสียงกึกก้องกัมปนาทเป็นเสียงฟ้าผ่า

นิทาน 4 ภาค: สัณห์ ภาวิต

16. ทำไมราหูจึงถูกตัดขาดเป็นสองท่อน

ก. รบกับเพื่อนที่ชื่อรามสูร	ข. ถูกนางเมขลาขว้างขวานไล่
ค. ถูกจักรของพระนารายณ์	ง. ถูกพระอินทร์ลงโทษ

17. ข้อใดสรุปใจความสำคัญตรงกับข้อความข้างต้นมากที่สุด

- ก. ต้นกำเนิดการเกิดฟ้าแลบฟ้าร้อง
- ข. ฟ้าผ่า เชื่อว่าเกิดจากนางเมขลาต่อแก้ว
- ค. รามสูรต้องการจับเมขลาไปเป็นภรรยา
- ง. ฟ้าแลบฟ้าร้อง เชื่อว่าเกิดจากรามสูรขว้างขวานแล้วพลาด

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 18–20

ความเครียดกลายเป็นโรคอันดับหนึ่งของคนเมือง แม้ว่าจะไม่มีอาการของโรคโดยตรง แต่ความเครียดก็เป็นสาเหตุหลักของการเกิดโรคร้ายแรงหลายโรค นักวิจัยชาวเนเธอร์แลนด์ ท่านหนึ่งกล่าวว่า ความเครียดเป็นสาเหตุของโรคที่ร้ายแรงกว่าหื่นและบุหรี่เสียอีก

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความเครียดได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว กดดันจากที่ทำงาน ผิดหวังจากความรัก เครียดจากสุขภาพร่างกายที่ย่ำแย่ ฯลฯ

อาการที่เป็นผลพวงจากความเครียดได้แก่ เหนื่อยล้า ปวดศีรษะ ไมเกรน ความดัน โลหิตสูง คอเลสเตอรอลสูง หอบหืด ภูมิต้านทานต่ำ เป็นไข้ ปวดท้อง อ่อนเพลียในตอนเช้า แต่กลับมีพลังกำลังในตอนกลางคืน เป็นต้น

ทางออกสำหรับผู้ที่มีอาการเครียดบ่อย ๆ คือควรรหาที่ปรึกษาเพื่อระบายความในใจ หาเวลาพักผ่อนให้กับตนเองและที่สำคัญอย่าหนีปัญหา ให้พยายามใช้สติแก้ไขปัญหา

อาหารต้านได้สารพัดโรค: พรพิมล ศิริกุล

18. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. เราทุกคนสามารถเกิดความเครียดได้
- ข. เด็กก็สามารถเกิดความเครียดได้
- ค. ความเครียดเป็นโรคที่เกิดขึ้นได้ทั้งคนในเมืองและชนบท
- ง. ความเครียดมักไม่เกิดกับเด็กในวัยเรียน

19. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการเกิดความเครียด

- ก. ปัญหาภายในครอบครัว
- ข. ความกดดันในหน้าที่การงาน
- ค. การท่องเที่ยวและการพักผ่อนมากเกินไป
- ง. การผิดหวังในเรื่องที่ตนเองตั้งใจไว้

24. ข้อใดเป็นลักษณะของแมลงกิ้งมี้

ก. ลำตัวพอมสั้น

ข. ลำตัวพอมยาว

ค. ลำตัวอ้วนกลม

ง. ลำตัวยาวแบน

25. ศัตรูหาแมลงกิ้งมี้ได้ยากเพราะ

ก. ลำตัวที่มีขนาดยาว

ข. การเปลี่ยนสีของแมลง

ค. รูปร่างที่พอมยาว

ง. รูปร่างเหมือนกิ้งมี้ชอบอยู่หนึ่ง ๆ

26. แมลงกิ้งมี้ถือว่าเป็นแมลงที่

ก. ให้โทษเพราะกัดกินใบพืช

ข. ให้โทษเพราะดูดเลือดคนและสัตว์

ค. ให้คุณเพราะกินแมลงอื่น

ง. ให้คุณเพราะช่วยจับไล่แมลง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 27

อนุสาวรีย์สีขาวที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากโรงละครแห่งชาติ บริเวณเชิงสะพานพระปิ่นเกล้านั้น มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งอุบัติขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2457 ครั้งนั้นประเทศไทยเข้าร่วมกับฝ่ายพันธมิตร โดยส่งกองทหารอาสาสมัครเข้าร่วมปฏิบัติการรบ ณ สมรภูมิในทวีปยุโรป ซึ่งฝ่ายพันธมิตรได้รับชัยชนะ ทหารอาสาจึงเดินทางกลับประเทศไทย

ส่วนทหารที่เสียชีวิตระหว่างปฏิบัติหน้าที่จำนวน 20 นาย ได้รับการฌาปนกิจที่ประเทศฝรั่งเศส แล้วนำอัฐิกลับมาบรรจุไว้ที่อนุสาวรีย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงออกแบบ และพระราชทานนามว่า “อนุสาวรีย์ทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ 1” ในวันที่ 11 พฤศจิกายนของทุกปี ซึ่งถือว่าเป็นวันทหารอาสา ทางราชการจะประกอบพิธีวางพวงมาลา เพื่อเป็นเกียรติแก่ทหารอาสาที่ไปร่วมรบในครั้งนั้น

นามนี้มีที่มา: อรณี แน่นหนา

27. สงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลใด

ก. รัชกาลที่ 5

ข. รัชกาลที่ 6

ค. รัชกาลที่ 7

ง. รัชกาลที่ 8

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28-30

เช้าวันเสาร์ แม่ชวนปิ่นกับปานไปเก็บผักที่ท้องนา ก่อนไปแม่เตือนปิ่นกับปานว่า “เดินไปนะอย่าวิ่ง” แต่ปิ่นไม่ฟังแอบกระซิบชวนปานว่า “ปานเราวิ่งแข่งกันไปเก็บดอกไม้กันไหมล่ะ” ปานบอกว่า “ไม่หรอกพี่ แม่ไม่ให้วิ่ง” ดังนั้นปิ่นจึงวิ่งไปตามลำพัง เพื่อเก็บดอกไม้และจับผีเสื้อ และแมลงที่กำลังบินตอมเกสรดอกไม้ ส่วนปานเดินข้ามคลองเล็กๆไป โดยมีไม้ไผ่เป็นทางข้าม แต่ปิ่นรีบร้อนและไม่ได้ระมัดระวังการข้ามสะพาน ทันใดนั้น ปานก็ได้ยินเสียงร้องว่า “โธ้ย ! ช่วยด้วย” แล้วร่างของปิ่นก็ตกลงไปในน้ำ แม่รีบวิ่งมาช่วยไว้ทันและสอนปิ่นว่า “ทีหลังอย่าประมาท เพราะอาจทำให้เสียชีวิตได้”

28. แม่ชวนปิ่นกับปานไปทำอะไร

- ก. เก็บดอกไม้ ข. เก็บผัก ค. จับแมลง ง. จับปลา

29. เพราะเหตุใดปิ่นจึงตกลงไปในน้ำ

- ก. เพราะปานผลักลงไป ข. เพราะกระโดดข้ามสะพาน
ค. เพราะรีบร้อนไม่ระวัง ง. ไม่มีข้อถูก

30. จากเรื่องดังกล่าวให้หาคำสอนในเรื่องใด

- ก. ความขยัน ข. ความอดทน ค. ความไม่ประมาท ง. ความประหยัด

เฉลย แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ (ฉบับก่อนเรียน)
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ก	11. ง	21. ง
2. ข	12. ข	22. ข
3. ง	13. ก	23. ค
4. ข	14. ก	24. ค
5. ข	15. ง	25. ง
6. ค	16. ก	26. ค
7. ข	17. ง	27. ง
8. ค	18. ง	28. ข
9. ก	19. ง	29. ง
10. ข	20. ง	30. ก

เฉลย แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ (ฉบับหลังเรียน)
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ข	11. ก	21. ก
2. ง	12. ง	22. ง
3. ก	13. ก	23. ข
4. ค	14. ง	24. ข
5. ก	15. ข	25. ง
6. ข	16. ค	26. ก
7. ง	17. ก	27. ข
8. ค	18. ง	28. ข
9. ก	19. ค	29. ค
10. ข	20. ข	30. ค

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อวัดเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักเรียน

เพศ ชาย

หญิง

.....
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โปรดอ่านข้อความด้วยความรอบคอบและใส่เครื่องหมาย (/) ในช่องว่างที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของนักเรียน

5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็น
ด้วยอย่างยิ่ง

รายการ	ระดับเจตคติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็นด้วย 4	ไม่แน่ใจ 3	ไม่เห็น ด้วย 2	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง 1
ด้านสาระการเรียนรู้					
1. เนื้อหาที่เรียนเป็นที่น่าสนใจ					
2. เนื้อหาที่เรียนเป็นสิ่งที่ซับซ้อน หลายขั้นตอนน่าเบื่อ					

รายการ	ระดับเจตคติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็นด้วย 4	ไม่แน่ใจ 3	ไม่เห็น ด้วย 2	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง 1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
3. เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ 4. กิจกรรมกลุ่มน่าเบื่อ และไม่มี ประโยชน์อันใดต่อการจัดการเรียนรู้ 5. นักเรียนชอบเรียนแบบกลุ่มเพราะ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6. นักเรียนไม่ชอบกิจกรรมที่ต้อง ออกไปนำเสนอหน้าชั้นเรียน 7. นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายเมื่อลงมือ ปฏิบัติ เขียนแผนผังกราฟิก ด้วย ตนเอง 8. นักเรียนคิดว่าผังกราฟิกเป็นสิ่งที่ ซับซ้อนมีหลายรูปแบบและขั้นตอน น่าเบื่อ 9. นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการ เรียนรู้แบบร่วมมือ					
ด้านสื่อการเรียนรู้					
10. สื่อที่ครูนำมาประกอบการเรียน การสอนไม่น่าสนใจ ถ้าสมัย 11. สื่อมีความเหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้					

รายการ	ระดับเจตคติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็นด้วย 4	ไม่แน่ใจ 3	ไม่เห็น ด้วย 2	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง 1
ด้านการวัดประเมินผล					
12. นักเรียนไม่ชอบการให้คะแนนแบบเป็นกลุ่ม 13. เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจนยอมรับได้					
ด้านครูผู้สอน					
14. ครูคอยกระตุ้นให้ฉันเกิดการเรียนรู้เสมอ 15. ครูมีวิธีการแบ่งกลุ่มที่นักเรียนยอมรับไม่ได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตารางแสดงค่าความเหมาะสม ของแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบ
3. ตารางแสดง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
4. ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
5. ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดเจตคติ
6. ตารางแสดงค่า t -test
7. ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ตารางแสดงค่าความเหมาะสม ของแผนการจัดการเรียนรู้ ของผู้เชี่ยวชาญระหว่าง
แผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
2	5	4	5	5	5	4.8	เหมาะสม
3	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
4	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
5	5	4	5	5	5	4.8	เหมาะสม
6	5	4	5	5	5	4.8	เหมาะสม
7	5	3	5	5	5	4.6	เหมาะสม
8	5	4	5	5	5	4.8	เหมาะสม
9	5	4	5	5	5	4.8	เหมาะสม
10	5	4	5	5	5	4.8	เหมาะสม
11	5	3	5	5	5	4.6	เหมาะสม
12	5	3	5	5	5	4.6	เหมาะสม
รวม						4.8	เหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
2	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
3	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
4	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
5	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
6	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
7	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
8	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
9	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
10	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
11	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
12	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
รวม						5	เหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
2	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
3	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
4	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
5	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
6	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
7	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
8	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
9	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
10	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
11	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
12	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
รวม						5	เหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
2	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
3	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
4	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
5	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
6	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
7	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
8	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
9	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
10	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
11	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
12	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
รวม						5	เหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
2	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
3	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
4	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
5	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
6	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
7	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
8	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
9	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
10	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
11	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
12	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
รวม						5	เหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	แปล ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
2	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
3	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
4	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
5	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
6	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
7	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
8	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
9	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
10	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
11	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
12	5	5	5	5	5	5	เหมาะสม
รวม						5	เหมาะสม

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
52	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
53	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
54	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
55	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
56	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
57	1	-1	1	1	1	0.6	เหมาะสม
58	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
59	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
60	1	1	1	1	1	1	เหมาะสม
รวม						0.91	เหมาะสม

3. ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					
		1	2	3	4	5	IOC
ด้านสาระการเรียนรู้							
1	เนื้อหาที่เรียนเป็นที่น่าสนใจ	1	1	1	1	1	1
2	เนื้อหาที่เรียนเป็นสิ่งที่ซับซ้อน หลายขั้นตอนน่าเบื่อ	1	-1	1	1	1	0.6
3	เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1	1	1	1	1	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
4	กิจกรรมกลุ่มน่าเบื่อ และไม่มีประโยชน์อันใดต่อการจัดการเรียนรู้	1	-1	1	1	1	0.6
5	นักเรียนชอบเรียนแบบกลุ่มเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	1	1	1	1	1	1
6	นักเรียนไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องออกไปนำเสนอหน้าชั้นเรียน	1	0	1	1	1	0.8
7	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายเมื่อลงมือปฏิบัติ เขียนผังกราฟิกด้วยตนเอง	1	-1	1	1	1	0.6
8	นักเรียนคิดว่าผังกราฟิกเป็นสิ่งที่ซับซ้อนหลายขั้นตอนน่าเบื่อ	1	-1	1	1	1	0.6
9	นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ	1	1	1	1	1	1
ด้านสื่อการเรียนรู้							
10	สื่อที่ครูนำมาประกอบการเรียนการสอน ไม่น่าสนใจ ล้าสมัย	1	-1	1	1	1	0.6
11	สื่อมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					
		1	2	3	4	5	IOC
ด้านการวัดประเมินผล							
12	นักเรียนไม่ชอบการให้คะแนนแบบเป็นกลุ่ม	1	0	1	1	1	0.8
13	เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน ยอมรับได้	1	1	1	1	1	1
ด้านครูผู้สอน							
14	ครูคอยกระตุ้นให้ฉันทันเกิดการเรียนรู้เสมอ	1	1	1	1	1	1
15	ครูมีวิธีการแบ่งกลุ่มที่ นักเรียนยอมรับไม่ได้	1	-1	1	1	1	0.6
รวม							0.81

4. ตารางแสดง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ (ก่อนเรียน)

ข้อ	ระดับคุณภาพของข้อสอบ		สรุป	ข้อ	ระดับคุณภาพของข้อสอบ		สรุป
	ความยากง่าย (P)	อำนาจจำแนก (r)			ความยากง่าย (P)	อำนาจจำแนก (r)	
1	.44	.22	ใช้ได้	16	.56	.33	ใช้ได้
2	.44	.33	ใช้ได้	17	.56	.22	ใช้ได้
3	.67	.22	ใช้ได้	18	.67	.22	ใช้ได้
4	.56	.22	ใช้ได้	19	.78	.78	ใช้ได้
5	.61	.28	ใช้ได้	20	.78	.22	ใช้ได้
6	.56	.22	ใช้ได้	21	.67	.22	ใช้ได้
7	.67	.22	ใช้ได้	22	.56	.78	ใช้ได้
8	.67	.22	ใช้ได้	23	.78	.22	ใช้ได้
9	.67	.22	ใช้ได้	24	.72	.28	ใช้ได้
10	.78	.22	ใช้ได้	25	.33	.22	ใช้ได้
11	.78	.78	ใช้ได้	26	.67	.78	ใช้ได้
12	.78	.22	ใช้ได้	27	.44	.22	ใช้ได้
13	.56	.33	ใช้ได้	28	.67	.22	ใช้ได้
14	.56	.33	ใช้ได้	29	.72	.28	ใช้ได้
15	.72	.28	ใช้ได้	30	.67	.78	ใช้ได้

5. ตารางแสดง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ (หลังเรียน)

ข้อ	ระดับคุณภาพของข้อสอบ		สรุป	ข้อ	ระดับคุณภาพของข้อสอบ		สรุป
	ความยากง่าย (P)	อำนาจจำแนก (r)			ความยากง่าย (P)	อำนาจ จำแนก(r)	
1	.67	.22	ใช้ได้	16	.56	.33	ใช้ได้
2	.56	.22	ใช้ได้	17	.56	.22	ใช้ได้
3	.67	.78	ใช้ได้	18	.67	.22	ใช้ได้
4	.67	.22	ใช้ได้	19	.78	.78	ใช้ได้
5	.67	.22	ใช้ได้	20	.78	.22	ใช้ได้
6	.78	.22	ใช้ได้	21	.67	.22	ใช้ได้
7	.67	.78	ใช้ได้	22	.56	.22	ใช้ได้
8	.67	.78	ใช้ได้	23	.78	.78	ใช้ได้
9	.67	.78	ใช้ได้	24	.78	.22	ใช้ได้
10	.78	.22	ใช้ได้	25	.33	.22	ใช้ได้
11	.78	.22	ใช้ได้	26	.67	.22	ใช้ได้
12	.78	.22	ใช้ได้	27	.44	.22	ใช้ได้
13	.56	.33	ใช้ได้	28	.67	.78	ใช้ได้
14	.56	.33	ใช้ได้	29	.67	.33	ใช้ได้
15	.72	.28	ใช้ได้	30	.78	.22	ใช้ได้

6. ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	18	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	18	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.92	60

7. ตารางแสดงค่า T-Test

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Pre	16.65	17	3.101	.752
	Post	20.65	17	3.390	.822

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Pre & Post	17	.826	.000

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2- tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Pre – Post 1	- 4.000	1.936	.470	-4.996	-3.004	-8.517	16	.000

8. ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	18	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	18	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.81	15

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายมงคล พลเยี่ยม
วัน เดือน ปี เกิด	23 มิถุนายน พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	หมู่บ้านสวนสิริน 210/17 หมู่ 5 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ ฝ่ายการศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2550-2552	ครูอัตราจ้าง โรงเรียนวัดนาพร้าว ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	การศึกษาระดับบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยบูรพา